

ครัวเรือนฐานราก 2562

ครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

กลุ่มงานวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงเศรษฐกิจ
กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
โทรศัพท์ 0 2141 7498
โทรสาร 0 2143 8132
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : forecast.eco@nso.go.th

หน่วยงานที่เผยแพร่

กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2 ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กทม 10210
โทรศัพท์ 0 2141 7489
โทรสาร 0 2143 8132
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : binfopub@nso.go.th

คำนำ

ครัวเรือนฐานราก หรือครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุด ร้อยละ 20 เผชิญปัญหาความไม่เท่าเทียมมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไม่ได้เพิกเฉยกับปัญหาดังกล่าว ดังเห็นได้จากรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความไม่เท่าเทียมผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และกรอบเป้าหมายอนาคตของประเทศไทยปี 2579 (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ร่วมกับ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ ในการจัดทำบทความการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ฐานราก* ที่จัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2558 และเศรษฐกิจครัวเรือนฐานราก** ที่จัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2560 ซึ่งเล็งเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้จัดทำการวิเคราะห์เป็นรายงานครัวเรือนฐานรากขึ้น โดยจัดทำครั้งแรก พ.ศ. 2560 และฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ได้นำเสนอข้อมูลลักษณะทั่วไปและลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานราก และเปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญบางประการ ระหว่างครัวเรือนฐานรากกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความไม่เท่าเทียม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาของกลุ่มครัวเรือนฐานราก เพื่อให้ทุกคนสามารถเดินไปด้วยกันได้ และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

*บทความเรื่อง การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ฐานราก.2558. ค้นจากเว็บไซต์ <http://www.npithailand.com/sites/default/files/GAB.pdf>

**บทความเรื่อง เศรษฐกิจครัวเรือนฐานราก.2560. ค้นจากเว็บไซต์ <http://www.npithailand.com/sites/default/files/เศรษฐกิจฐานราก.pdf>

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามที่สำคัญ	4
แนวคิด และทฤษฎี	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ครัวเรือนประเทศไทย	17
การกระจายของครัวเรือน	19
โครงสร้างทั่วไปของครัวเรือน	21
ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน	23
ลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน	26
ลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน	28
การเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานรากในประเทศไทย	39
ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย	61
การเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	63
วิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์	67
การแปลผลการวิเคราะห์	67
ผลการวิเคราะห์	68
ภาคผนวก	105
บรรณานุกรม	121

สารบัญแนผนณณ

	หน้า
แผนณณ 1 สัตส่วนคนจน จ้านวนคนจน และเส้นความยากจน พ.ศ. 2552 - 2562	1
แผนณณ 2 สัตส่วนการถือครองรายได้จ้านแนกตามระดับรายได้ พ.ศ. 2550 - 2562	2

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้และระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ	12
ภาพ 2 รายได้ตลอดช่วงอายุของบุคคลและเส้นการใช้จ่ายในการบริโภค	13
ภาพ 3 การแบ่งส่วนรายได้ของแต่ละควินไทล์	19
ภาพ 4 การกระจายตัวของครัวเรือนไทยในกลุ่มควินไทล์ต่าง ๆ พ.ศ. 2562	20
ภาพ 5 ลักษณะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ต่าง ๆ พ.ศ. 2562	21
ภาพ 6 โครงสร้างทั่วไปของครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562	22
ภาพ 7 ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศ อายุเฉลี่ย สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาสูงสุด พ.ศ. 2562	24
ภาพ 8 การทำงานของหัวหน้าครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	26
ภาพ 9 ส่วนแบ่งรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	28
ภาพ 10 ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	30
ภาพ 11 มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	32
ภาพ 12 หนี้สินของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	34
ภาพ 13 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายกับรายได้ และหนี้สินต่อรายได้ในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562	37
ภาพ 14 สถานะรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พ.ศ. 2562	42
ภาพ 15 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก กับ ควินไทล์ 5	42

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพ 16	รายได้ การเติบโตของรายได้ และสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ พ.ศ. 2552 - 2562	43
ภาพ 17	รายได้กับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในกลุ่มต่าง ๆ พ.ศ. 2562	44
ภาพ 18	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ พ.ศ. 2552 - 2562	44
ภาพ 19	ค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดของครัวเรือนฐานราก กับควินไทล์ที่ 5 พ.ศ. 2562	45
ภาพ 20	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 - 2562	46
ภาพ 21	แหล่งที่มาของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 - 2562	47
ภาพ 22	อัตราการเพิ่มของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 - 2562	47
ภาพ 23	สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้ และการเติบโตของหนี้ พ.ศ. 2552 - 2562	48
ภาพ 24	สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบ และการเติบโตของหนี้ในระบบ พ.ศ. 2552 - 2562	49
ภาพ 25	วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562	50
ภาพ 26	แหล่งเงินกู้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562	51
ภาพ 27	อาชีพของผู้ที่ทำงานในกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 - 2562	52
ภาพ 28	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของครัวเรือนฐานราก และ อัตราการพึ่งพิง พ.ศ. 2552 - 2562	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพ 29	เปรียบเทียบการเข้าถึงสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากภาครัฐของโครงการต่าง ๆ พ.ศ. 2562	54
ภาพ 30	การเข้าถึงบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พ.ศ. 2562	55
ภาพ 31	การกระจายตัวครัวเรือนฐานราก ตามเขตการปกครอง พ.ศ. 2562	55
ภาพ 32	สัดส่วนครัวเรือนฐานราก เมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละภาค พ.ศ. 2552 - 2562	56
ภาพ 33	TOP 10 จังหวัดที่มีการกระจายตัวครัวเรือนฐานรากมากที่สุด และน้อยที่สุด	58
ภาพ 34	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2562	73
ภาพ 35	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด พ.ศ. 2562	79
ภาพ 36	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านภาคกลาง พ.ศ. 2562	85
ภาพ 37	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านภาคเหนือ พ.ศ. 2562	91
ภาพ 38	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2562	97
ภาพ 39	สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้านภาคใต้ พ.ศ. 2560	103

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามพื้นที่ พ.ศ. 2562	20
ตาราง 2	กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562	22
ตาราง 3	กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกตามโครงสร้างทั่วไปของครัวเรือน พ.ศ. 2562	23
ตาราง 4	ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษาสูงสุด และอายุเฉลี่ย พ.ศ. 2562	25
ตาราง 5	ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตาม การมีงานทำ สถานภาพการทำงาน และ ลักษณะการทำงาน พ.ศ. 2562	27
ตาราง 6	กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้ พ.ศ. 2562	29
ตาราง 7	กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ย ต่อเดือนของครัวเรือน พ.ศ. 2562	31
ตาราง 8	กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามทรัพย์สิน พ.ศ. 2562	33
ตาราง 9	กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามหนี้สิน พ.ศ. 2562	35
ตาราง 10	กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายกับ รายได้ และหนี้สินต่อรายได้ พ.ศ. 2562	37
ตาราง 11	ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย	63
ตาราง 12	ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของทั่วราชอาณาจักร	68
ตาราง 13	ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของทั่วราชอาณาจักร	69
ตาราง 14	ด้านการศึกษาและการทำงาน ของทั่วราชอาณาจักร	70
ตาราง 15	ด้านลักษณะครัวเรือนอื่นๆ ของทั่วราชอาณาจักร	71
ตาราง 16	ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของ ทั่วราชอาณาจักร	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 17	ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	74
ตาราง 18	ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	75
ตาราง 19	ด้านการศึกษาและการทำงาน ของกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	76
ตาราง 20	ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	77
ตาราง 21	ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	78
ตาราง 22	ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคกลาง	80
ตาราง 23	ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคกลาง	81
ตาราง 24	ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคกลาง	82
ตาราง 25	ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคกลาง	83
ตาราง 26	ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคกลาง	84
ตาราง 27	ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคเหนือ	86
ตาราง 28	ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคเหนือ	87
ตาราง 29	ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคเหนือ	88
ตาราง 30	ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคเหนือ	89
ตาราง 31	ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคเหนือ	90
ตาราง 32	ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	92
ตาราง 33	ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	93
ตาราง 34	ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	94
ตาราง 35	ด้านลักษณะของครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	95
ตาราง 36	ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 37 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคใต้	98
ตาราง 38 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคใต้	99
ตาราง 39 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคใต้	100
ตาราง 40 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคใต้	101
ตาราง 41 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคใต้	102

สารบัญภาคผนวก

หน้า

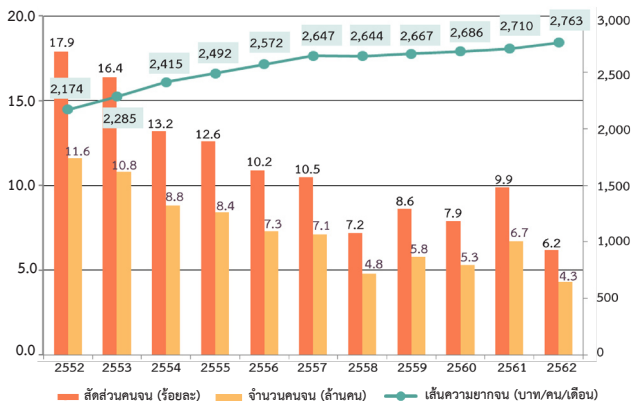
ตาราง ผ1	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและพื้นที่ พ.ศ. 2552 - 2562	107
ตาราง ผ2	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2562	108
ตาราง ผ3	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและโครงสร้างทั่วไป ของครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2562	109
ตาราง ผ4	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และลักษณะทางประชากร ของหัวหน้าครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2562	110
ตาราง ผ5	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2562	111
ตาราง ผ6	ร้อยละของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตาม กลุ่มครัวเรือน และประเภทของรายได้ พ.ศ. 2552 - 2562	112
ตาราง ผ7	ร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตาม กลุ่มครัวเรือน และประเภทของค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2552 - 2562	113
ตาราง ผ8	ทรัพย์สินทั้งหมดของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของทรัพย์สิน พ.ศ. 2552 - 2562	114
ตาราง ผ9	ร้อยละของหนี้สินของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของหนี้สิน พ.ศ. 2552 - 2562	115
ตาราง ผ10	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของสวัสดิการ ภาครัฐ พ.ศ. 2552 - 2562	116
ตาราง ผ11	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และจังหวัด พ.ศ. 2552 - 2562	117

บทนำ

ปัจจุบันในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับโลก การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการปรับตัวของประชากรทั้งสิ้น โดยผู้ที่สามารถปรับตัวหรือรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างทันทั่วถึงและเหมาะสม จะสามารถลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันหากไม่สามารถปรับตัวได้ทันจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การทำงาน หรือปัญหาอื่น ๆ ได้ โดยปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หากปรับตัวไม่ทัน คือปัญหาความยากจน ซึ่งเดิมทีปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่อยู่กับสังคมไทยและสังคมมานาน ซึ่งที่มาของปัญหาส่วนหนึ่งมาจากความไม่เสมอภาคด้านรายได้ และความไม่เสมอภาคด้านโอกาส และเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในระดับประเทศ จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรอย่างมากในการแก้ปัญหา ถึงแม้ว่าประเทศไทยพยายามแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดปัญหาความยากจนไปจากประเทศได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลก็ได้ได้เพิกเฉยกับปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังเห็นได้จาก เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นกรอบเป้าหมายอนาคตของประเทศไทยปี 2579 (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) เป็นหนึ่งในเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สะท้อนให้เห็นว่ายังเป็นปัญหาที่ภาครัฐให้ความสำคัญและควรได้รับการดำเนินการแก้ไขต่อไป

หากพิจารณาสถานการณ์ความยากจนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า มีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้น (แผนภูมิ 1) โดยในปี 2552 มีจำนวนคนจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน 11.6 ล้านคน ลดลงเหลือเพียง 4.3 ล้านคนในปี 2562 หรือสัดส่วนคนจนลดลงจากร้อยละ 17.9 ในปี 2552 เหลือเพียงร้อยละ 6.2 ในปี 2562

แผนภูมิ 1 สัดส่วนคนจน จำนวนคนจน และเส้นความยากจน พ.ศ. 2552 – 2562

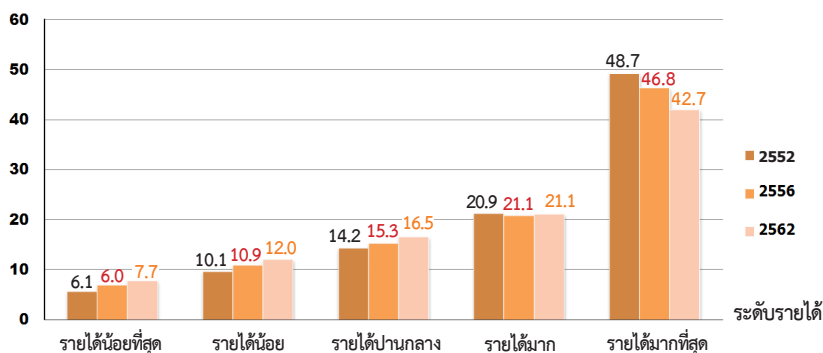

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ถึงแม้ว่า สถานการณ์ความความยากจนจะบรรเทาอย่างรวดเร็ว แต่กลับ พบว่า สถานการณ์ความไม่เท่าเทียมบรรเทาเพียงเล็กน้อยในรอบทศวรรษที่ผ่านมา (แผนภูมิ 2) โดย ครีวเรือนที่มีรายได้น้อยสุดร้อยละ 20 ในปี 2552 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 6.1 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 7.7 ในปี 2562 ขณะที่ครีวเรือนที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ 20 ในปี 2552 ถือครองรายได้ร้อยละ 48.7 และลดลงเล็กน้อยในปี 2562 เป็นร้อยละ 42.7 เป็นที่น่าสังเกตว่า ครีวเรือนที่มีรายได้สูงสุด 20% ถือครองรายได้เกือบครึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งประเทศ แสดงว่า ปัญหาความไม่เท่าเทียมด้านรายได้ยังคงมีอยู่ และจัดอยู่ในระดับที่สูง โดยเห็นได้จากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ของประเทศไทย^{1/} (พ.ศ.2552 - 2562) อยู่ระหว่าง 0.32 ถึง 0.4 ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว จะพบว่าประเทศเหล่านั้นมีค่าดัชนีอยู่เพียงระหว่าง 0.25 ถึง 0.30 เท่านั้น^{2/}

แผนภูมิ 2 สัดส่วนการถือครองรายได้จำแนกตามระดับรายได้ พ.ศ. 2552 - 2562

ร้อยละ

หมายเหตุ : ส่วนแบ่งรายได้ คำนวณจาก รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนของครีวเรือน

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครีวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างเข้มแข็ง และก่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาความไม่เท่าเทียมด้านรายได้ ว่าเป็นปัญหาที่ไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะครีวเรือนฐานราก หรือ ครีวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 20 ที่เผชิญปัญหาความไม่เท่าเทียมมาอย่างยาวนาน และเป็นครีวเรือนที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของภาวะทางเศรษฐกิจสูง การศึกษาในครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาลักษณะทั่วไป ลักษณะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของครีวเรือนฐานราก และเปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญบางประการ ระหว่างครีวเรือนฐานรากกับครีวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม เพื่อใช้วางแผนแก้ไข้ปัญหาและสนับสนุนการตัดสินใจ

^{1/} ที่มา: ข้อมูลการรายงานรายได้และการกระจายรายได้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{2/} กอบศักดิ์ ภูตระกูล.2556.บทความเรื่อง คุณภาพของการเจริญเติบโตจากมิติของการกระจายรายได้ : ปัญหาและทางออก.ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ค้นจากเว็บไซต์ https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/SymposiumDocument/Paper4_2556.pdf

ในการกำหนดนโยบายที่จะช่วยประคับประคองและยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนฐานรากให้สามารถยืนหยัด และร่วมเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้ประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานรากประเทศไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญบางประการ ระหว่างครัวเรือนฐานรากกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปและลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนประเทศไทย และทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานราก รวมถึงลักษณะที่ต่างกันของครัวเรือนฐานรากกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการวางนโยบายและวางแผนแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่ไม่เท่าเทียมในสังคม เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของครัวเรือนฐานราก

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนประเทศไทย ปี 2562 ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ลักษณะของครัวเรือนและลักษณะทางเศรษฐกิจ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานราก ปี 2552 -2562
- 3) การเปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญบางประการ ระหว่างครัวเรือนฐานรากกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2552, 2554, 2556, 2558, 2560 และ 2562 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ข้อสังเกตสำหรับผู้ใช้อ้างอิงข้อมูล

- 1) ข้อมูลสถิติที่น่าเสนอในรายงานฉบับนี้ ได้จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทั่วประเทศ โดยในตารางสถิติบางตารางผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม และข้อมูลในแต่ละตารางอาจมีความแตกต่างกัน เนื่องจากข้อมูลแต่ละจำนวนได้มีการปิดเศษโดยอิสระจากกัน
- 2) ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนของครัวเรือนประเทศไทย และการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานราก เป็นข้อมูลที่มีการถ่วงน้ำหนักจำนวนครัวเรือน สำหรับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ในส่วนของคุณลักษณะครัวเรือนฐานราก เป็นข้อมูลที่ไม่มีการถ่วงน้ำหนักจำนวนครัวเรือน

นิยามที่สำคัญ

คำนิยามที่สำคัญของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มีดังนี้

ครัวเรือนส่วนบุคคล

ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง ครัวเรือนของบุคคลทั่วไปซึ่งประกอบด้วยบุคคลคนเดียว หรือหลายคน อาศัยอยู่ในบ้านหรือที่อยู่อาศัยเดียวกัน หรือในบริเวณเดียวกัน จัดหาหรือใช้สิ่งอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน โดยบุคคลเหล่านั้นอาจเป็นญาติ หรือไม่เป็นญาติกันก็ได้ เช่น ครัวเรือนที่อาศัยอยู่คนเดียว หรือครัวเรือนที่มีพ่อแม่ ลูก อาศัยอยู่ร่วมกัน หรืออาจมีญาติ คนรับใช้ คนงานหรือเพื่อน ๆ มาอยู่ด้วย เป็นต้น

หมายเหตุ 1) ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหอพักทั่วไป อพาร์ทเมนต์ แฟลต คอนโดมิเนียม แมนชั่น ห้องชุดอื่น ๆ ให้นับแต่ละห้อง เป็นครัวเรือนส่วนบุคคล 1 ครัวเรือน

2) ครัวเรือนที่มีบ้านพัก ห้องพักส่วนตัวในสถาบัน โรงงาน เช่น บ้านพัก/ห้องพักแพทย์หรือพยาบาลในโรงพยาบาล บ้านพักอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน บ้านพักภารโรงในโรงเรียน บ้านพักผู้จัดการในโรงงาน บ้านพักมัคทายกในวัด บ้านพักนายทหารในกรมกองให้นับ แต่ละหลัง/ห้อง เป็นครัวเรือนส่วนบุคคล 1 ครัวเรือน

สมาชิกของครัวเรือน

สมาชิกของครัวเรือน หมายถึง บุคคลซึ่งอาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือนส่วนบุคคล รวมทั้งคนที่เคยอยู่ในครัวเรือน แต่ได้จากไปอื่นชั่วคราว โดยไม่มีวัตถุประสงค์จะไปอยู่ประจำที่อื่นและมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) จากไปอื่นชั่วคราวไม่ถึง 3 เดือน เช่น ไปเยี่ยมญาติ ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ผู้ที่ไปวช หรือผู้ไปทำงานเรียนหนังสือ เป็นต้น (ไม่รวม ผู้ที่จากไปเพื่อเรียนหนังสือหรือประกอบอาชีพซึ่งมีที่อยู่ประจำที่อื่น ผู้ต้องโทษ ผู้ถูกเกณฑ์ทหาร และคนไข้ในโรงพยาบาลโรคจิต ซึ่งต้องอยู่เกิน 3 เดือน)

2) จากไป 3 เดือนขึ้นไป แต่ไม่มีที่อยู่อาศัยประจำที่อื่น เช่น ไปทำงานในเรือ 4 เดือน เซลส์แมน ไปฝึกภาคซ้อมรบ เป็นต้น

3) จากไปเพื่อศึกษา อบรม ดูงานต่างประเทศไม่ถึง 6 เดือนรวม ผู้ที่มาพักอาศัยอยู่ชั่วคราวเกินกว่า 3 เดือน

หัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกในครัวเรือนให้การยอมรับนับถืออาจะเป็นผู้รับผิดชอบทางการเงินและสวัสดิการของครัวเรือนหรือไม่ก็ได้ หัวหน้าครัวเรือนไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของบ้าน หรือบิดามารดาของคนในครัวเรือน อาจจะเป็นสมาชิกคนใดคนหนึ่งก็ได้

กรณีที่ครัวเรือนประกอบด้วยบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์อันญาติมาอยู่ด้วยกัน หัวหน้าครัวเรือนอาจจะเป็นผู้หนึ่งผู้ใดที่ได้รับการยกย่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านั้นให้เป็นหัวหน้าครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน

หมายถึง **“เงินหรือสิ่งของ”** ที่ครัวเรือนได้รับมาจากการทำงานหรือผลิตเอง หรือจากทรัพย์สินหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

รายได้ของครัวเรือน หรือ รายได้ทั้งสิ้น สามารถจำแนกตามแหล่งที่มาได้ ดังต่อไปนี้

1) รายได้ที่เป็นตัวเงิน ประกอบด้วยรายได้จาก 5 ประเภท ดังนี้

(1) ค่าจ้างและเงินเดือน หมายถึง รายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนก่อนหักภาษี/เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ/เงินประกันสังคม รวมไปถึงค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการทำงาน เช่น ค่าเปอร์เซ็นต์จากการขาย ค่าล่วงเวลา โบนัส ทิป ค่าครองชีพ ค่าช่วยเหลือบุตร เป็นต้น และรวมถึงสวัสดิการต่างๆจากการทำงานที่ได้รับ (ประเมินมูลค่า) เช่น อาหารและเครื่องดื่ม ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าพาหนะรับส่ง/ค่าน้ำมันรถ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน เป็นต้น

(2) กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ หมายถึง กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม หรือวิชาชีพที่ไม่ใช่การเกษตร ซึ่งคำนวณมาจาก รายรับเบื้องต้น **บวก** มูลค่าสินค้า/บริการของธุรกิจที่นำมาอุปโภคบริโภคในครัวเรือน **ลบ** ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

(3) กำไรสุทธิจากการทำการเกษตร คำนวณมาจาก มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด **ลบ** ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

(4) เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ หมายถึง รายได้จากบำเหน็จ บำนาญ เบี้ยหวัด เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ เงินชดเชยและ/หรือเงินทดแทนจากการออกจากงาน เงินช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลนอกครัวเรือน เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมทั้งเงินช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐและองค์กรต่าง ๆ

(5) รายได้จากทรัพย์สิน หมายถึง รายได้จากการให้เช่าห้อง/เช่าที่ดิน หรือสินทรัพย์อื่นๆ ค่าลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรต่าง ๆ รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก พันธบัตร เงินปันผลจากหุ้น และการลงทุนอื่น ๆ รวมไปถึง รายได้จากดอกเบี้ยแชร์ และการให้กู้ยืมเงินแก่เอกชน

2) รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ประกอบด้วยรายได้จาก 3 ประเภท ดังนี้

(1) ค่าประเมินค่าเช่าบ้าน หมายถึง รายได้จากค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนอยู่อาศัยโดยไม่เสียค่าเช่า รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านของตนเอง

(2) การประเมินมูลค่าสินค้าและบริการ หมายถึง รายได้จากการประเมินมูลค่าสินค้าและบริการ (รวมยาสูบ) ที่ครัวเรือนได้รับมาโดยไม่ต้องซื้อ

(3) การประเมินมูลค่าอาหารและเครื่องดื่ม หมายถึง รายได้จากการประเมินมูลค่าอาหารและเครื่องดื่มที่ครัวเรือนได้รับมาโดยไม่ต้องซื้อ

3) รายรับอื่นๆ หมายถึง รายรับจากเงินทุนการศึกษา รายรับจากมรดก พินัยกรรมของขงขวัญ เงินชอง รายรับจากการประกันสุขภาพ ประกันภัย ประกันชีวิต/ประกันสังคม รวมไปถึง รายรับอื่นๆ เช่น เงินถูกสลาก เงินรางวัล ค่านายหน้าและเงินที่ได้จากการพนัน

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

หมายถึง การใช้จ่ายเกี่ยวกับ “ สิ่งของหรือการบริการด้านต่าง ๆ ” ที่จำเป็นต่อการครองชีพที่ครัวเรือนต้องซื้อ/จ่ายด้วยเงิน หรือได้มาโดยไม่ได้ซื้อ/จ่าย (ผลิตเอง ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น รัฐเป็นสวัสดิการจากการทำงาน หรือเบิกได้จากนายจ้าง)

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน หรือ ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ประกอบด้วย ค่าใช้จ่าย 11 ประเภท ดังนี้

(1) อาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ อาหารสด อาหารแห้ง อาหารสำเร็จรูป (ข้าว แป้ง อาหารที่ทำจากแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีกทุกชนิด ปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ นม เนย เนยแข็งและไข่ น้ำมันและไขมัน ผลไม้และถั่วเปลือกแข็ง ผัก น้ำตาลและขนมหวาน) เครื่องปรุงรสและเครื่องเทศ และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ทั้งที่บริโภคในบ้านและบริโภคนอกบ้าน

(2) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เบียร์ ไวน์ สุรา และอื่น ๆ ทั้งที่บริโภคในบ้านและบริโภคนอกบ้าน

(3) ยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ได้แก่ บุหรี่ ชิการ์ ยาเส้น ยาตั้ง ยานัตถ์ หมาก พลุ ยาฉุน ยาจัด และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ประเภทเดียวกัน

(4) ที่อยู่อาศัย (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านของตนเอง) ประกอบด้วย

(ก) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ได้แก่ ค่าเช่าหรือค่าประเมินค่าเช่าบ้าน และที่ดิน การติดตั้ง/ซ่อมแซมบ้าน ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมบ้าน

(ข) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแต่งบ้าน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด และการดำเนินการในครัวเรือน ได้แก่ เครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน สิ่งทอสำหรับใช้ในบ้าน เครื่องครัว เครื่องใช้สอยเบ็ดเตล็ด ค่าเชื้อเพลิง/แสงสว่าง/การใช้น้ำ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำความสะอาด

(ค) ค่าจ้างบุคคลที่บริการแก่ครัวเรือน ได้แก่ ค่าจ้างคนรับใช้และคนงาน ทั้งที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนและไม่ได้เป็นสมาชิกในครัวเรือน รวมค่าอาหารและสิ่งของที่ซื้อให้

(5) เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ได้แก่ เสื้อ กระโปรง กางเกงทุกประเภท ผ้านุ่ง โสร่ง ผ้าขาวม้า ชุดชั้นใน เครื่องแต่งกายอื่น ๆ รวมถึง ค่าจ้างตัดเย็บ/ซ่อมแซม ค่าเช่าเสื้อผ้า ค่าซัก/รีด/ซักแห้ง รองเท้าทุกประเภท (ยกเว้นรองเท้ากีฬา) และค่าซ่อม/บริการทำความสะอาด รองเท้า

(6) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ได้แก่ ของใช้ส่วนบุคคล และค่าบริการส่วนบุคคล (เสริมสวย จัดฟัน นวด ลดความอ้วน ฯลฯ)

(7) เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล ได้แก่ ค่ายาและเวชภัณฑ์ที่ซื้อมารักษาเอง (ยาแผนปัจจุบัน/แผนโบราณ ยาสมุนไพร ยาคุมกำเนิดและถุงยางอนามัย วิตามินอาหารเสริม ต่าง ๆ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล) ค่ารักษาพยาบาลที่สถานีนานามัย/โรงพยาบาลของรัฐ/โรงพยาบาลเอกชน/คลินิกแพทย์ ทั้งกรณีที่เป็นคนไข้นอกและเป็นคนไข้ใน

(8) การเดินทาง ได้แก่ ค่าซื้อยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการบำรุงรักษาอื่นๆ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามปกติ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

(9) การสื่อสาร ได้แก่ ค่าซื้อเครื่องโทรศัพท์ทุกประเภท ค่าใช้บริการและค่าโทร ค่าสมาชิกและบริการอินเทอร์เน็ต ค่าส่งพัสดุ ฯลฯ

(10) การศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียม/ค่าบำรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาของรัฐ/เอกชน ค่าหนังสือ เครื่องเขียน อุปกรณ์การเรียน ค่าเรียนพิเศษ/เรียนวิชาชีพ/เรียนดนตรี และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

(11) การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา ได้แก่ ค่าซื้ออุปกรณ์การบันเทิง และกีฬา รวมรองเท้ากีฬา ค่าซื้อเครื่องเล่น สัตว์เลี้ยง ไม้ประดับ ค่าผ่านประตูภาพยนตร์ กีฬา การแสดง สวนสนุก พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ค่าเรียนและเล่นกีฬา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอ่าน ยกเว้นหนังสือเรียน และค่าอาหาร/ของถวายพระ/ไหว้เจ้า

(12) การจัดงานพิธีในโอกาสพิเศษ ได้แก่ ค่าจัดงานแต่งงาน งานวันเกิด งานบวช งานศพและอื่น ๆ

2) ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ได้แก่

(1) ภาษีเงินได้ ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าบริการทางการเงิน ค่าธรรมเนียม/ค่าปรับทางกฎหมาย/ค่าทนายความ

(2) ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ เช่น สหภาพแรงงาน กลุ่มเกษตรกรฯ

(3) เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน

(4)) เงินบริจาค/ซื้อสิ่งของให้แก่องค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ

(5) เงินทำบุญ เงินช่วยงานอื่นๆ เช่น งานบวช งานแต่ง ของขวัญ ฯลฯ

(6) ค่าเบี้ยประกันภัย/ทรัพย์สิน/ประกันชีวิต (ไม่รวมประเภทสะสมทรัพย์) เงินฉาปนกิจศพ และเงินสมทบประกันสังคม

(7) เงินซื้อสลากกินแบ่ง/หวย เล่นม้าแข่งและการพนันอื่น ๆ

(8) ดอกเบี้ยจ่าย ดอกเบี้ยเช่า

(9) อื่น ๆ เช่น เงินชดเชยค่าเสียหาย เงินตกหาย/สูญหาย ค่านายหน้า ค่าขนย้ายบ้าน

สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้จัดจำแนกครัวเรือนออกเป็นกลุ่มตามสถานะทางเศรษฐกิจ โดยการจัดจำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจครั้งนี้ จะพิจารณาจากแหล่งรายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือน สถานภาพการทำงาน อาชีพหลัก และประเภทกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจของอาชีพหลัก ซึ่งสามารถแบ่งครัวเรือนออกมาได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน หรือ ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ผู้ถือครองทำการเกษตร (รวมการทำประมงทะเล)

2) ผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร

3) ลูกจ้าง แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

- ผู้จัดการ นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ เสมียน พนักงานขายและผู้ให้บริการ
- ผู้ปฏิบัติงานในการผลิต ก่อสร้าง และเหมืองแร่ คนงานเกษตร ป่าไม้และประมง

4) ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง บุคคลต่อไปนี้

- ก) แม่บ้านหรือผู้ที่ทำงานบ้าน
- ข) นักเรียน
- ค) ผู้เกษียณอายุ และคนชรา
- ง) ผู้ไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากพิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเนื่องจากเจ็บป่วยเรื้อรัง คนขอทาน เป็นต้น

กลุ่มควินไทล์ของครัวเรือนเรียงลำดับตามรายได้ประจำเดือน

หมายถึง การจัดจำแนกครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยจัดเรียงครัวเรือนตามรายได้ประจำเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปหามาก โดยกลุ่มครัวเรือน 20% แรกของครัวเรือนทั้งสิ้น ซึ่งเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุด เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 1 กลุ่มครัวเรือน 20% ที่มีรายได้ในลำดับถัดไป เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 2 ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 3 ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 4 ตามลำดับ จนไปถึง กลุ่มครัวเรือน 20% สุดท้ายของครัวเรือนทั้งสิ้น ซึ่งเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5

สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้

หมายถึง ค่าที่บ่งชี้ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ครัวเรือน ซึ่งกำหนดให้มีความอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยถ้าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคเป็น 0 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างของรายได้ครัวเรือนเลย กล่าวคือ ทุกครัวเรือนมีรายได้เท่ากัน หากสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคมีค่าสูงขึ้น การกระจายรายได้ก็จะเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น และถ้าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคมีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า มีความเหลื่อมล้ำอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ มีคนที่มีรายได้เพียงคนเดียว ส่วนคนที่เหลือไม่มีรายได้เลย

สูตรการคำนวณสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของกลุ่มควินไทล์ 5 กลุ่ม คือ

$$\text{สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของควินไทล์ 5 กลุ่ม} = \frac{1}{5} (4S_5 + 2S_4 - 2S_2 - 4S_1)$$

โดยที่ S_i คือ ส่วนแบ่งรายได้ของกลุ่มควินไทล์ที่ i และ $S_1 < S_2 < S_3 < S_4 < S_5$

หนี้สินของครัวเรือน

หมายถึง เงินกู้ยืมที่ค้างชำระทั้งจากสถาบันการเงินและบุคคลอื่นนอกครัวเรือน รวมหนี้สินที่เกิดจากการเช่าซื้อ การซื้อสินค้าเงินผ่อน การซื้อเชื่อสินค้าจากร้านค้า การจำนำ การจำนอง และแชร์ที่เปียแล้วด้วย

หนี้ในระบบ

หมายถึง หนี้สินที่กู้ยืมจากธนาคาร สถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสวัสดิการของสำนักงาน หรือดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ เช่น กองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเมือง โดยมีอัตราดอกเบี้ยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

หนี้นอกระบบ

หมายถึง หนี้สินที่กู้ยืมจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน เช่น ญาติ เพื่อนบ้าน นายทุนเงินกู้พ่อค้าคนกลาง เป็นต้น โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามที่ตกลงกัน ซึ่งอาจจะเกินหรือไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดก็ได้ ทั้งนี้ หมายรวมถึงแชร์ที่เปียแล้วด้วย

แนวคิด และทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้

การกระจายรายได้ (Income Distribution) หมายถึง การพิจารณาลักษณะการกระจายตัวของประชากรในระดับขั้นต่างๆ ของรายได้ ซึ่งมีเกณฑ์การแบ่งการกระจายรายได้ 2 ประเภท คือ

1. การกระจายรายได้ตามปัจจัยการผลิตหรือหน้าที่ในการผลิต (Functional or factor share distribution income) หมายถึง การกระจายรายได้ไปยังเจ้าของปัจจัยการผลิต ได้แก่ เจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทที่ดิน แรงงาน เงิน และการประกอบการ รายได้จะถูกจัดสรรไปยังเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่รายได้จะตกอยู่กับเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทเงิน แต่ตามความหมายนี้ไม่นิยมนำมาใช้เนื่องจากไม่สามารถชี้ให้เห็นเด่นชัดถึงความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้

2. การกระจายรายได้ตามขั้นของรายได้หรือตามขนาดของรายได้ (Personal or size distribution income) หมายถึง การกระจายรายได้ระหว่างบุคคลหรือครัวเรือนต่าง ๆ โดยการแบ่งตามขั้นของรายได้ (เรียงลำดับตามขนาดของรายได้จากกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดไปยังกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด) โดยไม่คำนึงว่าบุคคลหรือครัวเรือนเหล่านั้นเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทใด

แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน

แนวคิดการวัดความยากจนโดยทั่วไปมี 2 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดการวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty Concept)

เป็นการคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพออกมาเป็นตัวเงิน ซึ่งกำหนดปริมาณเงินหรือรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยใช้เส้นความยากจน (Poverty Line) เป็นเครื่องชี้วัดความยากจน เป็นเกณฑ์สะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำที่สุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้ หากบุคคลใดมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจน ถือว่าเป็นคนยากจน

2. แนวคิดการวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ (Relative Poverty Concept)

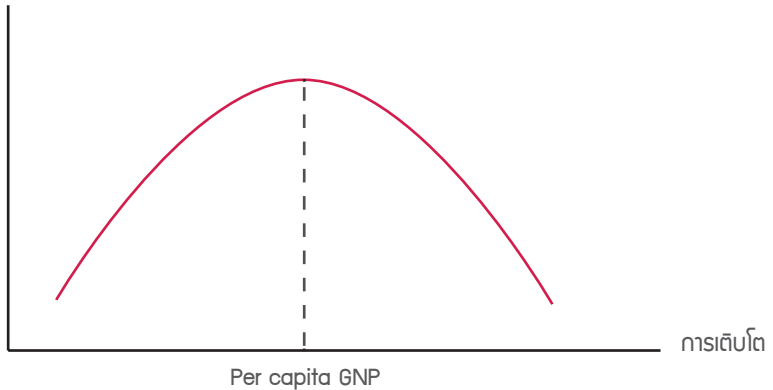
เป็นการพิจารณาความยากจนโดยการเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆ ของประชากรแต่ละกลุ่ม ซึ่งสามารถแสดงถึงความเหลื่อมล้ำการกระจายรายได้ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การพิจารณาสถานะการกระจายรายได้นั้นเอง โดยกำหนดเป็นร้อยละ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ช่วงระดับรายได้ต่ำสุด เป็นครัวเรือนยากจนที่สุด หรือในที่นี้เรียกว่า ครัวเรือนฐานราก กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้ที่สูงขึ้นมา ถือว่ายากจนน้อยกว่า กลุ่มที่ 3 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้ที่สูงขึ้นมา ถือว่าฐานะปานกลาง กลุ่มที่ 4 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้ที่สูงขึ้นมา ถือว่าฐานะดี และกลุ่มที่ 5 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงสุด ถือว่า ฐานะดีที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการกระจายรายได้

Kuznets (1955) ได้ตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ และระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยตีความไว้ว่าในช่วงที่การเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ระหว่างรายได้ต่ำถึงรายได้ปานกลาง การกระจายรายได้จะมีความเหลื่อมล้ำมากขึ้น แต่เมื่อมาถึงช่วงการเติบโตระหว่างรายได้ปานกลางถึงรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำจะลดลง ทั้งนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแรกจะเน้นการสะสมทุนเป็นหลัก ผู้มีรายได้สูงจะมีอัตราการออมสูง จึงมีการสะสมทุนได้มากและรายได้ก็จะตกอยู่กับผู้ลงทุนเหล่านี้เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การกระจายรายได้มีความเหลื่อมล้ำ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงหลังจะเน้นทุนมนุษย์เป็นสำคัญ ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากทุนมนุษย์จะมีการกระจายที่กว้างขวางกว่า จึงทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลงจากสมมติฐานนี้สามารถอธิบายได้ (ดังภาพ 1)

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้และระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ

การกระจายรายได้

ที่มา : “Economic Growth and Development,” by Van den Berg, 2001, New York: McGraw Hill Irwin International Book Company.

ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้

สำหรับแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับรายได้ที่จะกล่าวถึงในที่นี่ ประกอบด้วย สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis) สมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent Income Hypothesis) และสมมติฐานวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Income Hypothesis) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สมมติฐานการบริโภคแบบรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis)

ทฤษฎีตามแนวคิดของ John Maynard Keynes พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายของบุคคลในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง คือรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงหรือรายได้สุทธิส่วนบุคคล (disposable personal income) ในเวลานั้น โดยการใช้จ่ายในการบริโภคจะมีความสัมพันธ์กับรายได้สุทธิส่วนบุคคลโดยตรง กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีระดับรายได้เพิ่มขึ้น บุคคลจะมีการใช้จ่ายที่สูงขึ้น แต่สัดส่วนการบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นจะน้อยกว่าสัดส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับรายได้ต่ำลง บุคคลจะมีการใช้จ่ายในสัดส่วนที่มีต่อรายได้สูงขึ้น

2) ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent Income Hypothesis)

ทฤษฎีตามแนวคิดของ Milton Friedman พบว่า ผู้บริโภคจะวางแผนการบริโภค โดยพิจารณาจากรายได้ตลอดชีวิตของตน (รายได้ปัจจุบันและรายได้ในอนาคต) โดยมีรากฐานสำคัญ 4 ประการ คือ

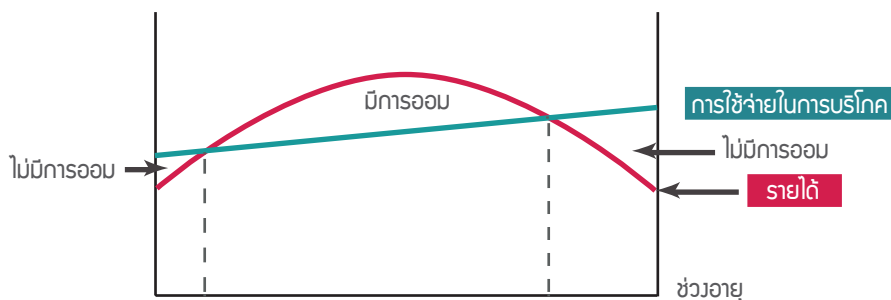
- (1) รายได้ที่เกิดขึ้นจริงทั้งสิ้น ประกอบด้วยรายได้ 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร และรายได้ชั่วคราว
- (2) การบริโภคมี 2 ส่วน คือ การบริโภคถาวร และ การบริโภคชั่วคราว
- (3) การบริโภคถาวรกับรายได้ถาวรมีความสัมพันธ์กัน
- (4) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคชั่วคราวกับรายได้ชั่วคราว

นอกจากนี้ Friedman ศึกษาโดยใช้ข้อมูล time-series พบว่า ในระยะยาว รายได้ที่จะเพิ่มขึ้นมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ถาวร ดังนั้นการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น จึงขึ้นอยู่กับ รายได้ถาวร และสรุปว่า ในระยะยาวบุคคลจะมีการใช้จ่ายในสัดส่วนที่มีต่อรายได้คงที่

3) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Income Hypothesis)

ทฤษฎีตามแนวคิดของ Ando และ Modigliani พบว่า การใช้จ่ายในการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับตลอดชีวิต ผู้บริโภคจะวางแผนใช้จ่ายบริโภค โดยดูจากรายได้ที่ได้รับตลอดชีวิตของตน ซึ่งแบบแผนรายได้ตลอดชีวิตของบุคคลเป็นไปในลักษณะที่ในช่วงชีวิตของบุคคล ขณะที่อายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น จนสูงสุดในตอนกลางของชีวิต เนื่องจากมีประสิทธิภาพการทำงานสูง และหลังจากนั้น รายได้จะค่อย ๆ ลดลง จนเกือบเท่าตอนต้นของชีวิต เพราะประสิทธิภาพการทำงานเมื่ออายุมากจะต่ำลงอีกครั้ง ดังนั้นระยะตอนต้นของชีวิต ผู้บริโภคจะต้องกั๊ยเงินมาใช้จ่ายในการบริโภคก่อน หลังจากนั้นในระยะกลางของชีวิต ผู้บริโภคจะออมมากขึ้นเพื่อนำเงินไปใช้หนี้ตอนต้นชีวิตและเก็บเงินไว้ใช้ตอนปลายชีวิต พอช่วงปลายชีวิต รายได้จะลดลง แต่การบริโภคนั้นยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งในระยะนี้ผู้บริโภคจะเริ่มนำเงินออมออกมาใช้จ่าย ดังนั้น บุคคลที่มีรายได้ต่ำจะมีสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้มากกว่าบุคคลที่มีรายได้สูง (ดังภาพ 2)

ภาพ 2 รายได้ตลอดช่วงอายุของบุคคลและเส้นการใช้จ่ายในการบริโภค

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นครัวเรือนฐานรากครั้งนี้ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ศึกษาดัชนีความยากจนหลายมิติของประเทศไทยปี 2560 โดยศึกษาจาก 4 มิติ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ มิติการศึกษา มิติการใช้ชีวิตในแบบที่ดีต่อสุขภาพ มิติความเป็นอยู่ และมิติความมั่นคงทางการเงิน พบว่า มิติที่ส่งผลต่อความยากจนหลายมิติมากที่สุด ได้แก่ มิติด้านความเป็นอยู่ รองลงมาได้แก่ มิติการใช้ชีวิตในแบบที่ดีต่อสุขภาพ และมิติความมั่นคงทางการเงิน เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อคนยากจนหลายมิติ พบว่า การไม่มีบำนาญ/บำนาญเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ครัวเรือนเป็นครัวเรือนยากจน รองลงมาคือ การกำจัดขยะ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการศึกษา สำหรับภาคที่มีค่าดัชนีความยากจนหลายมิติสูงสุด คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ แนวโน้มความยากจนหลายมิติของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง (ในปี 2560 อยู่ที่ 0.068 ปรับตัวลดลงจาก 0.109 และระดับ 0.078 ในปี 2556 และปี 2558 ตามลำดับ)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ รายจ่าย การออม หนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจก่อหนี้และความต้องการกู้ยืมของครัวเรือนเกษตร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตร ประกอบด้วย ทรัพยากรหรือความมั่งคั่งของครัวเรือน รายได้เงินสดจากกิจกรรมของครัวเรือน เนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้นของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สมาชิกครัวเรือนที่พึ่งพิง ภูมิภาคของครัวเรือน การได้รับการอบรมของหัวหน้าครัวเรือน และรายได้เงินสดจากเงินโอนของครัวเรือน สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายของครัวเรือนเกษตร รายได้เงินสดของครัวเรือน ความมั่งคั่งหรือทรัพยากรสุทธิ มูลค่าหนี้สินทั้งสิ้นของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภูมิภาคของครัวเรือน และการปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจของหัวหน้าครัวเรือน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562) ศึกษาภาวะความยากจน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนเกษตร เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของความยากจนกับตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตร พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีภาวะความยากจนหรือความรุนแรงของความยากจนมากที่สุด คือ ครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ครัวเรือนภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนเกษตร ได้แก่ ภาค เขตชลประทาน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อัตราการเป็นภาระ พื้นที่ทำการเกษตร ทรัพยากรสุทธิของครัวเรือน และจำนวนหนี้สินของครัวเรือน

นิตยา ปะอินทร์ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือน เปรียบเทียบกับครัวเรือนรวย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทางปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน อัตราส่วนการเป็นภาระ สถานะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน และภาค ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน สำหรับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือนรวย มีเฉพาะปัจจัยด้านสังคมเท่านั้น ได้แก่ เพศของหัวหน้าครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน สถานะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน และภาค

ฉวีวรรณ กาบขาว และ อีรศักดิ์ ทรัพย์โรบล (2561) ศึกษาปัจจัยกำหนดความเป็นไปได้ในการก่อหนี้ภาคครัวเรือน พบว่า ตัวแปรทางด้านสถานภาพ รายได้ ความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และการครอบครองรถยนต์มีความสัมพันธ์กับความเป็นไปได้ที่ครัวเรือนจะเป็นหนี้ในทางบวกทุกปีที่ทำการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับความเป็นไปได้ที่ครัวเรือนจะเป็นหนี้ในทางลบของทุกปีที่ทำการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรเพศและตัวแปรเงินช่วยเหลือยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ชัดเจน

วรชิต รุ่งพรหมประทาน (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจในประเทศไทย พบว่า ครัวเรือนมีการปรับเปลี่ยนฐานะค่อนข้างดี ซึ่งในเขตชนบทจะมีการปรับเปลี่ยนฐานะดีกว่าในเขตเมือง อีกทั้งการปรับเปลี่ยนฐานะทางด้านรายจ่ายมากกว่าด้านรายได้ นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการปรับเปลี่ยนฐานะทางรายได้ของครัวเรือนให้ดีขึ้น เช่น จำนวนปีการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนผู้ที่มีงานทำ การทำงานนอกภาคการเกษตร จำนวนที่ดินที่ทำเกษตร ส่วนปัจจัยที่ทำให้รายได้ลดลง เช่น สัดส่วนผู้สูงอายุและสัดส่วนเด็ก เป็นการชี้ให้เห็นว่าครัวเรือนที่มีภาวะการพึ่งพิงที่สูงจะทำให้ครัวเรือนมีรายได้ลดลง ดังนั้นหากเป็นครัวเรือนใหญ่ที่มีเด็กและผู้สูงอายุมากก็จะทำให้ครัวเรือนนั้นมีรายได้ที่ลดลงมาก

องอาจ รุกขพัฒน์กุล (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ ของประชาชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของหนองคาย มุกดาหาร และแม่สอด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ ของประชาชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของหนองคาย มุกดาหาร และแม่สอด คือ จำนวนสมาชิกของครัวเรือน อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานของสมาชิก และปีประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นอกจากนี้ ในการทบทวนงานวิจัยของต่างประเทศโดยภาพรวมแล้ว พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับรายได้ของครัวเรือน ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน เพศของหัวหน้าครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนห้องในครัวเรือน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร ขนาดของครัวเรือน อัตราการพึ่งพิง การทำงานนอกภาคการเกษตรของครัวเรือน และการทำงานที่ได้รับค่าจ้างของครัวเรือน สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนของครัวเรือน ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน การได้รับเงินที่ส่งกลับมาให้ครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย สถานการณ์ทำงานด้านการเกษตรของหัวหน้าครัวเรือน เพศของหัวหน้าครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน การเป็นเจ้าของที่พักอาศัย สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน สัดส่วนของผู้ใหญ่เพศหญิง อัตราการพึ่งพิง การเป็นผู้มีงานทำของหัวหน้าครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้

งานวิจัยต่างประเทศ

Teka, A.M., Woldu, G.T., & Fre, Z. (2019)

Status and determinants of poverty and income inequality in pastoral and agro-pastoral communities: Household-based evidence from Afar Regional State, Ethiopia

Kallestål, C., & Zelaya, E.B.(2019)

Predicting poverty. Data mining approaches to the health and demographic surveillance system in Cuatro Santos, Nicaragua

Asrol, A., & Ahmad, H. (2018)

Analysis of factors that affect poverty in Indonesia

Biyase, M., & Zwane, T.t. (2018)

An Empirical Analysis of the Determinants of Poverty and Household Welfare in South Africa

Maloma, I. (2016)

The Socioeconomic Determinants of Household Poverty Status in a Low-Income Settlement in South Africa

Ranathunga, S.P.B., & Gibson, J. (2015)

The Factors Determine Household-Poverty in the Estate Sector in Sri Lanka

Tuyen, T.Q. (2015)

Socio-Economic Determinants of Household Income among Ethnic Minorities in the North-West Mountains, Vietnam

Majeed, M.T., & Malik, M.N. (2014)

Determinants of Household Poverty: Empirical Evidence from Pakistan

A. E. A. Fadipe, A. H. Adenuga, & A. Lawal (2014)

Analysis of Income Determinants among Rural Households in Kwara State, Nigeria

ครัวเรือน ประเทศไทย

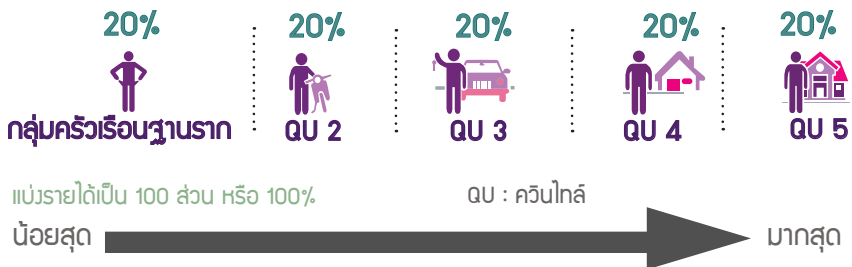

Designed by sasnt / pixabay

ครัวเรือนประเทศไทย

จากข้อมูลโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2562 มีครัวเรือนทั้งหมด 21.8 ล้านครัวเรือน โดยในการศึกษานี้ทำการแบ่งครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กันตามลำดับของรายได้ประจำเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปมาก แบ่งครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีจำนวนครัวเรือนเป็นร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด วิธีการดังกล่าวนี้เรียกว่า การแบ่งกลุ่มควินไทล์ตามรายได้ประจำต่อคนต่อเดือน โดยกลุ่มครัวเรือน 20% แรกของครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 1 หรือต่อไปนี้จะเรียกว่า **กลุ่มครัวเรือนฐานราก** สำหรับกลุ่มครัวเรือน 20% ที่มีรายได้ในลำดับถัดไป เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 2 ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 3 ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 4 จนถึงกลุ่มครัวเรือน 20% สุดท้าย ซึ่งเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงที่สุด เรียกว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 (สำหรับข้อมูลที่ใช้ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่มีการถ่วงค่าน้ำหนักจำนวนครัวเรือน)

ภาพ 3 การแบ่งส่วนรายได้ของแต่ละควินไทล์

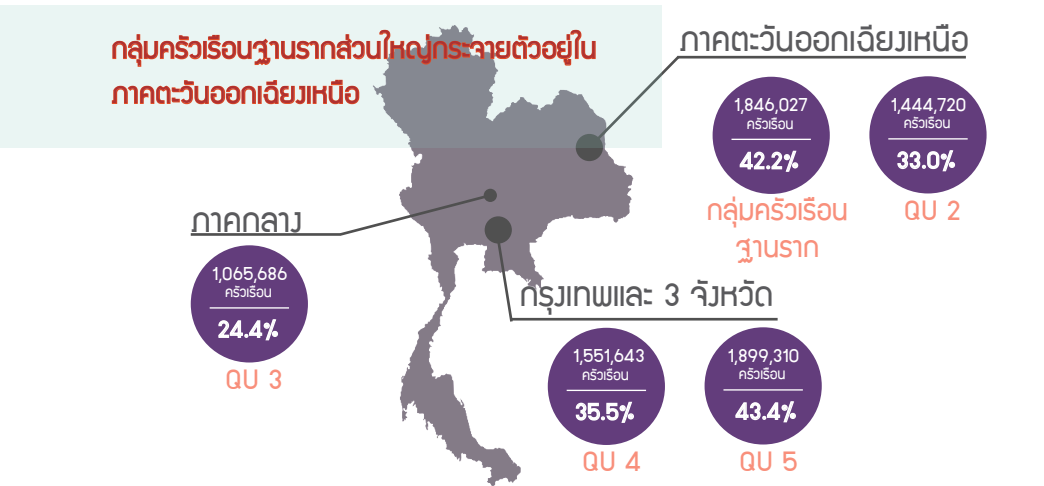

การกระจายตัวของครัวเรือน

หากพิจารณาการกระจายตัวของครัวเรือนไทยในกลุ่มควินไทล์ต่าง ๆ ในปี 2562 พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 กระจายอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 และ 33.0 ตามลำดับ ขณะที่ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 3 กระจายอยู่ในภาคกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.4 และครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 4 และ 5 กระจายตัวในกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.5 และ 43.4 ตามลำดับ นอกจากนี้ ครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนฐานราก ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 75.6 , 65.4 และ 54.6 ตามลำดับ ขณะที่ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 4 และควินไทล์ที่ 5 ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 60.0 และ 69.2

ภาพ 4 การกระจายตัวของครัวเรือนไทยในกลุ่มควินไทล์ต่าง ๆ พ.ศ. 2562

QU : ควินไทล์

หมายเหตุ : 3 จังหวัด คือ ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 1 กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามพื้นที่ พ.ศ. 2562

หน่วย: ครัวเรือน (%)	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	รวม
ทั่วราชอาณาจักร	4,374,524	4,374,634	4,373,487	4,374,207	4,374,106	21,870,958
ภาค						
กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด	88,790 (2.0)	319,650 (7.3)	807,392 (18.4)	1,551,643 (35.5)	1,899,310 (43.4)	4,666,785 (21.3)
ภาคกลาง	710,263 (16.2)	931,425 (21.3)	1,065,685 (24.4)	1,160,674 (26.5)	1,073,808 (24.6)	4,941,855 (22.6)
ภาคเหนือ	1,071,580 (24.5)	1,065,267 (24.4)	856,864 (19.6)	471,954 (10.8)	399,972 (9.1)	3,865,637 (17.7)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,846,027 (42.2)	1,444,720 (33.0)	1,043,414 (23.9)	715,894 (16.4)	546,562 (12.5)	5,596,617 (25.6)
ภาคใต้	657,864 (15.1)	613,572 (14.0)	600,132 (13.7)	474,042 (10.8)	454,454 (10.4)	2,800,064 (12.8)
เขตการปกครอง						
ในเขตเทศบาล	1,067,548 (24.4)	1,512,913 (34.6)	1,985,753 (45.4)	2,624,986 (60.0)	3,027,478 (69.2)	10,218,678 (46.7)
นอกเขตเทศบาล	3,306,976 (75.6)	2,861,721 (65.4)	2,387,734 (54.6)	1,749,221 (40.0)	1,346,628 (30.8)	11,652,280 (53.3)

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

โครงสร้างทั่วไปของครัวเรือน

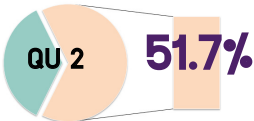
เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปของแต่ละกลุ่มควินไทล์ ในด้านลักษณะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน (พิจารณาจากแหล่งรายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือน สถานภาพการทำงาน อาชีพหลัก และประเภทกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจของอาชีพหลัก) พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก มากกว่าครึ่งหนึ่งทำการเกษตรและไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ (ร้อยละ 64.6) และประมาณครึ่งหนึ่งของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 2 ปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร คนทั่วไป และไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ (ร้อยละ 51.7) ขณะที่เกือบครึ่งหนึ่งของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 3 ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงาน และปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร/คนทั่วไป (ร้อยละ 42.5) สำหรับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 4 พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงาน และปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร/คนทั่วไป (ร้อยละ 58.8) และครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 มากกว่าครึ่งหนึ่ง ทำงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงาน และทำธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร (ร้อยละ 69.2)

ภาพ 5 ลักษณะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ต่าง ๆ พ.ศ. 2562

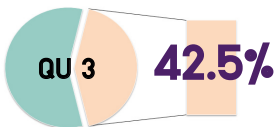
QU : ควินไทล์

ส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนทำการเกษตรและไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ

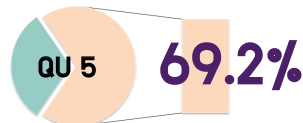
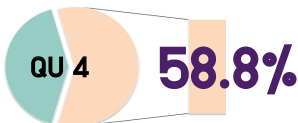
เป็นครัวเรือนปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร คนทั่วไป และไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ

เป็นครัวเรือนปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงาน และปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร คนทั่วไป

มากกว่าครึ่งหนึ่ง ทำงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงานและปฏิบัติงานในสายการผลิต/ก่อสร้าง คนงานเกษตร คนทั่วไป

ส่วนใหญ่ทำงานวิชาชีพ นักวิชาการ/บริหาร เสมียน พนักงานและทำธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร

หมายเหตุ : ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง แม่บ้าน หรือผู้ที่ทำงานบ้าน นักเรียน ผู้เกษียณอายุ คนชรา ผู้ไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากพิการทางร่างกาย/จิตใจ

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 2 กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

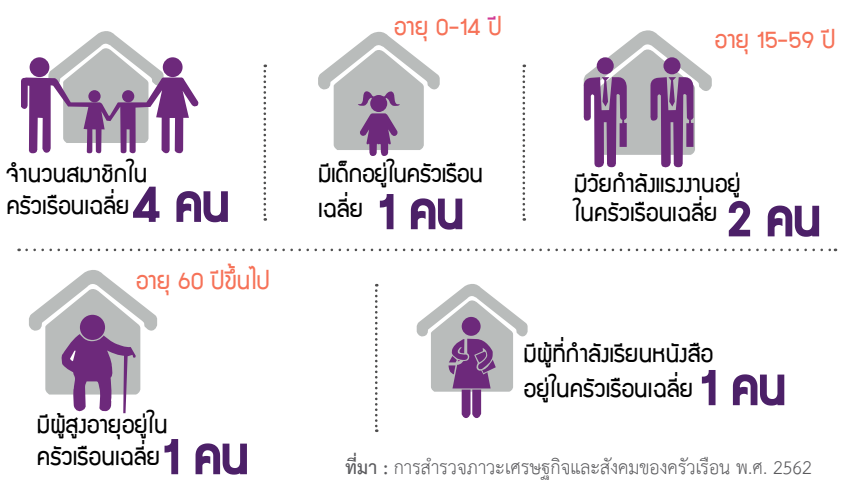
หน่วย: ครัวเรือน (%)

	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	รวม
ทั่วราชอาณาจักร	4,374,524	4,374,634	4,373,487	4,374,207	4,374,106	21,870,958
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ/ บริหาร เสมียน พนักงาน	324,817 (7.4)	715,504 (16.4)	1,048,908 (24.0)	1,534,288 (35.1)	2,202,120 (50.4)	5,825,637 (26.6)
ผู้ประกอบการธุรกิจของตนเองที่ ไม่ใช้การเกษตร	399,792 (9.2)	672,577 (15.3)	901,977 (20.6)	889,642 (20.3)	821,536 (18.8)	3,685,524 (16.9)
ผู้ถือครองทำการเกษตร	1,073,550 (24.5)	724,795 (16.6)	562,351 (12.9)	285,092 (6.5)	211,837 (4.8)	2,857,625 (13.1)
ผู้ปฏิบัติงานในสายการผลิต/ ก่อสร้าง คนงานเกษตร คนทั่วไป	820,442 (18.8)	958,567 (21.9)	936,013 (21.4)	1,036,070 (23.7)	494,558 (11.3)	4,245,650 (19.4)
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ	1,755,923 (40.1)	1,303,191 (29.8)	924,238 (21.1)	629,115 (14.4)	644,055 (14.7)	5,256,522 (24.0)

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของครัวเรือนแต่ละกลุ่มควินไทล์ พบว่า ครัวเรือนฐานราก มีขนาดครัวเรือนเฉลี่ยใหญ่ที่สุด (อยู่ที่ 3.5 คนต่อครัวเรือน) เมื่อเทียบกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่าครัวเรือนฐานราก โดยเฉลี่ยแล้วมีวัยเด็ก 1 คน วัยแรงงาน 2 คนวัยสูงอายุ 1 คน สมาชิก ที่ทำงานหารรายได้ 2 คน และสมาชิกที่กำลังเรียนหนังสือ 1 คน

ภาพ 6 โครงสร้างทั่วไปของครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 3 กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกตามโครงสร้างทั่วไปของครัวเรือน
พ.ศ. 2562

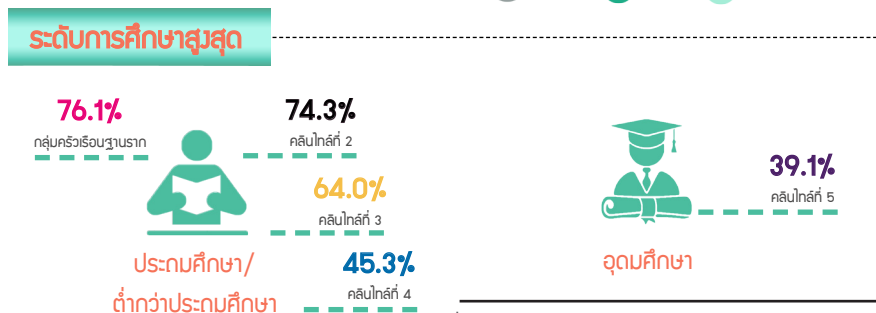
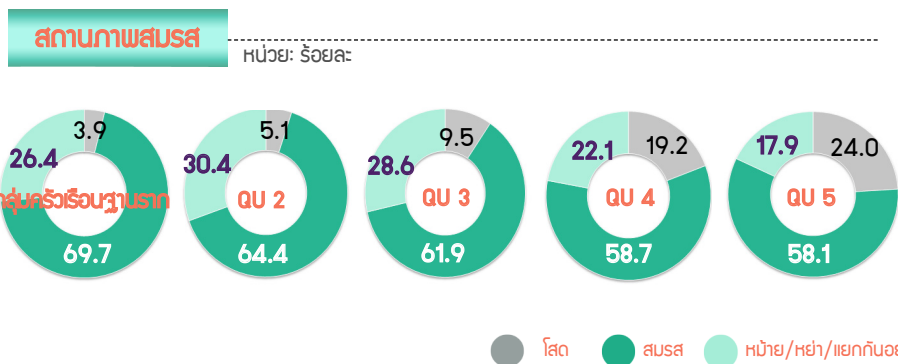
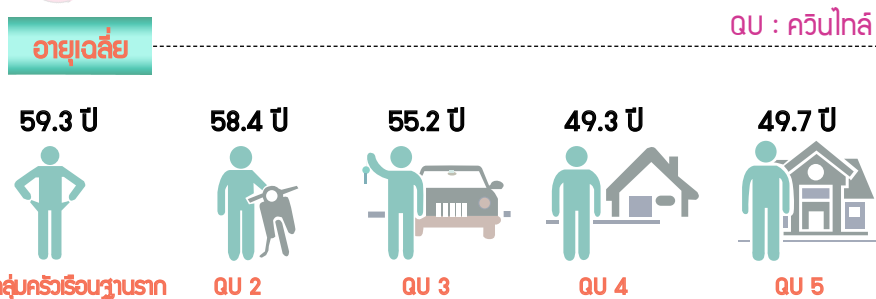
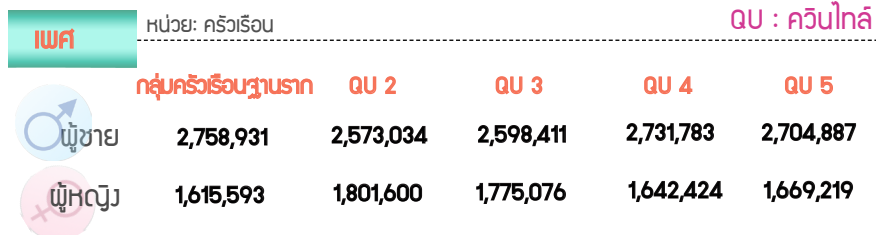
หน่วย: คน	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ตัวรวม อาณาจักร
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	3.45	2.99	2.72	2.32	2.12	2.72
จำนวนเด็กในครัวเรือนเฉลี่ย	0.85	0.55	0.40	0.24	0.15	0.44
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานเฉลี่ย	1.71	1.66	1.71	1.66	1.55	1.66
จำนวนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปโดยเฉลี่ย	0.89	0.78	0.62	0.43	0.41	0.62
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานหารายได้ โดยเฉลี่ย	1.61	1.61	1.63	1.58	1.46	1.58
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ทำงานหา รายได้โดยเฉลี่ย	1.79	1.34	1.06	0.73	0.65	1.11
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกำลังเรียน หนังสือเฉลี่ย	0.85	0.59	0.47	0.32	0.21	0.49

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน

ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ทุกกลุ่มควินไทล์ หัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เกือบ 2 เท่า และยังพบว่า ทุกกลุ่มควินไทล์ หัวหน้าครัวเรือนมีสถานภาพสมรส คือสมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาอายุเฉลี่ยของหัวหน้าครัวเรือน พบว่าหัวหน้าครัวเรือนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก มีอายุมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ โดยคิดเป็น 59.3 ปี และเมื่อพิจารณาการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน พบว่าเกือบทุกกลุ่มควินไทล์ ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา/ต่ำกว่าประถมศึกษา มีเพียงในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 ที่การศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา

ภาพ 7 ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศ อายุเฉลี่ย สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาสูงสุด พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 4 ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด และอายุเฉลี่ย พ.ศ. 2562

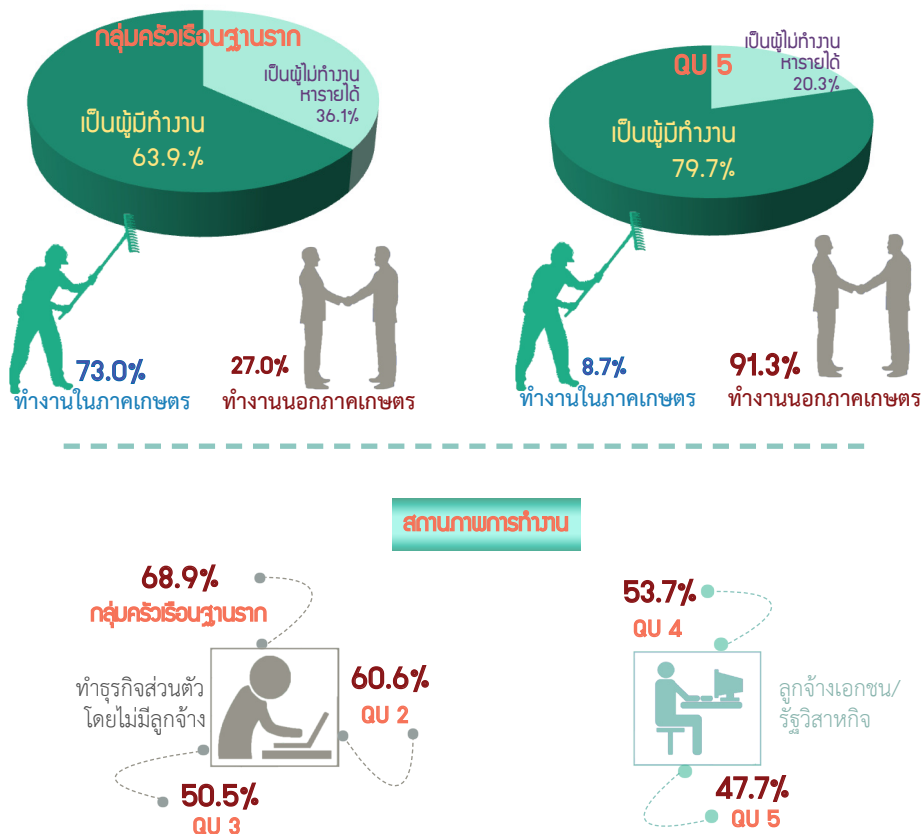
หน่วย: ครัวเรือน (%)	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	รวม
ทั่วราชอาณาจักร	4,374,524	4,374,634	4,373,487	4,374,207	4,374,106	21,870,958
เพศของหัวหน้าครัวเรือน						
ชาย	2,758,931 (63.1)	2,573,034 (58.8)	2,598,411 (59.4)	2,731,783 (62.5)	2,704,887 (61.8)	13,367,046 (61.1)
หญิง	1,615,593 (36.9)	1,801,600 (41.2)	1,775,076 (40.6)	1,642,424 (37.5)	1,669,219 (38.2)	8,503,912 (38.9)
สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน						
โสด	168,996 (3.9)	222,402 (5.1)	412,973 (9.5)	839,638 (19.2)	1,048,061 (24.0)	2,692,070 (12.3)
สมรส	3,049,218 (69.7)	2,818,233 (64.4)	2,707,518 (61.9)	2,565,769 (58.7)	2,543,657 (58.1)	13,684,395 (62.6)
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	1,154,386 (26.4)	1,331,295 (30.4)	1,251,591 (28.6)	968,800 (22.1)	782,388 (17.9)	5,488,460 (25.1)
ไม่ทราบ/ไม่ระบุ	1,924 (0.0)	2,704 (0.1)	1,405 (0.0)	-	-	6,033 (0.0)
ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน						
ประถมศึกษา/ต่ำกว่าประถมศึกษา	3,329,837 (76.1)	3,249,752 (74.3)	2,796,827 (64.0)	1,980,414 (45.3)	907,865 (20.8)	12,264,695 (56.1)
มัธยมศึกษาตอนต้น	333,988 (7.6)	422,807 (9.7)	521,406 (11.9)	713,598 (16.4)	462,385 (10.6)	2,454,184 (11.2)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	186,348 (4.3)	252,201 (5.8)	371,876 (8.5)	622,148 (14.2)	591,382 (13.5)	2,023,955 (9.3)
อนุปริญญา	70,688 (1.6)	118,732 (2.7)	240,634 (5.5)	380,515 (8.7)	650,583 (14.9)	1,461,152 (6.7)
อุดมศึกษา	39,454 (0.9)	83,285 (1.9)	189,810 (4.3)	495,389 (11.3)	1,712,724 (39.1)	2,520,662 (11.5)
อื่นๆ	6,355 (0.2)	4,249 (0.1)	24,699 (0.6)	35,696 (0.8)	3,947 (0.1)	74,946 (0.3)
ไม่ทราบ/ไม่ระบุ	407,854 (9.3)	243,608 (5.5)	228,235 (5.2)	146,447 (3.3)	45,220 (1.0)	1,071,364 (4.9)
อายุเฉลี่ย	59.3	58.4	55.2	49.3	49.7	54.4

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน

สำหรับการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน พบว่าทุกกลุ่มควินไทล์หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้มีงานทำ มากกว่าเป็นผู้ไม่ทำงานหารายได้ ประมาณ 2 - 3 เท่า หากพิจารณาสถานการณ์การทำงานของหัวหน้าครัวเรือนที่มีงานทำ พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3 ส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 68.9, 60.6 และ 50.5 ตามลำดับ ขณะที่ควินไทล์ที่ 4 และควินไทล์ที่ 5 ส่วนใหญ่หัวหน้าครัวเรือน เป็นลูกจ้างเอกชน/รัฐวิสาหกิจ โดยคิดเป็นร้อยละ 53.7 และ 47.7 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือนที่มีงานทำพบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 ส่วนใหญ่ทำงานในภาคการเกษตร (ร้อยละ 73.0 และ 53.3 ตามลำดับ) ขณะที่หัวหน้าครัวเรือน ในควินไทล์ที่ 3, 4 และ 5 ส่วนใหญ่ทำงานนอกภาคการเกษตร โดยคิดเป็นร้อยละ 66.2, 84.9 และ 91.3 ตามลำดับ

ภาพ 8 การทำงานของหัวหน้าครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 5 ลักษณะการประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามการมีงานทำ
 สถานภาพการทำงาน และ ลักษณะการทำงาน พ.ศ. 2562

หน่วย: ครัวเรือน (%)	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	รวม
ทั่วราชอาณาจักร	4,374,524	4,374,634	4,373,487	4,374,207	4,374,106	21,870,958
การมีงานทำของหัวหน้าครัวเรือน						
เป็นผู้มีงานทำ	2,795,903 (63.9)	2,857,623 (65.3)	3,145,824 (71.9)	3,493,700 (79.9)	3,486,693 (79.7)	15,779,743 (72.1)
เป็นผู้ไม่ทำงานหารายได้	1,578,621 (36.1)	1,517,011 (34.7)	1,227,663 (28.1)	880,507 (20.1)	887,413 (20.3)	6,091,215 (27.9)
สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือนที่มีงานทำ						
นายจ้างและการรวมกลุ่ม	77,025 (2.8)	63,921 (2.2)	104,711 (3.3)	133,245 (3.8)	275,569 (7.9)	654,471 (4.2)
ทำธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มีลูกจ้าง	1,925,914 (68.9)	1,731,875 (60.6)	1,587,630 (50.5)	1,170,096 (33.5)	817,326 (23.5)	7,232,841 (45.8)
ช่วยธุรกิจในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง	134,573 (4.8)	113,842 (4.0)	78,827 (2.5)	54,403 (1.6)	31,010 (0.9)	412,655 (2.6)
ลูกจ้างรัฐบาล	72,248 (2.5)	130,406 (4.6)	203,706 (6.5)	261,371 (7.4)	698,559 (20.0)	1,366,290 (8.7)
ลูกจ้างเอกชน/ รัฐวิสาหกิจ	586,143 (21.0)	817,579 (28.6)	1,170,950 (37.2)	1,874,585 (53.7)	1,664,229 (47.7)	6,113,486 (38.7)
ลักษณะการทำงาน						
ทำงานนอกภาคเกษตร	755,409 (27.0)	1,334,566 (46.7)	2,081,005 (66.2)	2,965,470 (84.9)	3,182,690 (91.3)	10,319,140 (65.4)
ทำงานในภาคเกษตร	2,040,494 (73.0)	1,523,057 (53.3)	1,064,819 (33.8)	528,230 (15.1)	304,003 (8.7)	5,460,603 (34.6)

หมายเหตุ : ผู้ไม่ทำงานหารายได้ หมายถึง แม่บ้าน, เรียนหนังสือ, เด็ก, คนชรา, คนป่วย, คนพิการ, กำลังหางานทำ, เกษียณอายุ, และไม่สมัครใจทำงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

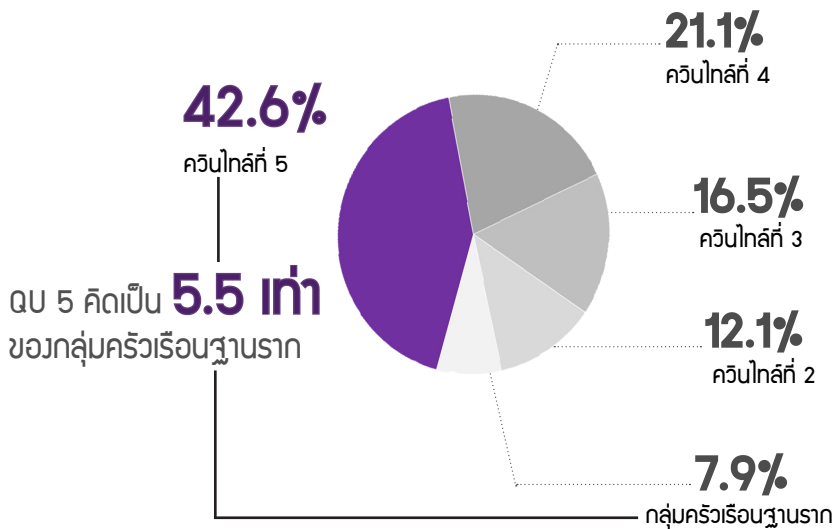
ลักษณะการเศรษฐกิจของครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายตัวของรายได้ตามกลุ่มควินไทล์ โดยพิจารณาจาก ส่วนแบ่งของรายได้ พบว่า ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 มีส่วนแบ่งรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือน ของครัวเรือนเกือบครึ่งหนึ่งของครัวเรือนทั้งประเทศ หรือร้อยละ 42.6 และเมื่อพิจารณา รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 มีรายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน (55,371 บาทต่อเดือน) มากกว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก (10,226 บาทต่อเดือน) ถึง 5.5 เท่า หากพิจารณาถึงแหล่งที่มาของรายได้ที่เป็นตัวเงินของกลุ่มครัวเรือน พบว่า กลุ่ม ครัวเรือนฐานราก มีเพียงร้อยละ 43.9 ที่มีรายได้จากการทำงาน ขณะที่กลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 77.4) มีรายได้จากการทำงาน ยิ่งไปกว่านั้น พบว่า กลุ่มครัวเรือน ฐานราก ได้รับเงินจากการช่วยเหลือในสัดส่วนมากกว่าครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์อื่น ๆ และ มากกว่าครัวเรือนทั่วประเทศ

ภาพ 9 ส่วนแบ่งรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562

QU : ควินไทล์

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 6 กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้ พ.ศ. 2562

	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ทั่วราชอาณาจักร
ส่วนแบ่งของรายได้ทั้งสิ้น เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (%)	7.9	12.1	16.5	21.1	42.6	100.0
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อ ครัวเรือน (บาท)	10,226	15,689	21,422	27,387	55,371	26,018
รายได้ประจำ	9,963 (97.4)	15,422 (98.3)	21,162 (98.8)	27,157 (99.2)	54,887 (91.1)	25,718 (98.8)
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	6,980 (68.3)	12,233 (78.0)	17,797 (83.1)	23,747 (86.7)	49,494 (89.4)	22,050 (84.1)
รายได้จากการทำงาน	4,491 (43.9)	9,436 (60.1)	14,967 (69.9)	20,744 (75.7)	42,829 (77.4)	18,493 (71.1)
ค่าจ้างและเงินเดือน	2,475 (24.2)	5,378 (34.3)	8,891 (41.5)	13,780 (50.3)	27,907 (50.4)	11,686 (44.9)
กำไรสุทธิจากการทำ ธุรกิจ	801 (7.8)	2,188 (13.9)	4,022 (18.8)	5,317 (19.4)	11,190 (20.2)	4,704 (18.1)
กำไรสุทธิจากการทำ เกษตร	1,214 (11.9)	1,869 (11.9)	2,054 (9.6)	1,647 (6.0)	3,732 (6.7)	2,103 (8.1)
เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ	2,461 (24.1)	2,733 (17.4)	2,724 (12.7)	2,840 (10.4)	5,891 (10.6)	3,330 (12.8)
รายได้จากทรัพย์สิน	28 (0.3)	64 (0.4)	106 (0.5)	163 (0.6)	774 (1.4)	227 (0.9)
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,983 (29.2)	3,190 (20.3)	3,365 (15.7)	3,410 (12.5)	5,392 (9.7)	3,668 (14.1)
รายได้ไม่ประจำ (ที่เป็นตัวเงิน)	262 (2.6)	267 (1.7)	260 (1.2)	230 (0.8)	484 (0.9)	301 (1.2)

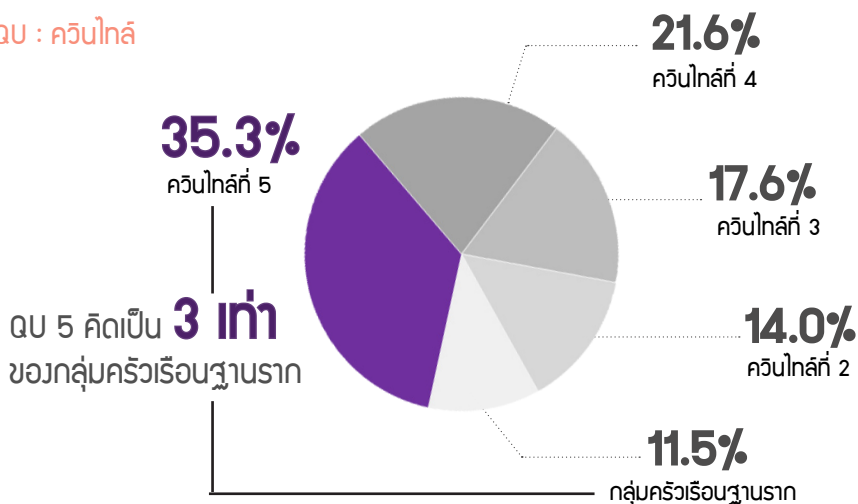
หมายเหตุ : เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ เช่น บำเหน็จ บำนาญ เงินช่วยเหลือจากบุคคลนอกครัวเรือน เงินช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ไม่เสียเงิน สินค้า บริการ อาหารและเครื่องดื่มที่ได้มาโดยไม่ได้อื้อ เป็นต้น
รายได้ไม่ประจำ (ที่เป็นตัวเงิน) เช่น เงินทุนการศึกษา มรดก พินัยกรรม เงินจากการทำประกันต่างๆ เงินรางวัล เป็นต้น
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายตัวของค่าใช้จ่ายตามกลุ่มควินไทล์ โดยพิจารณาจากส่วนแบ่งของค่าใช้จ่าย พบว่า ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 มีส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.3 ขณะที่ครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนฐานราก มีส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.5 และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน (36,636 บาทต่อเดือน) มากกว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก (11,943 บาทต่อเดือน) ถึง 3 เท่า หากพิจารณาประเภทของค่าใช้จ่าย พบว่าครัวเรือนเกือบทุกกลุ่มควินไทล์ ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง ยกเว้น กลุ่มควินไทล์ที่ 5 ที่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางมากกว่าที่อยู่อาศัย

ภาพ 10 ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562

QU : ควินไทล์

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 7 กลุ่มครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ จำแนกตามค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน
พ.ศ. 2562

	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ทั่วราชอาณาจักร
ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน(%)	11.5	14.0	17.6	21.6	35.3	100.0
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน (บาท)	11,943	14,493	18,274	22,366	36,636	20,742
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน (บาท)	11,093	13,292	16,334	19,205	29,805	17,945
อาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	5,521 (49.8)	6,063 (45.6)	6,765 (41.4)	7,191 (37.4)	8,537 (28.6)	6,816 (38.0)
เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	67 (0.6)	94 (0.7)	118 (0.7)	165 (0.9)	205 (0.8)	130 (0.7)
ยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่นๆ	57 (0.5)	76 (0.6)	89 (0.5)	103 (0.5)	90 (0.3)	83 (0.5)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	2,578 (23.2)	3,128 (23.5)	3,866 (23.7)	4,637 (24.1)	7,569 (25.4)	4,356 (24.3)
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	189 (1.7)	252 (1.9)	334 (2.0)	431 (2.2)	1,087 (3.6)	458 (2.6)
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	432 (3.9)	524 (3.9)	657 (4.0)	798 (4.2)	1,382 (4.6)	758 (4.2)
เวชภัณฑ์และค่าตรวจ รักษาพยาบาล	125 (1.1)	161 (1.2)	211 (1.3)	252 (1.3)	585 (2.0)	267 (1.5)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง	1,321 (11.9)	1,960 (14.7)	2,913 (17.8)	3,952 (20.6)	7,822 (26.2)	3,593 (20.0)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร	380 (3.4)	523 (3.9)	711 (4.4)	875 (4.6)	1,302 (4.4)	758 (4.2)
การศึกษา	132 (1.3)	183 (1.4)	288 (1.8)	389 (2.0)	575 (1.9)	313 (1.7)
การบันเทิง การอ่าน และ กิจกรรมทางศาสนา	168 (1.5)	213 (1.6)	262 (1.7)	298 (1.6)	526 (1.8)	293 (1.6)
ค่าใช้จ่ายในการจัดงานพิเศษ	124 (1.1)	116 (1.0)	120 (0.7)	114 (0.6)	126 (0.4)	120 (0.7)
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภค บริโภคเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน (บาท)	849	1,201	1,941	3,161	6,832	2,797

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ทรัพย์สินของครัวเรือน

เมื่อพิจารณามูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนทั้งหมด พบว่าครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 มีทรัพย์สินทั้งหมด (14.2 ล้านล้านบาท) มากกว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก (4.5 ล้านล้านบาท) ถึง 3 เท่า หากพิจารณาประเภททรัพย์สิน พบว่าครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 มีมูลค่าบ้านที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (9.9 ล้านล้านบาท) มากกว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก (3.9 ล้านล้านบาท) ถึง 3 เท่า มีมูลค่ายานพาหนะ (2.2 ล้านล้านบาท) มากกว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก (0.4 ล้านล้านบาท) ถึง 5 เท่า และมีมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อการออม (2.0 ล้านล้านบาท) มากกว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก (0.2 ล้านล้านบาท) ถึง 12 เท่า

ภาพ 11 มูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 8 กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามทรัพย์สิน พ.ศ. 2562

	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	พระราช อาณาจักร
มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (ล้านบาท)	4,504,077	4,898,380	6,011,258	6,181,730	14,212,543	35,807,988
มูลค่าบ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	3,908,089	4,043,974	4,747,161	4,544,518	9,991,804	27,235,545
ใช้เป็นที่อยู่อาศัย	1,801,481 (46.1)	2,106,032 (52.1)	2,846,163 (60.0)	3,252,580 (71.6)	7,417,293 (74.2)	17,423,549 (64.0)
ใช้ประกอบธุรกิจของ ครัวเรือนและอื่นๆ	2,106,608 (53.9)	1,937,943 (47.9)	1,900,998 (40.0)	1,291,938 (28.4)	2,574,511 (25.8)	9,811,997 (36.0)
มูลค่ายานพาหนะทุกประเภท (ยกเว้นจักรยาน)	420,289	616,546	881,124	1,082,996	2,197,043	5,197,999
มูลค่าสินทรัพย์ทางการเงิน เพื่อการออม	175,699	237,860	382,973	554,216	2,023,696	3,374,444
สินทรัพย์ทางการเงิน	140,027 (79.7)	179,784 (75.6)	292,195 (76.3)	435,216 (78.5)	1,656,189 (81.8)	2,703,412 (80.1)
สินทรัพย์ทางการเงินเพื่อ การลงทุน	936 (0.5)	1,574 (0.7)	7,292 (1.9)	8,595 (1.6)	119,356 (5.9)	137,752 (4.1)
สินทรัพย์อื่นๆ	34,736 (19.8)	56,502 (23.8)	83,486 (21.8)	110,405 (19.9)	248,151 (12.3)	533,281 (15.8)

หมายเหตุ : สินทรัพย์ทางการเงิน เช่นบัญชีเงินฝาก สลากออมสิน/ธ.ก.ส. กบข. ฯลฯ

สินทรัพย์ทางการเงินเพื่อการลงทุน เช่นพันธบัตร/หุ้นกู้ ฯลฯ

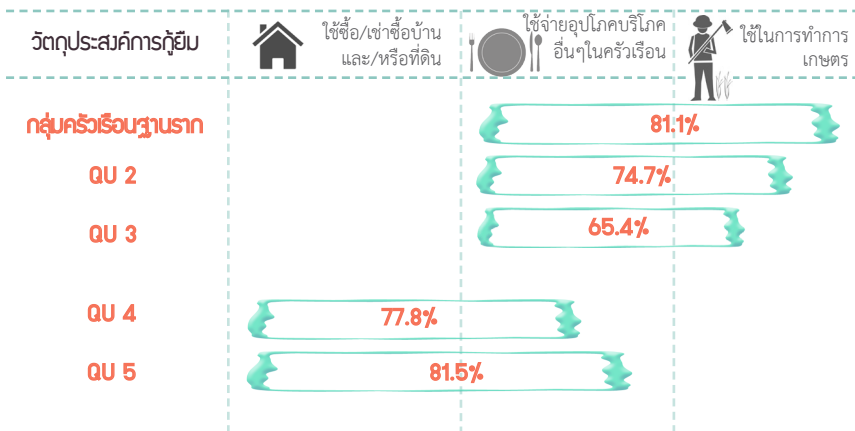
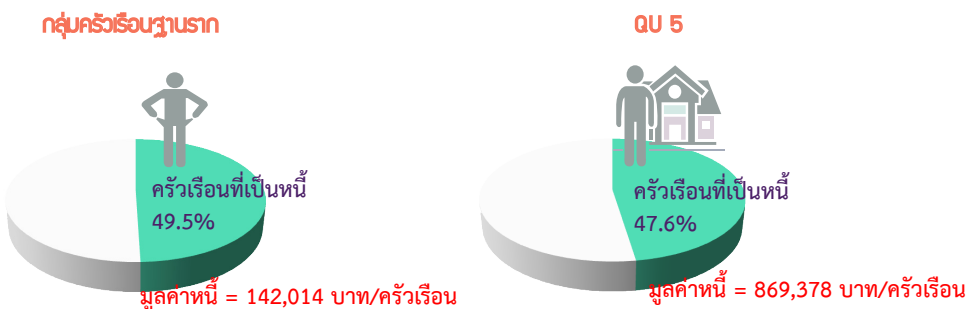
สินทรัพย์อื่นๆ เช่นทอง อัญมณี ฯลฯ

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

หนี้สินของครัวเรือน

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้ พบว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก มีสัดส่วนของครัวเรือนที่มากกว่าครัวเรือนในกลุ่มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 49.5 แต่หากพิจารณามูลค่าหนี้สินทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้ กลับพบว่าครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 มีมูลค่าหนี้สินเฉลี่ย (869,378 บาท/ครัวเรือน) มากกว่า ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์อื่นๆ และเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3 เป็นหนี้เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายอุปโภคบริโภคในครัวเรือนและใช้ในการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 81.1, 74.7 และ 65.4 ตามลำดับ ขณะที่ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 4 และ 5 มากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นหนี้เพื่อนำเงินไปใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้าน และที่ดิน และใช้จ่ายอุปโภคบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 77.8 และ 81.5 ตามลำดับ

ภาพ 12 หนี้สินของครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 9 กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามหนี้สิน พ.ศ. 2562

	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ทั่วราชอาณาจักร
สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ร้อยละ)	49.5	46.8	43.6	38.3	47.6	45.2
ครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ครัวเรือน)	2,166,930	2,049,512	1,906,849	1,674,461	2,082,592	9,880,344
มีหนี้ในระบบ อย่างเดียว	1,985,342 (91.6)	1,868,405 (91.2)	1,746,134 (91.6)	1,526,031 (91.1)	1,943,756 (93.3)	9,069,668 (91.8)
มีหนี้นอกระบบ อย่างเดียว	104,208 (4.8)	102,233 (5.0)	97,046 (5.1)	96,698 (5.8)	66,327 (3.2)	466,512 (4.7)
มีหนี้ทั้งในและ นอกระบบ	77,380 (3.6)	78,874 (3.8)	63,669 (3.3)	51,732 (3.1)	72,509 (3.5)	344,164 (3.5)
มูลค่าหนี้สินทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้ (บาท/ครัวเรือน)	142,014	169,065	243,671	393,325	869,378	363,150
ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้าน และ/หรือที่ดิน	9,658 (6.8)	20,533 (12.1)	55,635 (22.8)	150,397 (38.2)	405,175 (46.6)	128,007 (35.3)
ใช้ในการศึกษา	2,025 (1.4)	3,215 (1.9)	4,446 (1.8)	5,109 (1.3)	9,465 (1.1)	4,830 (1.3)
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน	50,863 (35.8)	68,636 (40.6)	100,335 (41.2)	155,613 (39.6)	303,031 (34.9)	135,003 (37.2)
ใช้ในการทำธุรกิจ (ที่ไม่ใช่การเกษตร)	13,990 (9.9)	17,878 (10.6)	22,336 (9.2)	32,960 (8.4)	110,911 (12.7)	40,051 (11.0)
ใช้ในการทำการเกษตร	64,315 (45.3)	57,606 (34.1)	58,913 (24.2)	48,155 (12.2)	36,093 (4.2)	53,194 (14.6)
อื่นๆ เช่น หนี้จากการค้า ประกัน หนี้ค่าปรับ ฯลฯ	1,163 (0.8)	1,196 (0.7)	2,006 (0.8)	1,090 (0.3)	4,703 (0.5)	2,066 (0.6)

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายกับรายได้ และหนี้สินต่อรายได้

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นกับรายได้ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความเพียงพอของรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย ในที่นี้คำนวณออกมาในรูปร้อยละ หากสัดส่วนนี้มีค่าต่ำกว่า 100 แสดงว่า กลุ่มครัวเรือนนั้นมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ หรือรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย หากสัดส่วนนี้มีค่าเท่ากับ 100 แสดงว่า กลุ่มครัวเรือนนั้นหารายได้มาได้พอดีกับค่าใช้จ่าย และหากสัดส่วนนี้มีค่ามากกว่า 100 แสดงว่า มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ หรือรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย : พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก เป็นครัวเรือนกลุ่มเดียวที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 116.8) ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาถึงจำนวนครัวเรือนที่มีปัญหาทางการเงิน (ในที่นี้ หมายถึง ครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย) พบว่า กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.5) ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก มีปัญหาทางการเงิน ซึ่งมากกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ และมากกว่าภาพรวมของครัวเรือนทั่วประเทศ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงมูลค่านีสิน (ของครัวเรือนทั้งสิ้นทั้งครัวเรือนที่มีหนี้ และไม่มีหนี้) ต่อรายได้ทั้งสิ้นที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน โดยหากมีสัดส่วนที่สูงแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ในระดับต่ำ และในทางกลับกันหากมีสัดส่วนที่ต่ำจะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สูง : พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก มีภาระหนี้สินคิดเป็น 6.9 เท่าของรายได้ทั้งสิ้นของครัวเรือน ซึ่งสูงกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ภาพ 13 ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายกับรายได้ และหนี้สินต่อรายได้ในกลุ่มครัวเรือน พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ตาราง 10 กลุ่มครัวเรือน จำแนกตามความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายกับรายได้ และหนี้สินต่อรายได้ พ.ศ. 2562

	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ตำรวจอาณาจัก
สัดส่วนค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อรายได้ทั้งสิ้น (ร้อยละ)	116.8	92.4	85.3	81.7	66.2	79.7
สัดส่วนครัวเรือนที่มีปัญหาทางการเงิน (ร้อยละ)	58.5	31.8	21.4	15.8	9.2	27.4
มูลค่าหนี้สินต่อรายได้ทั้งสิ้น (เท่า)	6.9	5.0	5.0	5.5	7.5	6.3

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

การเปลี่ยนแปลงของ ครัวเรือนฐานราก ในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนฐานรากในประเทศไทย

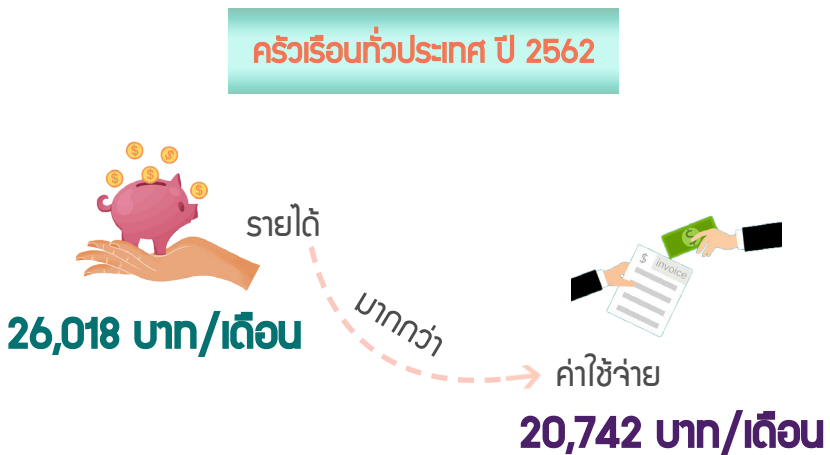
ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนมากเป็นการขับเคลื่อนในภาคการผลิต (อุตสาหกรรมการส่งออก) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาค แต่อย่างไรก็ตามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เรายังคงพึ่งพาเศรษฐกิจจากภาคครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นการทำเกษตร ประมง และเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มครัวเรือนหลักที่ขับเคลื่อนกลุ่มเศรษฐกิจดังกล่าว คือ กลุ่มควินไทล์ที่ 1-3 และหากพิจารณาสามกลุ่มครัวเรือนนี้ กลุ่มครัวเรือนฐานราก (QU1) ย่อมเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจมากที่สุด ดังนั้นการศึกษาและติดตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของครัวเรือนฐานราก จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาสำหรับกลุ่มครัวเรือนฐานรากได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้กลุ่มครัวเรือนฐานรากมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถเป็นกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ฐานรากและความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำข้อมูลโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552-2562 มาศึกษาวิเคราะห์ในมิติด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สิน การเข้าถึงสวัสดิการและความช่วยเหลือจากภาครัฐ ตลอดจนสถานะความเป็นอยู่ในเชิงพื้นที่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

... มอภาพรวมความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ : แม้ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของครัวเรือนจะลดลง แต่ครัวเรือนฐานรากยังเป็นครัวเรือนกลุ่มเดียวที่มีภาระค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ ...

จากการศึกษาพบว่า ในปี 2562 ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (26,018 บาท) สูงกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (20,742) และเมื่อพิจารณาการกระจายรายได้ของครัวเรือน โดยทำการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้มากที่สุด (ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5: QU5) กับกลุ่มครัวเรือนฐานราก จะพบอีกว่า ในปี 2562 รายได้ของครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 (55,371 บาท) มากกว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก (10,226 บาท) อยู่ 5 เท่า ซึ่งลดลงจาก 8 เท่าในปี 2552 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่รายได้ของครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 เติบโตในช่วงปี 2552 – 2562 เฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.9 ต่อปี ซึ่งน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ซึ่งเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 4.7 ต่อปี นอกจากนี้ หากพิจารณาลักษณะสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ จะพบเช่นเดียวกันว่า การกระจายรายได้ของครัวเรือนทั่วประเทศ เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

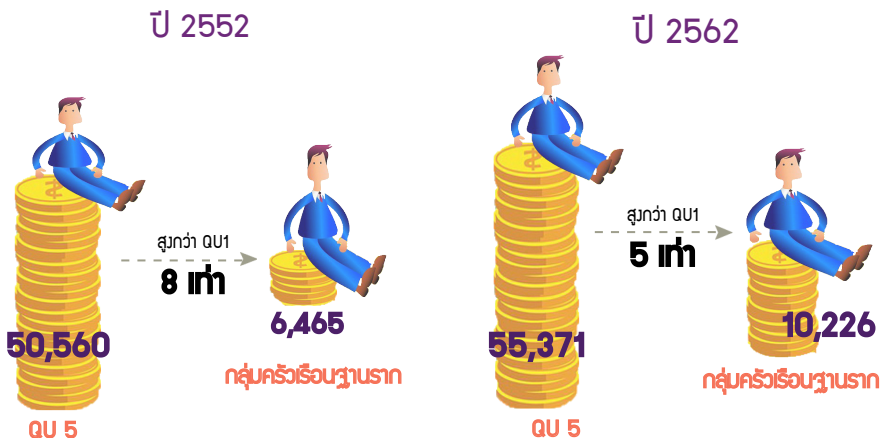
ภาพ 14 สถานะรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

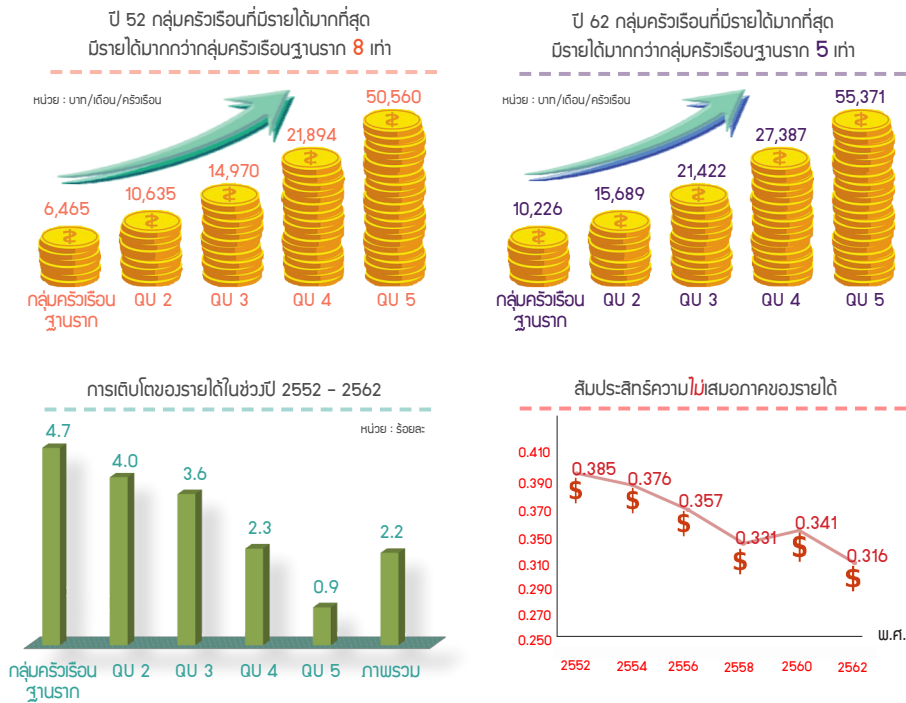
ภาพ 15 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก กับ ควินไทล์ 5

หน่วย : บาท/เดือน/ครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ภาพ 16 รายได้ การเติบโตของรายได้ และสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ พ.ศ. 2552 – 2562

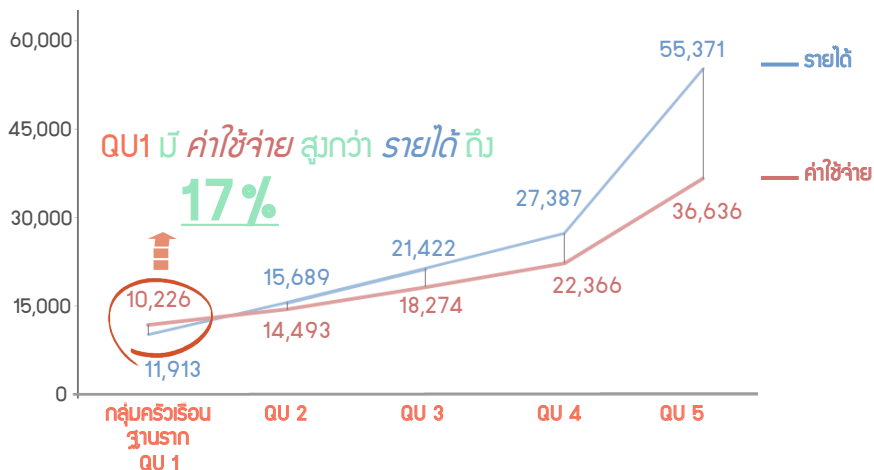
หมายเหตุ : การเติบโตของรายได้ คำนวณจากรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

อย่างไรก็ตาม แม้ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้จะลดลงในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า หากเปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในแต่ละกลุ่มครัวเรือนในปี 2562 พบว่า ครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนฐานรากเป็นครัวเรือนเพียงกลุ่มเดียวที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (11,943 บาท) สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน (10,226 บาท) ประมาณ 17 % โดยสถานการณ์แบบนี้เกิดกับกลุ่มครัวเรือนฐานรากมาตลอดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเผชิญกับปัญหาการมีภาระค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้มาตลอด ขณะที่กลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 กลับมีรายได้เหลือมาตลอด จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากเป็นกลุ่มครัวเรือนที่ยังตกอยู่ในภาวะวิกฤต

ภาพ 17 รายได้กับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในกลุ่มต่าง ๆ พ.ศ. 2562

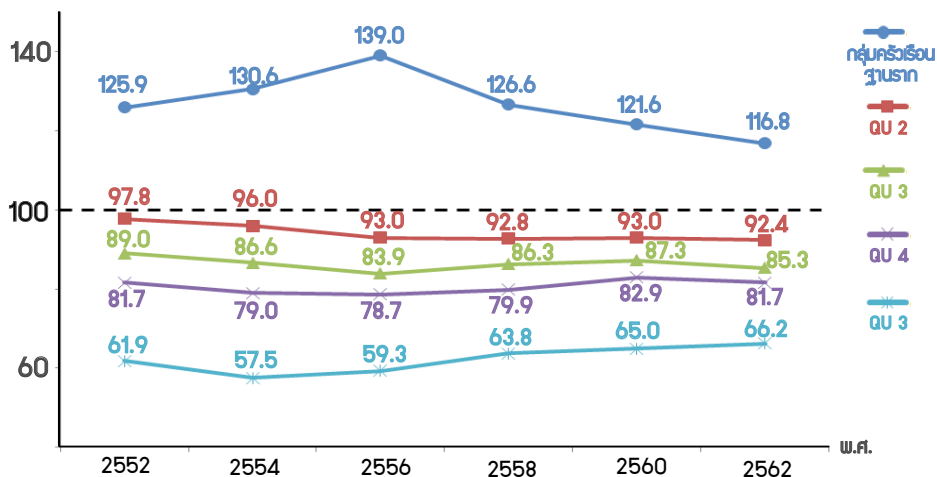
หน่วย : บาท/เดือน/ครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ภาพ 18 สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ พ.ศ. 2552 - 2562

10 ปีที่ผ่านมา (52 - 62) กลุ่มครัวเรือนฐานราก
เป็นกลุ่มเดียวที่มีการใช้จ่ายเกินกว่ารายได้

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

... มอมีติดด้านการใช้จ่าย : เกือบครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนฐานรากเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริโภค (ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม)...

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาระค่าใช้จ่ายและรายได้ของครัวเรือนเป็นหนึ่งในประเด็นปัญหาของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ซึ่งหากภาครัฐต้องการบรรเทาปัญหานี้ ในส่วนของมิติด้านค่าใช้จ่าย อาจจะต้องมองไปยังนโยบายช่วยเหลือด้านอาหาร ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษได้บ่งชี้ว่า เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.8) ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ใช้จ่ายสำหรับค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ขณะที่ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ใช้จ่ายในส่วนนี้เพียงประมาณร้อยละ 23.9 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดเท่านั้น ทั้งนี้ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ครัวเรือนฐานรากมีค่าใช้จ่ายในหมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการสื่อสาร ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

ภาพ 19 ค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดของครัวเรือนฐานรากกับควินไทล์ที่ 5 พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

ภาพ 20 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 – 2562

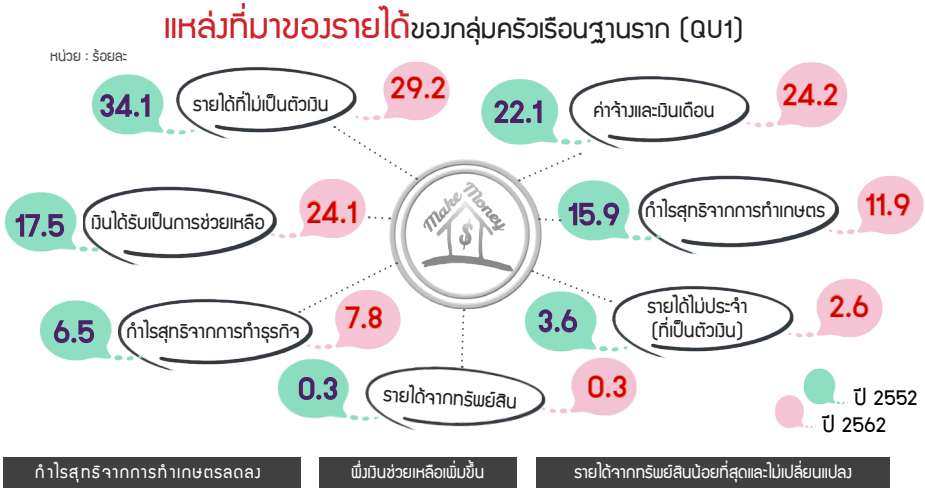

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

... *แหล่งที่มาของรายได้ : รายได้จากเงินช่วยเหลือสงเคราะห์ของ
กลุ่มครัวเรือนฐานรากมีสัดส่วนพอ ๆ กับรายได้จากค่าจ้าง/เงินเดือน
และมีอัตราการเพิ่มที่สูงกว่ารายได้จากแหล่งอื่น ๆ ...*

ในส่วนของมิติด้านรายได้ ผลการศึกษา พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก มาจากรายได้ที่ไม่เป็นตัวแทน (เช่น ค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ไม่เสียเงิน สินค้าบริการอาหารและเครื่องดับที่ได้มาโดยไม่ต้องซื้อ เป็นต้น) ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 29.2 ในปี 2562 รองลงมาคือ รายได้จากค่าจ้าง/เงินเดือน (ร้อยละ 24.2) รายได้จากเงินช่วยเหลือสงเคราะห์ (ร้อยละ 24.1) และกำไรจากการทำเกษตร (ร้อยละ 11.9)

ภาพ 21 แหล่งที่มาของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 – 2562

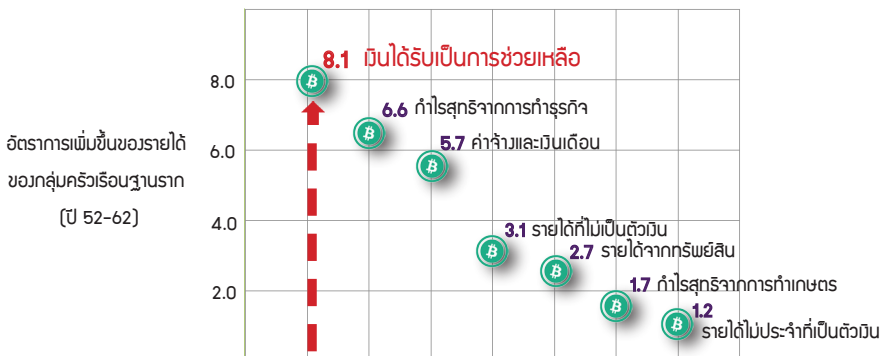
ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราการเพิ่มเฉลี่ยของรายได้จากเงินช่วยเหลือ สงเคราะห์ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ในช่วง 10 ปี มีอัตราการเพิ่มสูง คิดเป็นร้อยละ 8.1 ซึ่งสูงกว่า อัตราการเพิ่มเฉลี่ยของรายได้จากแหล่งอื่น ๆ ทั้งนี้ ภาครัฐอาจจะต้องมองไปนโยบายเกี่ยวกับ เงินช่วยเหลือต่าง ๆ หรือการกระตุ้นรายได้ของครัวเรือนฐานรากเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม นโยบาย เกี่ยวกับเงินช่วยเหลือ อาจช่วยพยุงเศรษฐกิจของครัวเรือนฐานรากได้เพียงระยะสั้นเท่านั้น ยังคงต้องพึ่งพานโยบายการแก้ปัญหาในระยะยาวควบคู่ไปด้วย

ภาพ 22 อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 – 2562

ในช่วง 8 ปี (52-62) กลุ่มครัวเรือนฐานราก (QU1)

เพิ่มเงินช่วยเหลือเพิ่มขึ้น

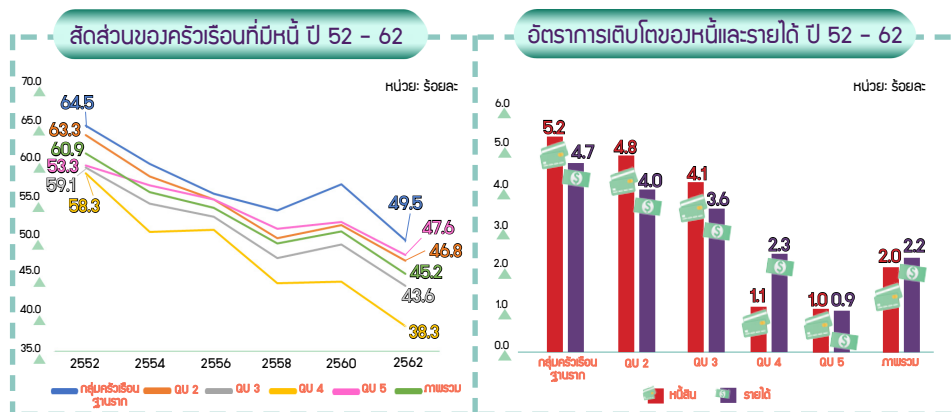

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...มีหนี้สินของครัวเรือน : แม้ในช่วง 10 ปี (52-62) สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้ลดลงทุกกลุ่มครัวเรือน แต่กลับพบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก มีอัตราการเติบโตของหนี้มากที่สุด และมากกว่าการเติบโตของรายได้...

ยิ่งไปกว่านั้น การที่ครัวเรือนฐานรากไม่สามารถหารายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้ครัวเรือนกลุ่มนี้ต้องไปกู้หนี้ยืมสินและประสบปัญหาหนี้สินในที่สุด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552 – 2562) แม้ในกลุ่มครัวเรือนฐานราก จะมีครัวเรือนที่เป็นหนี้ลดลงจากร้อยละ 64.5 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 49.5 ในปี 2562 แต่กลับพบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก มีอัตราการเติบโตของหนี้มากที่สุด (ร้อยละ 5.2 ต่อปี) และมากกว่าอัตราการเติบโตของรายได้ (ร้อยละ 4.7 ต่อปี)

ภาพ 23 สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้ และ การเติบโตของหนี้ พ.ศ. 2552 – 2562

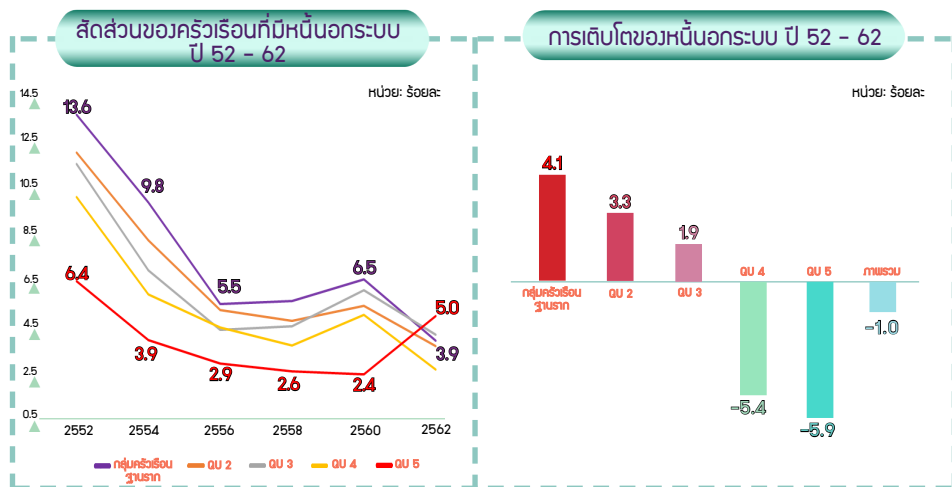
หมายเหตุ : การเติบโตของหนี้ คำนวณจากจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...ปัญหานั้นนอกกรอบ : แม้ในช่วง 10 ปี (52-62) สัดส่วนของกลุ่มครัวเรือนฐานรากที่มีหนี้นอกกรอบลดลง แต่เป็นที่น่ากังวลว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากมีอัตราการเติบโตของหนี้นอกกรอบมากที่สุด เมื่อเทียบกับครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ...

และหากพิจารณาที่ปัญหาการเป็นหนี้นอกระบบที่ครัวเรือนฐานรากส่วนใหญ่ต้องเผชิญนั้น พบว่า แม้ว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552 – 2562) ครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบในกลุ่มครัวเรือนฐานราก จะมีสัดส่วนลดลงมาก จากร้อยละ 13.6 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 3.9 ในปี 2562 แต่ครัวเรือนกลุ่มนี้ยังคงตกอยู่ในสถานะยากลำบาก กล่าวคือ กลุ่มครัวเรือนฐานรากที่มีหนี้นอกระบบ เป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีการเติบโตของมูลค่าหนี้นอกระบบสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.1 ต่อปี ขณะที่ครัวเรือนบางกลุ่ม (ควินไทล์ที่ 4 และ 5) มีการเติบโตของหนี้นอกระบบลดลง

ภาพ 24 สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ และ การเติบโตของหนี้นอกระบบ พ.ศ. 2552 – 2562

หมายเหตุ : - สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบ คำนวณจากจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบต่อจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น

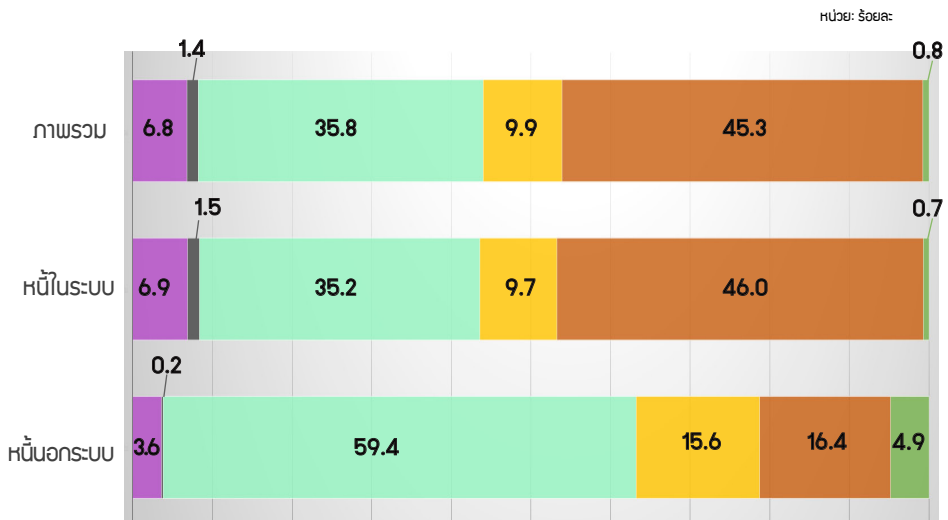
- การเติบโตของหนี้นอกระบบ คำนวณจากมูลค่าหนี้นอกระบบเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบ

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...วัตถุประสงค์ของการเป็นหนี้ : กลุ่มครัวเรือนฐานรากเป็นหนี้ เพื่อใช้ในการเกษตรเป็นหลัก...

โดยในปี 2562 หนี้สินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.3 ของหนี้สินทั้งหมด) ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก กู้ยืมมาใช้ในการทำการเกษตร รองลงมา คือ เพื่อใช้อุปโภคบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 35.8 แต่หากพิจารณาแยกตามประเภทของการเป็นหนี้ พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากเป็นหนี้ในระบบ เพื่อใช้ในการทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่เป็นหนี้นอกระบบ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ เป็นที่น่าสังเกตว่า หากครัวเรือนสามารถลดค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในส่วนที่ไม่จำเป็นลงได้ จะเป็นการช่วยลดภาระหนี้สินที่กลุ่มครัวเรือนฐานรากต้องเผชิญได้ โดยเฉพาะปัญหานี้นอกระบบ

ภาพ 25 วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562

ใช้ซื้อ/เช่าบ้าน และ/หรือที่ดิน

ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ในครัวเรือน

ใช้ในการทำการเกษตร

ใช้ในการศึกษา

ใช้ในการทำธุรกิจ (ที่ไม่ใช่การเกษตร)

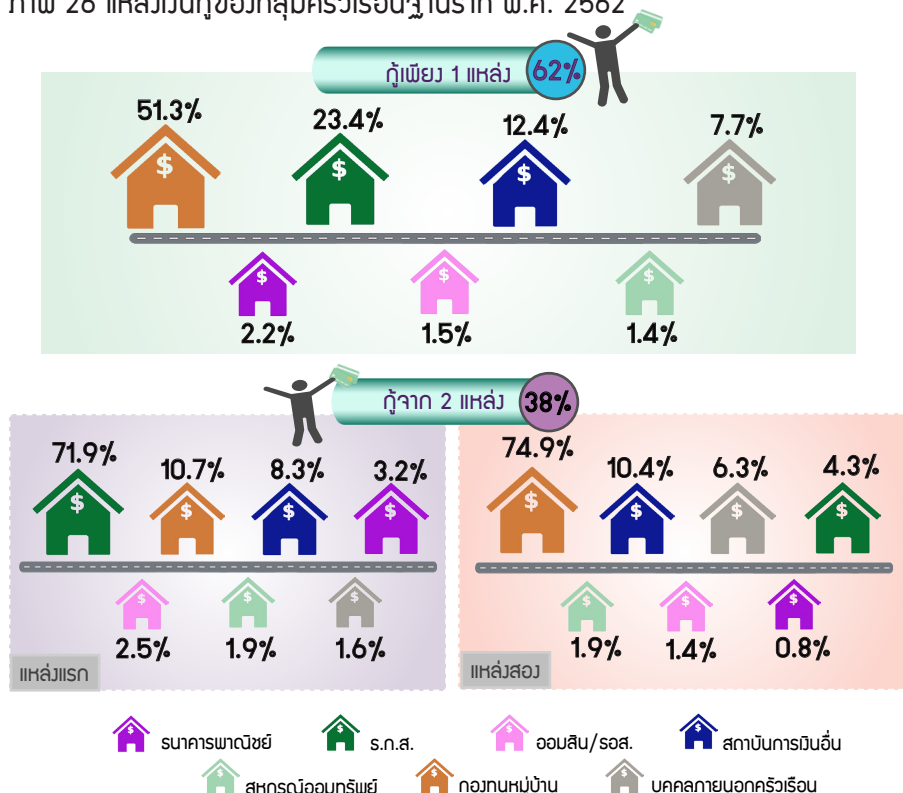
อื่นๆ เช่น หนี้จากการค้า หนี้ค่าปรับ ฯลฯ

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...แหล่งเงินทุน : กว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มครัวเรือนฐานรากที่มีหนี้
กู้ยืมจากแหล่งเงินทุนเพียงแหล่งเดียว โดยกู้จากกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน
เมืองเป็นหลัก...

เมื่อพิจารณาแหล่งเงินทุนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พบว่า ร้อยละ 62 ของ
กลุ่มครัวเรือนฐานราก กู้เงินจากแหล่งเดียว โดยแหล่งเงินกู้ที่มีสัดส่วนการกู้มากที่สุด คือ
กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง และร้อยละ 38 ของกลุ่มครัวเรือนฐานราก กู้เงินจาก 2 แหล่ง
โดยแหล่งเงินกู้อันดับแรก คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รองลงมา คือ กองทุนหมู่บ้าน/
ชุมชนเมือง แสดงให้เห็นว่า กองทุนหมู่บ้าน และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
เป็นแหล่งเงินกู้สำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของกลุ่มครัวเรือนฐานรากให้มีความเข้มแข็ง

ภาพ 26 แหล่งเงินทุนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2562

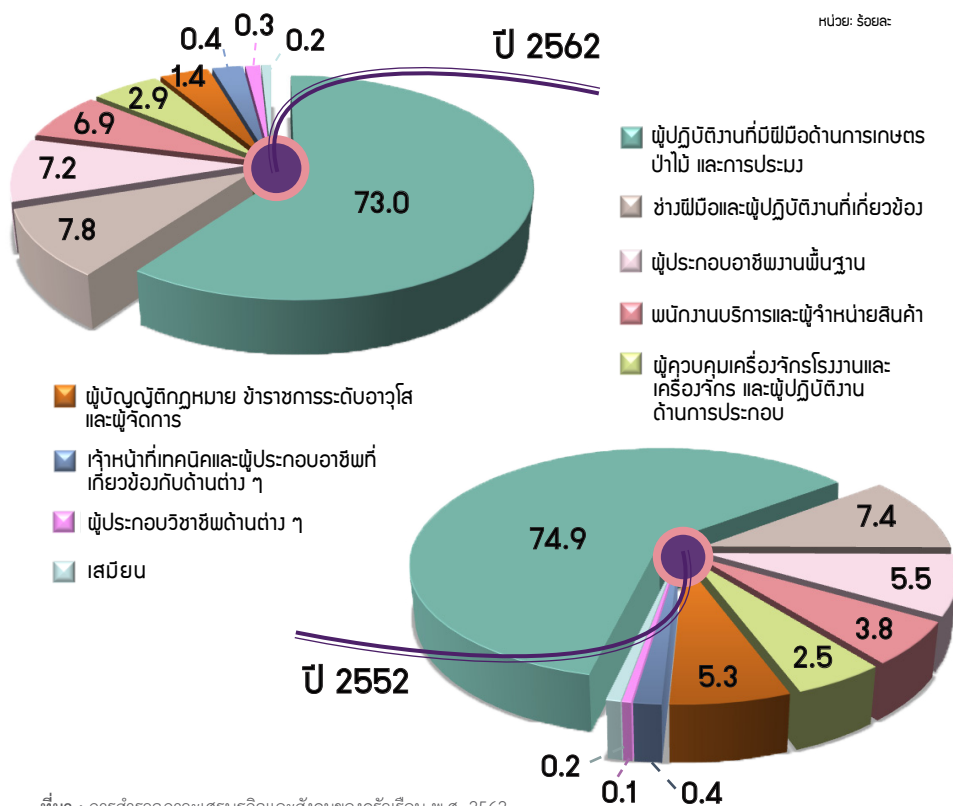

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...มองอาชีพของคนในครัวเรือน : ผู้ที่ทำงานในกลุ่มครัวเรือน
ฐานราก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรและประมง มาตลอดในช่วง 10 ปี
ที่ผ่านมา (52 - 62)...

โครงสร้างของกลุ่มครัวเรือนฐานราก แทบจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงตลอด 10 ปี
ที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง (ร้อยละ 73.0)
รองลงมาคือ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 7.8) และผู้ประกอบการอาชีพงานพื้นฐาน
ต่าง ๆ (ร้อยละ 7.2) เป็นที่น่าสังเกตว่า 10 ปีที่ผ่านมา ผู้ที่ทำงานในกลุ่มครัวเรือนฐานรากที่
เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมง มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 74.9
ในปี 2552 เป็นร้อยละ 73.0 ในปี 2562 ขณะเดียวกันผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส
และผู้จัดการ มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน จากร้อยละ 5.3 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 1.4
ในปี 2562 ขณะที่ผู้ทำงานในอาชีพอื่น ๆ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

ภาพ 27 อาชีพของผู้ที่ทำงานในกลุ่มครัวเรือนฐานราก พ.ศ. 2552 - 2562

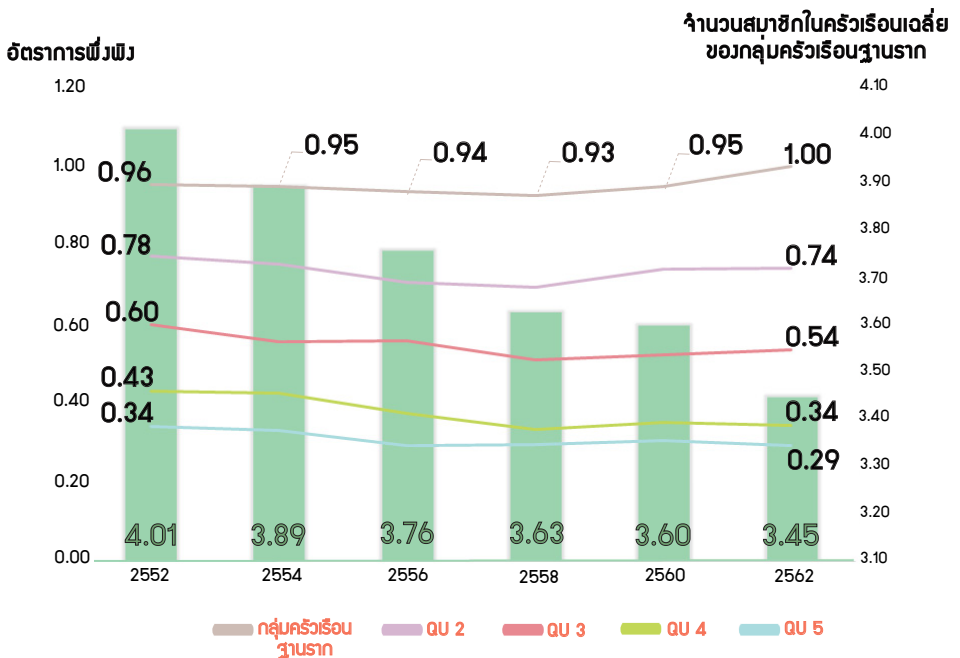

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...มองโครงสร้างครัวเรือน : แม้ว่ากลุ่มครัวเรือนฐานรากมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยลง แต่ยังมีอัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น และสูงกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ...

หากพิจารณาถึงโครงสร้างครัวเรือน พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากมีขนาดครัวเรือนเล็กลงสังเกตได้จากจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน จาก 4.01 คนต่อครัวเรือน ในปี 2552 เป็น 3.45 ในปี 2562 ซึ่งครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ ก็มีขนาดเล็กลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่โครงสร้างของกลุ่มครัวเรือนฐานรากแตกต่างจากครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ คือ อัตราการพึ่งพิงที่สูงขึ้น (จาก 0.96 ในปี 2552 เป็น 1.00 ในปี 2562) ขณะที่ครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ มีอัตราการพึ่งพิงที่ลดลง สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก มีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนของวัยเด็ก และวัยผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นมากกว่า วัยแรงงาน

ภาพ 28 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของกลุ่มครัวเรือนฐานรากและอัตราการพึ่งพิง พ.ศ. 2552 – 2562

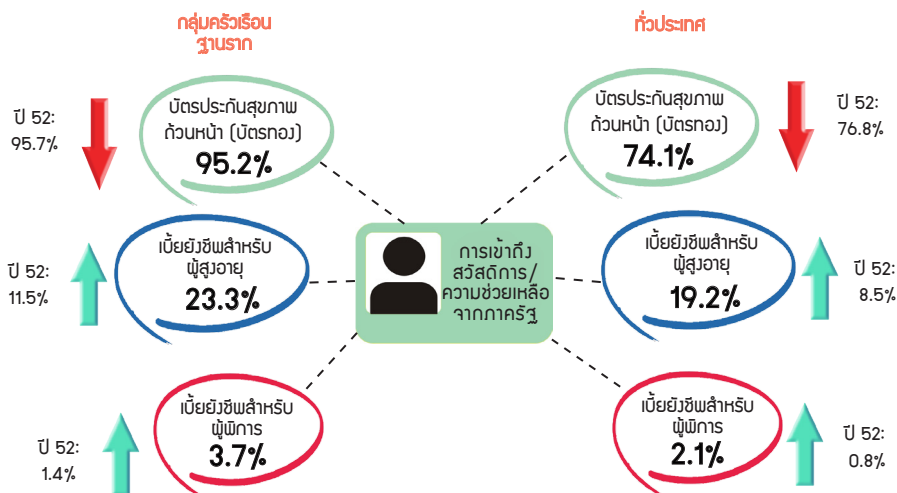
หมายเหตุ: อัตราพึ่งพิง คำนวณจาก อัตราส่วนของประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) รวมวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ต่อประชากรวัยแรงงาน (15-59 ปี)

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

*...สวัสดิการภาครัฐ : กลุ่มครัวเรือนฐานรากมีการเข้าถึงสวัสดิการ
เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการเพิ่มขึ้น และเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการ
ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐสูงสุด...*

แม้ว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก ยังอยู่ในภาวะวิกฤติ แต่อย่างน้อยภาครัฐได้มีนโยบายสนับสนุนสวัสดิการขั้นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตให้กับประชาชน ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552 – 2562) คนที่อยู่ในกลุ่มครัวเรือนฐานราก มีการเข้าถึงสวัสดิการ/ความช่วยเหลือของภาครัฐ ในส่วนของบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าลดลงเล็กน้อย (จากร้อยละ 95.7 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 95.2 ในปี 2562) ขณะที่มีการเข้าถึงในส่วนของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการเพิ่มขึ้นประมาณเท่าตัว โดยแนวโน้มการเข้าถึงสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐเป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกับคนทั่วประเทศ

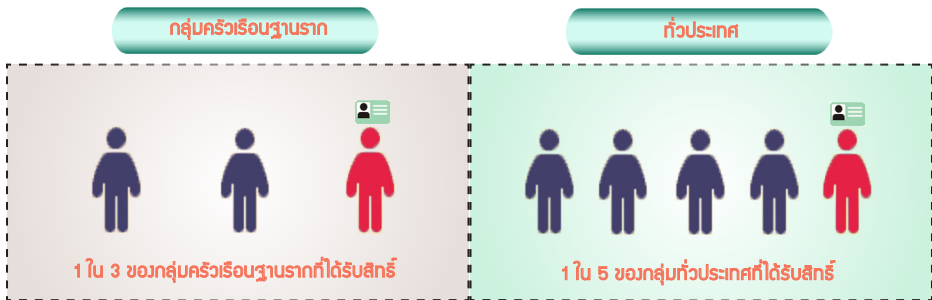
ภาพ 29 เปรียบเทียบการเข้าถึงสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐของโครงการต่าง ๆ
พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

นอกจากนี้ ในปี 2562 มีความช่วยเหลือจากรัฐที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ได้แก่ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยพบว่า มีสัดส่วนผู้ที่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ทั่วประเทศอยู่ที่ร้อยละ 20.1 (ประมาณ 1 ใน 5 ของประชากรทั้งสิ้น) โดยกลุ่มครัวเรือนฐานรากได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในสัดส่วนสูงสุด อยู่ที่ร้อยละ 33.1 (ประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรในกลุ่มครัวเรือนฐานราก) รองลงมาจากการได้รับบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ร้อยละ 95.2)

ภาพ 30 การเข้าถึงบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พ.ศ. 2562

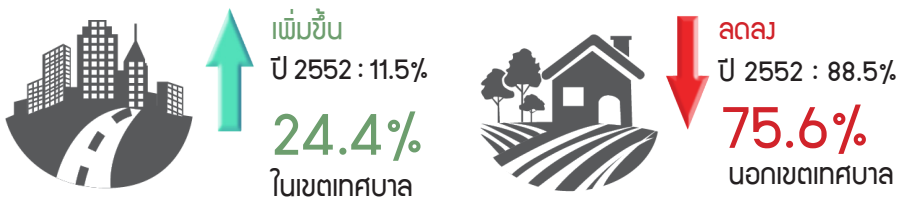

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...สภาวะความเป็นอยู่เชิงพื้นที่ : กลุ่มครัวเรือนฐานรากมาอยู่ในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้น และอาศัยในภาคตะวันออกเจียงเหนือมากที่สุด...

หากพิจารณาสภาวะความเป็นอยู่ในเชิงพื้นที่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552 – 2562) จะพบว่ากลุ่มครัวเรือนฐานราก มาอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 11.5 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 24.4 ในปี 2562

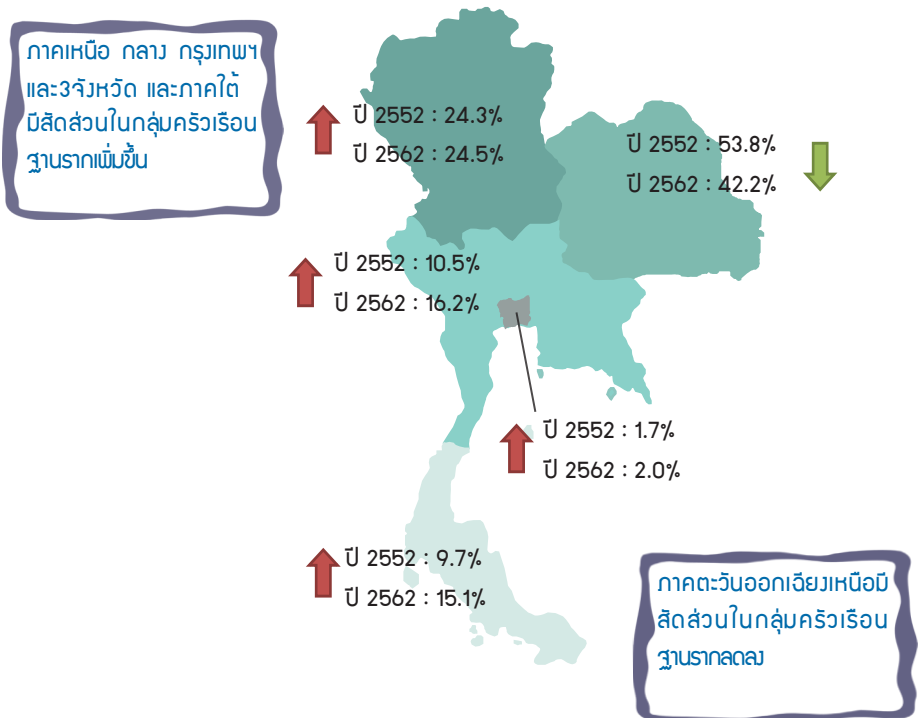
ภาพ 31 การกระจายตัวครัวเรือนฐานราก ตามเขตการปกครอง พ.ศ. 2562

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

และเมื่อพิจารณาการกระจายตัวของครัวเรือนฐานรากในภูมิภาคต่าง ๆ จะพบว่า ในปี 2562 กลุ่มครัวเรือนฐานราก อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2562 สัดส่วนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่ลดลงจากปี 2552 (ร้อยละ 53.8) ขณะที่สัดส่วนของกลุ่มครัวเรือนฐานราก ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่น ๆ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

ภาพ 32 สัดส่วนครัวเรือนฐานราก เมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละภาค พ.ศ. 2552 – 2562

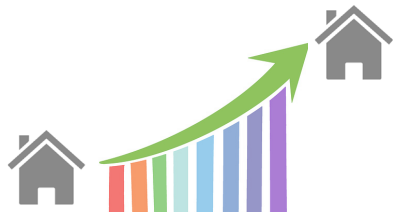

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

...ระดับจังหวัด : จังหวัดกรุงเทพมหานครมีกลุ่มครัวเรือนฐานรากน้อยที่สุด ขณะที่จังหวัดนราธิวาสมีกลุ่มครัวเรือนฐานรากมากที่สุด...

หากพิจารณาในระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาว่าจังหวัดใดที่มีกลุ่มครัวเรือนฐานรากมากที่สุดและน้อยที่สุดใน 10 จังหวัดแรก พบว่า ในปี 2562 จังหวัดที่มีสัดส่วนกลุ่มครัวเรือนฐานราก มากที่สุด 10 จังหวัดแรก (จากมากไปน้อย) ได้แก่ นราธิวาส แม่ฮ่องสอน ศรีสะเกษ ปัตตานี บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู นครพนม มุกดาหาร และตาก ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2552 เป็นที่น่าสังเกตว่า 7 ใน 10 จังหวัด (นราธิวาส แม่ฮ่องสอน ศรีสะเกษ ปัตตานี บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ และนครพนม) ยังคงเป็นจังหวัดเดิมที่ติดหนึ่งในสิบอันดับที่มีครัวเรือนฐานรากในปริมาณมาก ในทางตรงกันข้ามจังหวัดที่มีสัดส่วนกลุ่มครัวเรือนฐานรากน้อยที่สุด 10 จังหวัดแรก (จากน้อยไปมาก) ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ภูเก็ต นครปฐม ชลบุรี สมุทรสาคร ระยอง และฉะเชิงเทรา ตามลำดับ ซึ่ง 8 ใน 10 จังหวัด (ปทุมธานี สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต นนทบุรี สมุทรสาคร ชลบุรี) ยังคงเป็นจังหวัดเดิมที่ติดหนึ่งในสิบอันดับที่มีครัวเรือนฐานรากในปริมาณน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า 10 ปีที่ผ่านมา สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในจังหวัดเหล่านี้ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2562 จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ติดในกลุ่มของ 10 จังหวัด ที่มีครัวเรือนฐานรากน้อยสุด โดยระยอง และฉะเชิงเทรา เพิ่มมาจากปีก่อนหน้า ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเป็นพื้นที่นำร่องเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ

ภาพ 33 TOP 10 จังหวัดที่มีการกระจายตัวครัวเรือนฐานราก มากที่สุด และน้อยที่สุด

TOP 10 กระจายตัวมากที่สุด

2552

ปี

2562

57.3%	แม่ฮ่องสอน	1	นราธิวาส	55.0%
51.3%	ศรีสะเกษ	2	แม่ฮ่องสอน	54.3%
51.0%	กาฬสินธุ์	3	ศรีสะเกษ	51.1%
47.3%	สุรินทร์	4	ปัตตานี	50.1%
47.3%	นราธิวาส	5	บุรีรัมย์	46.8%
43.8%	ยโสธร	6	กาฬสินธุ์	43.3%
43.5%	ปัตตานี	7	หนองบัวลำภู	40.2%
43.3%	บุรีรัมย์	8	นครพนม	40.0%
40.0%	นครพนม	9	นุกดาหาร	39.0%
37.3%	เขียวราย	10	ตาก	38.5%

TOP 10 กระจายตัวน้อยที่สุด

2552

ปี

2562

0.9%	ภูเก็ต	1	กรุงเทพมหานคร	1.6%
1.3%	นนทบุรี	2	นนทบุรี	2.1%
1.9%	สมุทรปราการ	3	ปทุมธานี	2.5%
1.9%	ชลบุรี	4	สมุทรปราการ	2.6%
2.0%	นครปฐม	5	ภูเก็ต	3.4%
2.2%	ปทุมธานี	6	นครปฐม	3.6%
2.3%	สมุทรสาคร	7	ชลบุรี	4.4%
2.5%	สุราษฎร์ธานี	8	สมุทรสาคร	4.7%
2.5%	กรุงเทพมหานคร	9	ระยอง	5.5%
5.3%	ชุมพร	10	ฉะเชิงเทรา	8.5%

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562

จากข้อมูลการติดตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ฐานรากชี้ให้เห็นว่า ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา กลุ่มครัวเรือนฐานรากยังคงเป็นกลุ่มเดียวที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่งผลให้มีอัตราการเติบโตของหนี้มากกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ (หมายถึงควินไทล์ที่ 2-5) และมากกว่าการเติบโตของรายได้ ดังนั้น ในแง่นโยบายรัฐ การพัฒนานโยบายกระตุ้นรายได้ โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเกษตรกรและประมงซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในกลุ่มครัวเรือนฐานรากจึงเป็นสิ่งสำคัญเร่งด่วน พร้อม ๆ กับการพัฒนามาตรการการลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารและที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มครัวเรือนฐานราก เพื่อช่วยให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มดังกล่าวฟื้นตัวได้จริง นอกจากนี้ การคงไว้ซึ่งนโยบายรัฐในการเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐานยังคงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อช่วยให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้แม้ในยามประสพภาวะความขัดสนทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนานโยบายที่ช่วยประคับประคอง และยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนฐานราก เป็นการพัฒนาที่ทำให้ทุกคนสามารถเดินไปด้วยกันได้ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Leave No One Behind) และสะท้อนถึงความมุ่งมั่น และความพยายามของภาครัฐในการพัฒนาประเทศไปในวิถีการพัฒนาที่ยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง

ลักษณะครัวเรือน ฐานรากของ ประเทศไทย

ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย

ครัวเรือนฐานราก หรือ ครัวเรือนที่อยู่ในควินไทล์ที่ 1 มีลักษณะอะไรที่สำคัญที่อาจบ่งบอกถึงความเป็นครัวเรือนฐานราก ลักษณะสำคัญนั้นอาจนำไปสู่กระบวนการให้ความช่วยเหลือ หรือให้การสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในบทนี้จึงเป็นการศึกษาลักษณะที่สำคัญดังกล่าว โดยแบ่งลักษณะที่สำคัญออกเป็น 5 หมวด คือ ปัจจัยด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ปัจจัยด้านลักษณะทางสังคม การทำงาน ปัจจัยด้านอื่น ๆ และปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตามหมวดต่าง ๆ

การเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเลือกตัวแปรที่นำมาจัดกลุ่มปัจจัยด้านต่างๆ นั้น พิจารณาจากตัวแปรที่ใช้ดัชนีความยากจนหลายมิติ (Multidimensional Poverty Index: MPI) สำหรับประเทศไทยเป็นหลัก ซึ่งการจัดทำดัชนีความยากจนหลายมิตินี้ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการจัดทำดัชนีความยากจนหลายมิติเป็นตัวแปรที่พิจารณาแล้วว่าส่งผลต่อความขัดสนในการดำรงชีวิตของคนไทย ดังนั้นในการศึกษาลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนฐานรากจึงพิจารณาตัวแปรที่ใช้ให้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนั้นยังพิจารณาตัวแปรจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผ่านมามีประกอบด้วยเช่นกัน

ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 11 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย

ตัวแปร	ชนิดของตัวแปร	การวัด/คำจำกัดความ
ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน		
-ขนาดครัวเรือน	เชิงปริมาณ	จำนวนสมาชิกของครัวเรือน รวมลูกจ้างในธุรกิจของครัวเรือน และคนรับใช้
-จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก	เชิงปริมาณ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี
-จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ	เชิงปริมาณ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
-ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน	เชิงปริมาณ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่อจำนวนห้องนอน

ตาราง 11 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย (ต่อ)

ตัวแปร	ชนิดของตัวแปร	การวัด/ค่าจำกัดความ
ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน (ต่อ)		
-อัตราพึ่งพิง	เชิงปริมาณ	อัตราส่วนของประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) รวมวัยผู้สูงอายุ (อายุ 60 ขึ้นไป) ต่อ ประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี)
-สัดส่วนคนทำงานหารายได้	เชิงปริมาณ	จำนวนผู้ที่ทำงานหารายได้และผู้ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง รวมลูกจ้างในธุรกิจของครัวเรือน และคนรับใช้ ต่อ จำนวนสมาชิกของครัวเรือน รวมลูกจ้างในธุรกิจของครัวเรือน และคนรับใช้
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน		
-สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่มีหรือเป็นเจ้าของรถยนต์หรือเรือยนต์
-สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่มีการออม	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่ไม่มีบัญชีเงินฝากธนาคาร สลากออมสินหรือ ธ.ก.ส. เบี้ยประกันชีวิต พันธบัตร/หุ้นกู้ กองทุนรวม ทอง อัญมณี และลูกหนี้
-สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบ	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่มีหนี้สินที่กู้ยืมจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน เช่น ญาติ เพื่อนบ้าน นายทุนเงินกู้ พ่อค้าคนกลาง เป็นต้น โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามที่ตกลงกัน ซึ่งอาจจะเกินหรือไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้รวมถึงแชร์ที่เปียแล้วด้วย
-สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ)	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนที่ย้ายไปจากครัวเรือนหรือญาติ
-รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	เชิงปริมาณ	เงินหรือสิ่งของที่สมาชิกทุกคนในครัวเรือนได้รับมาจากการทำงาน และรายได้จากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากการทำงาน เช่น ค่าจ้าง/เงินเดือน (รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ) รายได้จาก การประกอบการเกษตร รายได้จากการประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรมหรือวิชาชีพ และเงินช่วยเหลือ เป็นต้น
-ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งของหรือบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการครองชีพที่ครัวเรือนต้องซื้อ/จ่ายด้วยเงิน หรือได้มาโดยไม่ได้อะไร/จ่าย ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค รวมกับค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค

ตาราง 11 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย (ต่อ)

ตัวแปร	ชนิดของตัวแปร	การวัด/คำจำกัดความ
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน (ต่อ)		
-หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	เชิงปริมาณ	จำนวนเงินกู้ยืมทั้งหมดของสมาชิกในครัวเรือนที่ค้างชำระทั้งจากสถาบันการเงินและบุคคลอื่นนอกครัวเรือน และหนี้สินเกิดจากการเช่าซื้อ การซื้อสินค้า เงินผ่อน/การซื้อเช่าสินค้า การจำนำ การจำนอง และ เงินส่งแชร์ตาย เป็นต้น
-มูลค่าทรัพย์สินทั้งสินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	เชิงปริมาณ	มูลค่า (บ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง) ที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ มูลค่า (ยานพาหนะทุกประเภท) ที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ (ทั้งใช้ใน ครัวเรือนและใช้ทำธุรกิจ) และมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงิน
การศึกษาและการทำงาน		
-สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
-สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร
ลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ		
-สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่ดื่มน้ำจากน้ำบ่อ/บาดาลภายในบ้านหรือนอกบ้าน จากแม่น้ำลำธาร น้ำฝน อื่น ๆ
-สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต	เชิงกลุ่ม	ครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)		
-หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	เชิงปริมาณ	อาหารและเครื่องดื่ม(ไม่มีแอลกอฮอล์) เช่น ข้าว แป้ง และอาหารที่ทำจากแป้ง เนื้อสัตว์ นม เนย ไข่ น้ำมัน ผลไม้ ผัก น้ำตาล ขนมหวาน เครื่องปรุงรส อาหารสำเร็จรูปที่ซื้อมา อาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ที่บริโภคทั้งที่บ้านและนอกบ้าน
-หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	เชิงปริมาณ	เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ เช่นเบียร์ เหล้า ไวน์ ฯลฯ ที่บริโภคทั้งที่บ้านและนอกบ้าน
-หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ	เชิงปริมาณ	บุหรื ซิการ์ ยาเส้น ยาตั้ง ยานัตถ์ หมาก พลุ ยาฉุนยาจิต ฯลฯ

ตาราง 11 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะครัวเรือนฐานรากของประเทศไทย (ต่อ)

ตัวแปร	ชนิดของตัวแปร	การวัด/คำจำกัดความ
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) (ต่อ)		
-หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น ค่าซ่อมแซมบ้าน เครื่องแต่งบ้านและบริภัณฑ์อื่น ๆ สิ่งทอสำหรับใช้ในบ้าน เครื่องใช้สอยเบ็ดเตล็ดในบ้าน ค่าเชื้อเพลิง แสงสว่าง การใช้น้ำ การทำความสะอาด เป็นต้น
-หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผ้า เสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย รองเท้า
-หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ประกอบด้วย ของใช้ส่วนบุคคล และค่าบริการส่วนบุคคล
-หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล	เชิงปริมาณ	ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล เช่น ค่าซื้อยาและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ และค่ารักษาพยาบาล
-หมวดการเดินทาง	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง เช่น ค่าซื้อยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งเดินทางปกติและเดินทางโอกาสพิเศษและท่องเที่ยว
-หมวดการสื่อสาร	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น ค่าซื้อเครื่องโทรศัพท์ ค่าใช้บริการและค่าโทรค่าบริการอินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ
-หมวดการศึกษา	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ เครื่องเขียน ค่าเรียนพิเศษ และอื่น ๆ
-หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่าซื้ออุปกรณ์การบันเทิงและกีฬา ค่าซื้อเครื่องเล่น สัตว์เลี้ยง ไม้ประดับ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา/ลัทธิ ความเชื่อ
-หมวดการจัดงานพิเศษ	เชิงปริมาณ	ค่าใช้จ่ายในการจัดงานพิเศษ เช่น ค่าจัดงานแต่งงาน งานวันเกิด งานบวช งานศพ และอื่น ๆ

วิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาค้างนี้ใช้สถิติเชิงอนุมานในการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ อันได้แก่ กลุ่มครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนอื่น โดยการวิเคราะห์จะให้ความสำคัญกับกลุ่มควินไทล์ที่ใกล้เคียงกับครัวเรือนฐานรากเป็นหลัก ดังนั้นในการศึกษาจึงเริ่มจากการเปรียบเทียบกลุ่มครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มควินไทล์ที่ 2 ก่อน หากมีลักษณะของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ไม่แตกต่างกัน จึงจะทำการศึกษากลุ่มครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มควินไทล์ที่ 3 4 และ 5 ตามลำดับ โดยในการวิเคราะห์ในแต่ละปัจจัยใช้สถิติ ดังนี้

- ตัวแปรแบบจัดประเภท (categorical variable) ด้วยกัน ใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square)

- ตัวแปรแบบจัดประเภทกับตัวแปรเชิงปริมาณ ใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นข้อมูลที่ไม่มีการถ่วงน้ำหนักจำนวนครัวเรือน

การแปลผลการวิเคราะห์

หากพิจารณาจากค่าระดับนัยสำคัญหรือค่า Sig. เป็นดังนี้

- หากค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ครัวเรือนฐานรากมีปัจจัยนั้น ๆ แตกต่างจากครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ (ควินไทล์ที่ 2 - ควินไทล์ที่ 5)

- หากค่า Sig. มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า ครัวเรือนฐานรากมีปัจจัยนั้น ๆ ไม่แตกต่างจากครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ (ควินไทล์ที่ 2 - ควินไทล์ที่ 5)

หากพิจารณาจากตารางนำเสนอผลการวิเคราะห์

- ส่วนที่ไฮไลต์สีเหลือง หมายถึง ครัวเรือนในกลุ่มนั้น มีปัจจัยนั้น ๆ เหมือนกัน
- ส่วนที่ไฮไลต์สี หมายถึง ครัวเรือนในกลุ่มนั้น มีปัจจัยนั้น ๆ ต่างจากครัวเรือนในกลุ่มอื่น ๆ

****ในการเปรียบเทียบครั้งนี้ หาก พบว่า ครัวเรือนฐานรากคู่ใดแตกต่างกัน จะหยุดการทดสอบที่คู่ นั้น ภายได้ข้อสมมติว่า ครัวเรือนฐานรากน่าจะมีความต่างจากครัวเรือนในคู่ถัดไปด้วยเช่นกัน**

****ถ้าครัวเรือนฐานรากแตกต่างจากควินไทล์ที่ 2 แสดงว่า ปัจจัยนั้นน่าจะบ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานรากได้ในระดับหนึ่ง**

****ในที่นี้ พิจารณาเรื่องความเหลื่อมล้ำ จากความต่างระหว่างกลุ่มครัวเรือนฐานรากกับควินไทล์ที่ 5**

ทัวร์ฮาอาณาจักร

ในภาพรวมของประเทศ พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากเมื่อพิจารณาตามปัจจัยต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ด้านลักษณะทางสังคมและการทำงาน ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือน (ตามหมวด) และด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ โดยแต่ละด้านเมื่อพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ภายในด้านนั้น ๆ ในทุกด้าน พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ สามารถแสดงได้ถึงลักษณะความเป็นครัวเรือนฐานรากได้ กล่าวคือตัวแปรนั้น ๆ ของครัวเรือนฐานรากมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มครัวเรือนที่ใกล้เคียงกัน (ควินไทล์ที่ 2) ซึ่งแต่ละด้านมีผลดังนี้

*“ครัวเรือนฐานราก
มีจำนวนเด็กใน
ครัวเรือน ต่างจาก
ควินไทล์ที่ 5
มากที่สุด”*

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน โดยทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่าความต่างสูงสุดคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่างถึง 5.37 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิงที่มีขนาดต่างกัน 3.01 เท่า และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุเฉลี่ยขนาดต่างกัน 1.83 เท่า

ตาราง 12 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของทัวร์ฮาอาณาจักร

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.421	2.962 (0.000)***	2.665	2.350	2.093	1.63 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	0.840	0.538 (0.000)***	0.377	0.259	0.156	5.37 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.870	0.783 (0.000)***	0.621	0.468	0.474	1.83 ^{1/}
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.133	1.780 (0.000)***	1.563	1.430	1.183	1.80 ^{1/}
อัตราพึ่งพิง ¹	0.973	0.735 (0.000)***	0.532	0.380	0.323	3.01 ^{1/}
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.463	0.535 (0.000)***	0.623	0.718	0.729	1.58 ^{2/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

^{1/} หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , ^{2/} หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

¹ หมายถึง ใช้สถิติ t , ² หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

*“ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
ของครัวเรือนสามารถ
บ่งบอกถึงความเป็น
ครัวเรือนฐานรากได้ในทุก ๆ
ตัวแปร หากแต่ สัดส่วน
ครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคน
นอกครัวเรือนและหนี้สิน
เฉลี่ยต่อครัวเรือน
สามารถบ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานรากได้ที่
ระดับความเชื่อมั่น 95%”*

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน โดยทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนสามารถบ่งบอกถึงความเป็นครัวเรือนฐานรากได้ในทุก ๆ ตัวแปร หากแต่ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน สามารถบ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานรากได้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 7.21 เท่า รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนถึง 5.76 เท่า และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ 3.54 เท่า

ตาราง 13 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของทั่วราชอาณาจักร

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ^c	0.307	0.375 (0.000)***	0.456	0.493	0.737	2.40 ^{2/}
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ^c	0.077	0.057 (0.000)***	0.049	0.046	0.028	2.76 ^{1/}
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ^c	0.044	0.040 (0.005)***	0.037	0.032	0.025	1.73 ^{1/}
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ^c	0.411	0.425 (0.045)*	0.34	0.229	0.142	2.88 ^{1/}
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^c	10,117	15,504 (0.000)***	20,868	27,667	58,306	5.76 ^{2/}
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^c	11,869	14,392 (0.000)***	17,783	22,022	35,047	2.95 ^{2/}
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^c	67,336	77,924 (0.047)*	110,597	165,696	485,654	7.21 ^{2/}
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^c	982,056	1,139,028 (0.000)***	1,398,761	1,648,117	3,481,285	3.54 ^{2/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

*“ปัจจัยทางด้าน
การศึกษาและการทำงาน
สามารถบ่งบอกถึงความเป็น
ครัวเรือนฐานรากได้ในทุก ๆ
ตัวแปร หากแต่ สัดส่วน
ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน
จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือ
ต่ำกว่า สามารถบ่งบอก
ความเป็นครัวเรือนฐานรากได้ดี
ระดับความเชื่อมั่น 95%”*

ด้านการศึกษาและการทำงาน ประกอบด้วย สัดส่วน ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงาน ในภาคเกษตร โดยทั้งสองตัวแปรมีความแตกต่างระหว่าง ครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และสัดส่วนของ ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร บ่งบอกความ เป็นครัวเรือนฐานรากได้เหมือนกัน แต่ สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า บ่งบอกที่ ระดับความเชื่อมั่น 95% ขณะที่สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร บ่งบอกที่ระดับความเชื่อมั่น 99.9%

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนใน กลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน ที่ทำงานในภาคเกษตร มีความต่างถึง 6.92 เท่า และสัดส่วน ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือ ต่ำกว่ามีความต่างที่ 3.67 เท่า

ตาราง 14 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของครัวเรือนฐานราก

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถม ศึกษาหรือต่ำกว่า ¹	0.745	0.732 (0.042)*	0.634	0.452	0.203	3.67 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ²	0.711	0.517 (0.000)***	0.343	0.189	0.103	6.92 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

*“สัดส่วนของครัวเรือน
ที่ดื่มน้ำไม่สะอาด
ครัวเรือนฐานราก
มีความต่างจาก
ควินไทล์ที่ 5
ถึง 7.06 เท่า”*

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่ดื่ม น้ำไม่สะอาด สัดส่วนของครัวเรือน ที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต โดยทั้งสองตัวแปรมีความแตกต่าง ระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับ ครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนครัวเรือน ที่ดื่ม น้ำไม่สะอาดมีความต่างถึง 7.06 เท่า และสัดส่วน ของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน 4.87 เท่า

ตาราง 15 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่นๆ ของครัวเรือนอาศัย

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.194	0.129 (0.000)***	0.083	0.045	0.027	7.06 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต	0.418	0.384 (0.000)***	0.305	0.189	0.086	4.87 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

“ค่าใช้จ่ายใน
การจัดงานพิเศษ
ไม่ได้บ่งบอก
ความเป็นครัวเรือน
ฐานราก”

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุและอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการสื่อสาร หมวดการศึกษา หมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา และหมวดการจัดงานพิเศษ โดยเกือบทุกหมวดค่าใช้จ่ายมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้น หมวดค่าใช้จ่ายในการจัดงานพิเศษ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3

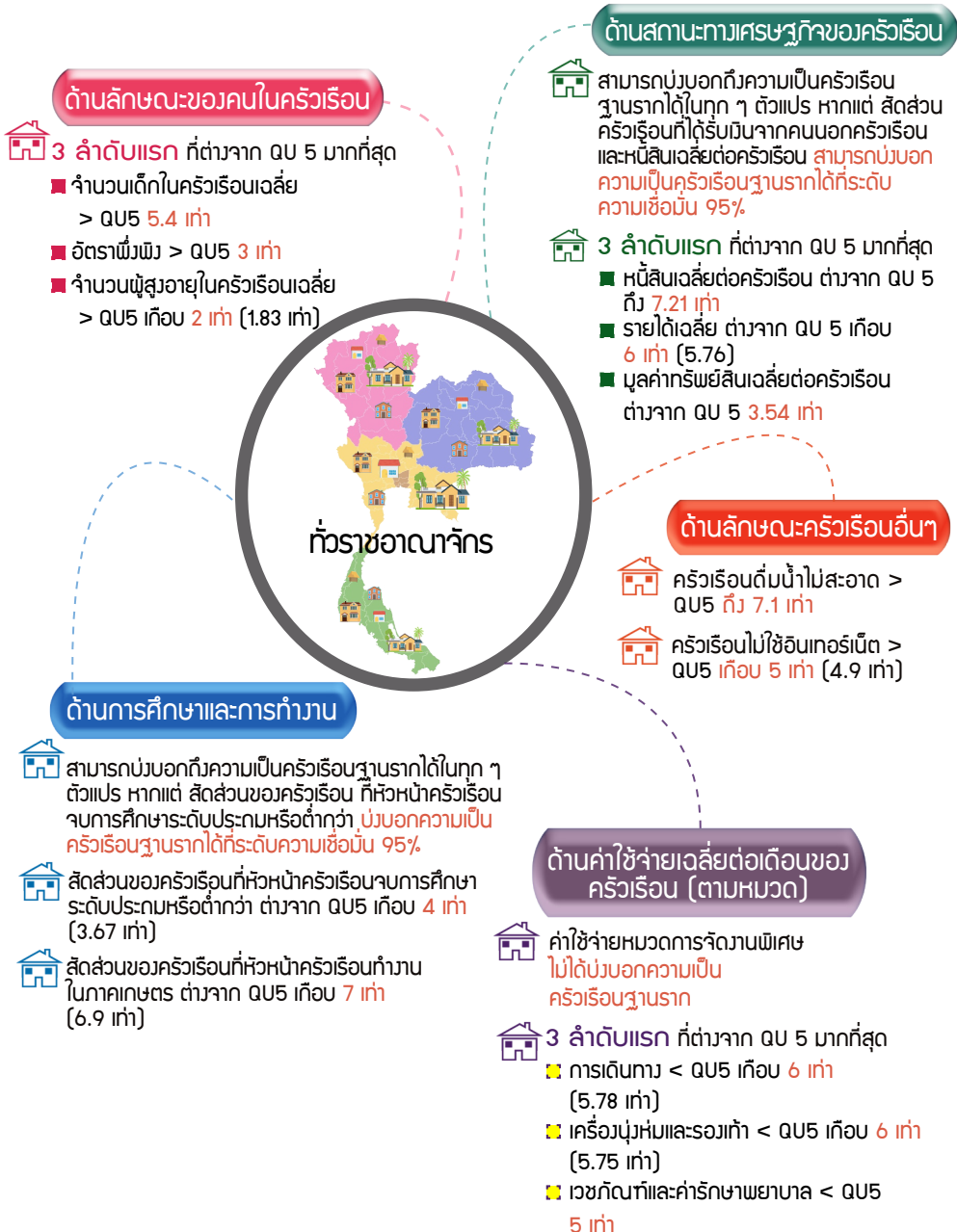
เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดการเดินทางที่มีความต่างมากที่สุดถึง 5.78 เท่า รองลงมาคือหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า 5.75 เท่า และหมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล 5.04 เท่า

ตาราง 16 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของทั่วราชอาณาจักร

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) ¹	5,564	6,041 (0.000)***	6,604	7,054	8,175	1.46 ^{2/}
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ¹	58	86 (0.000)***	111	159	198	3.38 ^{2/}
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ¹	53	70 (0.000)***	82	90	82	1.55 ^{2/}
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ¹	2,560	3,096 (0.000)***	3,755	4,512	6,800	2.65 ^{2/}
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ¹	190	258 (0.000)***	332	458	1,091	5.75 ^{2/}
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ¹	431	515 (0.000)***	637	786	1,336	3.10 ^{2/}
หมวดเวชภัณฑ์และคำปรึกษาพยาบาล ¹	120	157 (0.011)*	207	265	608	5.04 ^{2/}
หมวดการเดินทาง ¹	1,310	1,953 (0.000)***	2,875	4,051	7,577	5.78 ^{2/}
หมวดการสื่อสาร ¹	386	520 (0.000)***	680	857	1,236	3.20 ^{2/}
หมวดการศึกษา ¹	126	175 (0.000)***	244	325	446	3.52 ^{2/}
หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ¹	161	215 (0.000)***	264	314	558	3.46 ^{2/}
หมวดการจัดงานพิเศษ ¹	104	118 (0.407)	117 (0.407)	157 (0.026)*	182	1.74 ^{2/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

ภาพ 34 สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้าน ที่ราชอาณาจักร พ.ศ. 2562

กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด

เมื่อพิจารณาระดับภาค ในส่วนของกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด (ปทุมธานี นนทบุรี และ สมุทรปราการ) พบว่ากลุ่มครัวเรือนฐานรากตามปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านมีผลดังนี้

“กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ใน กทม.และ 3 จังหวัด
มีความเหลื่อมล้ำใน
ตัวแปรสัดส่วนคนทำงาน
หารายได้ก้ำกึ่งว่า
กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ทั่วประเทศ”

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาด ครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าที่น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ และในทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุด คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่างถึง 4.95 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิง 2.3 เท่า และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอนที่ 1.8 เท่า

เป็นที่สังเกตว่ากรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในเกือบทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้นสัดส่วนคนทำงานหารายได้ที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอนพอ ๆ กับภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 17 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของกรุงเทพฯและ 3 จังหวัด

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.248	2.390 (0.000)***	2.390	2.302	2.262	1.44 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	0.642	0.311 (0.000)***	0.188	0.159	0.130	4.95 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.716	0.493 (0.000)***	0.443	0.417	0.481	1.49 ^{1/}
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.082	1.679 (0.000)***	1.518	1.381	1.154	1.80 ^{1/}
อัตราพึ่งพิง ¹	0.728	0.405 (0.000)***	0.319	0.306	0.324	2.25 ^{1/}
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.438	0.647 (0.000)***	0.712	0.723	0.710	1.62 ^{2/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
 1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
 t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
 ▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“มูลค่าทรัพย์สิน
เฉลี่ยต่อครัวเรือน
ไม่ได้บ่งบอกถึง
ความเป็นครัวเรือน
ฐานรากใน กทม.
และ 3 จังหวัด”

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งเกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

หากพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่างถึง 6.09 เท่า รองลงมาคือมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ 4.97 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 3.52 เท่า

เป็นที่สังเกตว่ากรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในเกือบทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้น สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ (ทั่วประเทศต่าง 2.40 เท่า แต่ กทม.และ 3 จังหวัดต่าง 3.25 เท่า) และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ทั่วประเทศต่าง 3.54 เท่า แต่ กทม.และ 3 จังหวัดต่าง 4.97 เท่า) ที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 18 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของกรุงเทพฯและ 3 จังหวัด

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ^c	0.245	0.337 (0.000)***	0.389	0.507	0.795	3.25 ^{2/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ^c	0.101	0.067 (0.000)***	0.052	0.059	0.065	1.56 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ^c	0.068	0.040 (0.005)***	0.040	0.037	0.045	1.50 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ^c	0.267	0.153 (0.045)*	0.12	0.119	0.098	2.71 ^{1/} ▼
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^t	20,824	26,748 (0.000)***	31,089	39,246	73,343	3.52 ^{2/} ▼
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^t	20,218	28,820 (0.000)***	26,765	32,063	53,589	2.65 ^{2/} ▼
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^t	69,781	124,716 (0.000)*	131,862	219,804	425,355	6.09 ^{2/} ▼
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^t	940,899	993,857 (0.632)	1,394,337 (0.000)***	2,126,197	4,680,703	4.97 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“แม้ว่า กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ใน กกม.และ 3 จังหวัด
มีสัดส่วนของครัวเรือน
ที่หัวหน้าครัวเรือน
จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
น้อยกว่ากลุ่มครัวเรือน
ฐานรากทั่วประเทศ
แต่กลับพบว่ามีความ
เหลื่อมล้ำก็มากกว่า”*

ด้านการศึกษาและการทำงาน ของกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และสัดส่วนของ ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร โดยทั้งสอง ตัวแปรมีค่าน้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ และ ในทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและ ควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานใน ภาคเกษตรมีความต่างถึง 17.67 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่ หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามี ความต่างที่ 5.07 เท่า ซึ่งความต่างทั้งสองตัวแปรสูงกว่าระดับ ประเทศที่ 6.92 และ 3.67 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 19 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ^c	0.583	0.498 (0.000)*	0.369	0.236	0.115	5.07 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ^c	0.053	0.017 (0.001)***	0.003	0.003	0.003	17.67 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“สัดส่วนของครัวเรือนที่
ติ่มน้ำไม่สะอาด อาจไม่ได้
บ่งบอกถึงความเป็นครัวเรือน
ฐานรากใน กกม.
และ 3 จังหวัด”*

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่ติ่มน้ำไม่สะอาด สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งทั้งสองตัวแปร มี สถานะที่ดีกว่าครัวเรือนฐานรากในภาพรวมทั่วประเทศ โดย สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตมีความแตกต่าง ระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ขณะที่สัดส่วนของ ครัวเรือนที่ติ่มน้ำไม่สะอาด ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือน ฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือน ฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตมีความต่าง ถึง 10.8 เท่า ซึ่งมีความต่างสูงกว่าระดับประเทศที่ 4.87 เท่า

ตาราง 20 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร 3 จังหวัด

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มน้ำ ไม่สะอาด ^c	0.007 	0.002 (0.165)	0.000 (0.019)*	0.000	0.000	N/A
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้ อินเทอร์เน็ต ^c	0.200 	0.138 (0.000)***	0.078	0.059	0.019	10.80 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
N/A หมายถึง Not Applicable
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“ค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร
และเครื่องดื่ม หมวด
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
หมวดยาสูบ หมวด
ยานยนต์ และอื่น ๆ
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และหมวด
เวชภัณฑ์และค่ารักษา
พยาบาล ไม่ได้บ่งบอก
ความเป็นครัวเรือน
ฐานรากในภาคกลาง”

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)

ของกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัดประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถ์และอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการสื่อสาร หมวดการศึกษา และหมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งทุกหมวดของค่าใช้จ่ายมีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายเกือบทุกหมวดมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้น หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และ หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจาก หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 สำหรับหมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) และหมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3 ขณะที่หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มใดเลย

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า มีความต่างมากที่สุดถึง 6.36 เท่า รองลงมาคือหมวดการเดินทาง 4.52 เท่า และหมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล 4.05 เท่า

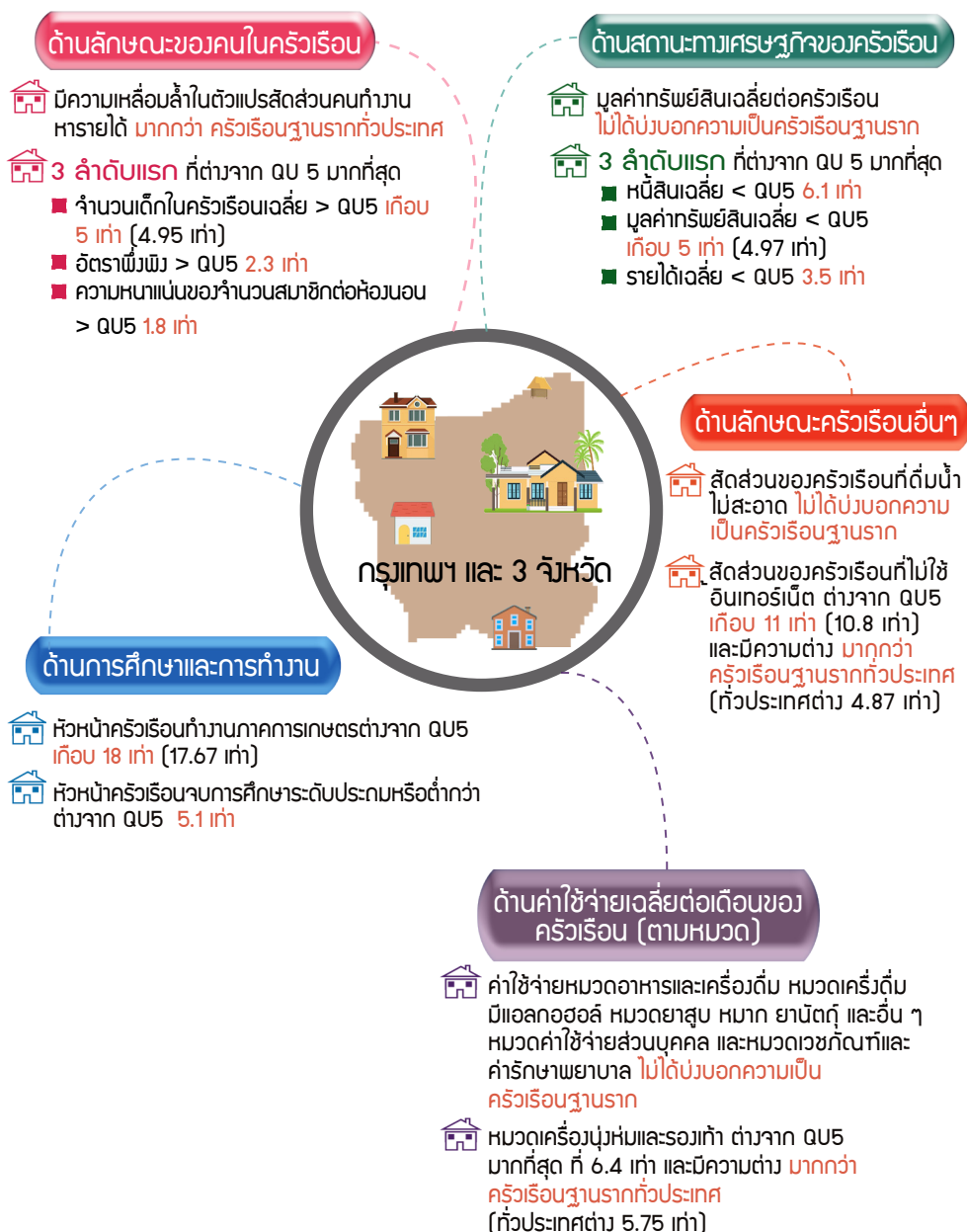
เป็นที่สังเกตว่ากรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในด้านค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ เกือบทุกหมวดที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้น หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้าที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 21 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของกรุงเทพฯและ 3 จังหวัด

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) ^t	7,913 ▲	8,105 (0.296)	8,229 (0.085)	8,845 (0.000)***	10,640	1.34 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ^t	129 ▲	163 (0.182)	184 (0.031)*	184	145	1.12 ^{2/} ▼
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ^t	104 ▲	121 (0.412)	125 (0.288)	86 (0.246)	78 (0.129)	1.33 ^{2/} ▼
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ^t	4,800 ▲	5,360 (0.000)***	6,016	7,151	12,238	2.55 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ^t	296 ▲	379 (0.000)***	453	720	1,879	6.36 ^{2/} ▲
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ^t	828 ▲	828 (0.108)	1,046 (0.000)***	1,306	2,140	2.59 ^{2/} ▼
หมวดเวชภัณฑ์และคำปรึกษาพยาบาล ^t	237 ▲	257 (0.534)	279 (0.264)	380 (0.002)**	961	4.05 ^{2/} ▼
หมวดการเดินทาง ^t	2,671 ▲	3,675 (0.002)**	4,370	5,778	12,086	4.52 ^{2/} ▼
หมวดการสื่อสาร ^t	871 ▲	1,005 (0.000)***	1,106	1,286	1,818	2.09 ^{2/} ▼
หมวดการศึกษา ^t	493 ▲	647 (0.028)*	659	643	1,230	2.49 ^{2/} ▼
หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ^t	210 ▲	262 (0.000)***	321	417	718	3.42 ^{2/} ▼
หมวดการจัดงานพิเศษ ^t	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
N/A หมายถึง Not Applicable
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ภาพ 35 สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้าน กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัด พ.ศ. 2562

ภาคกลาง

เมื่อพิจารณาระดับภาค ในส่วนของภาคกลาง พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากตามปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านมีผลดังนี้

“ทุกตัวแปรบอความ เป็นครัวเรือนฐานราก ได้ เป็นที่น่าสังเกตว่า จำนวนผู้สูงอายุ ความหนาแน่นของ สมาชิกในครัวเรือนต่อ ห้องนอน และอัตราพึ่งพิง มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ครัวเรือนฐานรากของ ภาคกลางที่สูงกว่า กว่ประเทศ”

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จำนวน สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของ สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ใน วัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของ จำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ซึ่งตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่เป็นผู้สูงอายุ ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน และอัตราการพึ่งพิง มีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับ ประเทศ โดยทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนใน กลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุด คือ จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่างถึง 6.4 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิง 3.7 เท่า และจำนวนสมาชิก ในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ 2.1 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคกลาง ความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนใน ควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรมีความต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 22 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคกลาง

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.282	3.065 (0.000)***	2.624	2.227	1.944	1.68 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	0.752	0.539 (0.000)***	0.303	0.214	0.118	6.36 ^{1/}
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.915	0.723 (0.000)***	0.570	0.434	0.438	2.08 ^{1/}
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.170	1.867 (0.000)***	1.646	1.418	1.182	1.83 ^{1/}
อัตราพึ่งพิง ¹	0.986	0.694 (0.000)***	0.450	0.338	0.264	3.73 ^{1/}
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.426	0.537 (0.000)***	0.672	0.761	0.749	1.76 ^{2/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
 1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
 t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
 ▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้
นอกระบบอาจไม่ได้
บ่งบอกถึงความ
เป็นครัวเรือนฐานราก”*

*“หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน
มีความต่ำมากที่สุด
เมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ”*

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคกลางประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งตัวแปรสัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ โดยเกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้น สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และ ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3

หากพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่างถึง 5.89 เท่า รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 4.94 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม 4 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคกลาง มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในบางตัวแปรที่มีความต่างมากกว่าภาพรวมของทั่วประเทศ เช่น สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ (ทั่วประเทศต่าง 2.40 เท่า แต่ภาคกลางต่าง 2.55 เท่า) สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่มีการออม (ทั่วประเทศต่าง 2.76 เท่า แต่ภาคกลางต่าง 4 เท่า) สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ (ทั่วประเทศต่าง 1.73 เท่า แต่ภาคกลางต่าง 3.09 เท่า) และสัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) (ทั่วประเทศต่าง 2.88 เท่า แต่ภาคกลางต่าง 2.95 เท่า)

ตาราง 23 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคกลาง

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ^c	0.287	0.410 (0.000)***	0.466	0.481	0.734	2.55 ^{2/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ^c	0.097	0.064 (0.000)***	0.052	0.057	0.024	4.00 ^{1/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ^c	0.052	0.057 (0.441)	0.041 (0.076)	0.033 (0.002)**	0.017	3.09 ^{1/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ^c	0.365	0.288 (0.000)***	0.22	0.168	0.123	2.95 ^{1/} ▲
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^t	11,237	18,419 (0.000)***	22,926	27,841	55,516	4.94 ^{2/} ▼
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^t	12,745	16,573 (0.000)***	19,361	21,977	32,476	2.54 ^{2/} ▼
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^t	60,272	92,195 (0.000)***	96,869	139,179	355,377	5.89 ^{2/} ▼
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^t	908,557	1,086,526 (0.000)***	1,249,555	1,598,039	3,027,020	3.33 ^{2/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ในภาคกลางมีสัดส่วนของ
ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน
จบประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
มากกว่ากลุ่มครัวเรือน
ฐานรากทั่วประเทศ”*

ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคกลาง ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ) และ สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร (น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ) โดยทั้งสองตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตรต่างกัน 5.4 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าต่างกัน 3.61 เท่า ซึ่งความต่างทั้งสองตัวแปรต่ำกว่าระดับประเทศที่ 6.92 และ 3.67 เท่า ตามลำดับ

เป็นที่สังเกตว่าภาคกลาง ความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรมีความต่างน้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 24 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคกลาง

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ^a	0.756	0.694 (0.000)***	0.570	0.419	0.209	3.61 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ^c	0.520	0.333 (0.000)***	0.204	0.147	0.096	5.40 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ในภาคกลางมีความ
เหลื่อมล้ำในเวทีปรครัวเรือน
ที่ตม้นำไม่สะอาดมากกว่า
กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ทั่วประเทศ”*

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคกลาง ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่ตม้นำไม่สะอาด สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งตัวแปรสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตมีสถานะที่ตมกว่าครัวเรือนฐานรากในภาพรวมทั่วประเทศ โดยทั้งสองตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่ตมนำไม่สะอาดมีความต่างถึง 7.78 เท่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน 4.24 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคกลาง มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในส่วนของสัดส่วนของครัวเรือนที่ตมนำไม่สะอาด มากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ขณะที่สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 25 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคกลาง

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด ^c	0.237▲	0.135 (0.000)***	0.078	0.050	0.030	7.78 ^{1/} ▲
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ^c	0.403▼	0.316 (0.000)***	0.260	0.182	0.095	4.24 ^{1/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“ค่าใช้จ่ายหมวด
การจัดงานพิเศษ
ไม่ได้บ่งบอก
ความเป็นครัวเรือน
ฐานรากในภาคกลาง”*

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)

ของภาคกลาง ประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุและอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการสื่อสาร หมวดการศึกษา หมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา และหมวดการจัดงานพิเศษ ซึ่งการใช้จ่ายเกือบทุกหมวดมีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ ยกเว้นหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกหมวดค่าใช้จ่ายครัวเรือนฐานรากมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นหมวดค่าใช้จ่ายในการจัดงานพิเศษ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก ควินไทล์ที่ 2, ควินไทล์ที่ 3 และควินไทล์ที่ 4

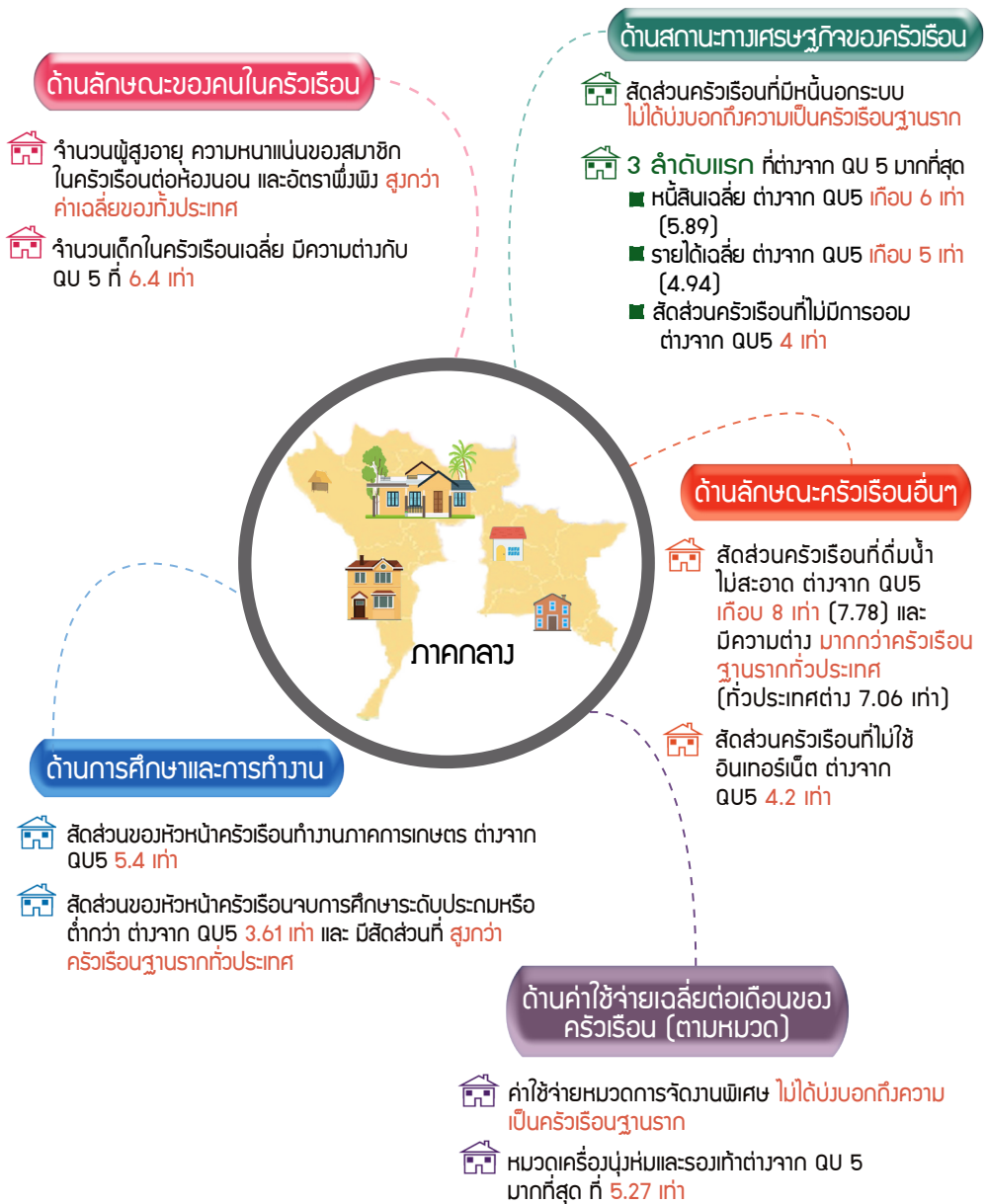
เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า มีความต่างมากที่สุดถึง 5.27 เท่า รองลงมาคือหมวดการเดินทางที่ 4.49 เท่า และหมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาลที่ 3.63 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าในภาคกลาง มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในด้านค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ เกือบทุกหมวดที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้นหมวดการจัดงานพิเศษที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 26 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคกลาง

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) ^t	5,442 ▼	6,305 (0.000)***	6,758	6,752	7,720	1.41 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ^t	90 ▲	123 (0.005)**	159	232	264	2.94 ^{2/} ▼
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ^t	82 ▲	177 (0.003)**	113	105	106	1.29 ^{2/} ▼
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ^t	2,879 ▲	3,602 (0.000)***	4,147	4,497	6,177	2.14 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ^t	185 ▼	299 (0.000)***	363	512	976	5.27 ^{2/} ▼
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ^t	468 ▲	616 (0.000)***	684	763	1,142	2.44 ^{2/} ▼
หมวดเวชภัณฑ์และคำปรึกษาพยาบาล ^t	149 ▲	197 (0.002)**	205	276	541	3.63 ^{2/} ▼
หมวดการเดินทาง ^t	1,661 ▲	2,615 (0.000)***	3,220	4,171	7,458	4.49 ^{2/} ▼
หมวดการสื่อสาร ^t	486 ▲	701 (0.000)***	799	879	1,167	2.39 ^{2/} ▼
หมวดการศึกษา ^t	151 ▲	219 (0.000)***	220	227	267	1.76 ^{2/} ▼
หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ^t	183 ▲	255 (0.000)***	306	344	549	3.00 ^{2/} ▼
หมวดการจัดงานพิเศษ ^t	111 ▲	93 (0.566)	96 (0.611)	184 (0.222)	241 (0.006)**	2.16 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ภาคเหนือ

เมื่อพิจารณาระดับภาค ในส่วนของภาคเหนือ พบว่า กลุ่มครัวเรือนฐานรากตามปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านมีผลดังนี้

“จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อาจไม่ได้บ่งบอกถึงความเป็นครัวเรือนฐานรากในภาคเหนือ”

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ซึ่งตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ มีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุด คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่างถึง 4.07 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิง 2.39 เท่า และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน 1.77 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 27 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ขอนภาคเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.278	▼ 2.875 (0.000)***	2.627	2.426	2.162	1.52 ^{1/} ▼
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	0.773	▼ 0.511 (0.000)***	0.398	0.302	0.190	4.07 ^{1/} ▼
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.933	▲ 0.912 (0.419)	0.793 (0.000)***	0.639	0.565	1.65 ^{1/} ▼
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.058	▼ 1.731 (0.000)***	1.515	1.366	1.163	1.77 ^{1/} ▼
อัตราพึ่งพิง ¹	0.958	▼ 0.82 (0.000)***	0.690	0.521	0.400	2.39 ^{1/} ▼
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.456	▼ 0.495 (0.000)***	0.567	0.645	0.695	1.52 ^{2/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
 1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
 t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
 ▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

**“หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน
อาจไม่ได้บ่งบอกถึงความ
เป็นครัวเรือนฐานราก
ในภาคเหนือ”**

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

หากพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่างถึง 6.98 เท่า รองลงมาคือ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออมที่ 5.14 เท่า และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 5.08 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในบางตัวแปรมีความต่างมากกว่าภาพรวมของทั่วประเทศ เช่น สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ (ทั่วประเทศต่าง 2.40 เท่า แต่ภาคเหนือต่าง 2.5 เท่า) สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่มีการออม (ทั่วประเทศต่าง 2.76 เท่า แต่ภาคกลางต่าง 5.14 เท่า) และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ทั่วประเทศต่าง 3.54 เท่า แต่ภาคเหนือต่าง 4.48 เท่า)

ตาราง 28 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ^๑	0.291	0.353 (0.000)***	0.423	0.524	0.729	2.50 ^{2/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ^๓	0.046	0.033 (0.038)*	0.030	0.024	0.009	5.14 ^{1/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ^๓	0.014	0.023 (0.048)*	0.019	0.018	0.018	1.29 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ^๓	0.387	0.446 (0.000)***	0.46	0.375	0.221	1.75 ^{1/} ▼
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^๓	8,652	12,599 (0.000)***	15,567	20,351	44,023	5.08 ^{2/} ▼
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ^๓	10,005	11,711 (0.000)***	13,505	16,500	27,069	1.71 ^{2/} ▼
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^๓	58,961	61,815 (0.548)	92,799 (0.000)***	133,367	412,054	6.98 ^{2/} ▼
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ^๓	658,753	918,382 (0.000)***	1,058,664	1,445,331	2,948,127	4.48 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ในภาคเหนือมีสัดส่วน
ของครัวเรือนที่หัวหน้า
ครัวเรือนทำงานใน
ภาคเกษตรมากกว่า
กลุ่มครัวเรือนฐานราก
ทั่วประเทศ”*

ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วน ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ) และสัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร (สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ) ซึ่งทั้งสองตัวแปร มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 นั่นคือ ทั้งสองตัวแปรสามารถบ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานรากได้เหมือนกัน แต่ สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือ ต่ำกว่า บ่งบอกที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ขณะที่สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร บ่งบอกที่ระดับความเชื่อมั่น 99.9%

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตรต่างกัน 4.71 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือ ต่ำกว่าต่างกัน 2.23 เท่า ซึ่งความต่างทั้งสองตัวแปรต่ำกว่าระดับประเทศที่ 6.92 และ 3.67 เท่า ตามลำดับ

เป็นที่สังเกตว่าภาคเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือน ในควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 29 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ^๑	0.685	0.699 (0.006)**	0.704	0.625	0.308	2.23 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ^๒	0.795	0.586 (0.000)***	0.499	0.342	0.169	4.71 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“ปัจจัยทางด้านลักษณะ- ครัวเรือนอื่นๆ สามารถ บ่งบอกถึงความเป็นครัวเรือน ฐานรากได้ในทุก ๆ ตัวแปร หากแต่ สัดส่วนครัวเรือน ที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต สามารถบ่งบอกความเป็น ครัวเรือนฐานรากได้ดี ระดับความเชื่อมั่น 95%”

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วน ครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งทั้ง สองตัวแปรมีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากในภาพรวมทั่วประเทศ โดยทั้งสอง ตัวแปร มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 นั่นคือ สัดส่วนครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด และสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้ อินเทอร์เน็ต บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานรากได้เหมือนกัน แต่ สัดส่วน ครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด บ่งบอกที่ระดับความเชื่อมั่น 99.9% ขณะที่สัดส่วน ของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตบ่งบอกที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วน ครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาดมีความต่างถึง 5.61 เท่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่ ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน 3.57 เท่า ซึ่งความต่างทั้งสองตัวแปรต่ำกว่าระดับ ประเทศที่ 7.06 และ 4.87 เท่า ตามลำดับ

เป็นที่สังเกตว่าภาคเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนใน ควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 30 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่ม น้ำไม่สะอาด ¹	0.226 	0.155 (0.000)***	0.116	0.079	0.040	5.61 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้ อินเทอร์เน็ต ²	0.494 	0.457 (0.017)*	0.413	0.317	0.138	3.57 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“ค่าใช้จ่ายหมวด
การจัดงานพิเศษ
ไม่ได้บ่งบอกความ
เป็นครัวเรือนฐานราก
ในภาคเหนือ”

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคเหนือ ประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุ์และอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการสื่อสาร หมวดการศึกษา หมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา และหมวดการจัดงานพิเศษ โดยเกือบทุกหมวดค่าใช้จ่ายมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นหมวดการจัดงานพิเศษ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

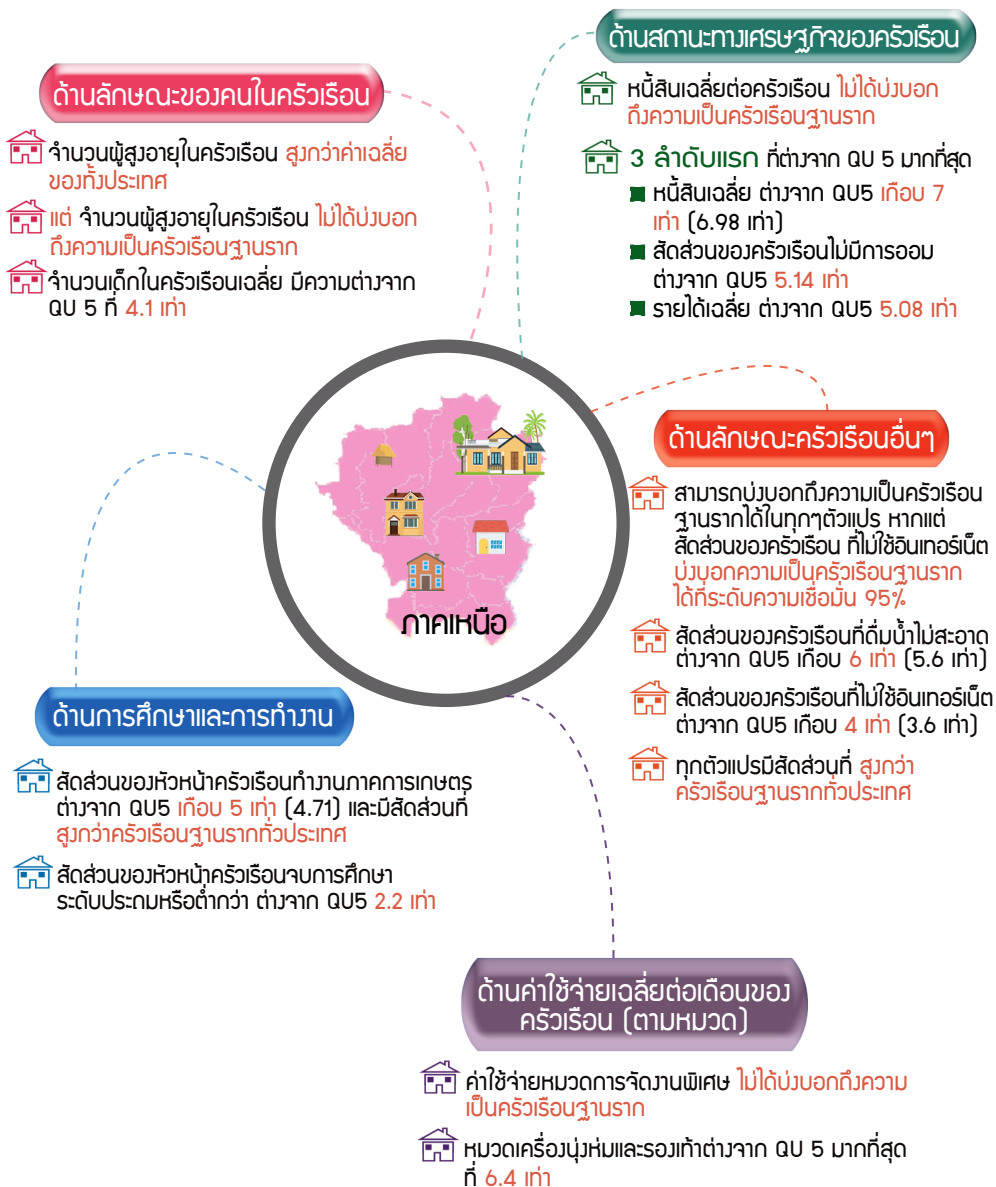
เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้ามีความต่างมากที่สุดถึง 6.36 เท่า รองลงมาคือหมวดการเดินทาง 5.43 เท่า และหมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล ที่ 5.14 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในด้านค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ เกือบทุกหมวดที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้น หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุ์และอื่น ๆ หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดเวชภัณฑ์ และค่ารักษาพยาบาล หมวดการบันเทิงและกิจกรรมทางศาสนา และหมวดการจัดงานพิเศษ ที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 31 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ขอบภาคเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) ¹	4,862 ▼	5,234 (0.000)***	5,555	5,946	6,881	1.42 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ¹	57 ▼	79 (0.015)*	99	115	150	2.63 ^{2/} ▼
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ และอื่น ๆ ¹	32 ▼	42 (0.024)*	56	56	53	1.66 ^{2/} ▲
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ¹	2,255 ▼	2,592 (0.000)***	2,993	3,442	4,996	2.22 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ¹	131 ▼	202 (0.000)***	226	307	830	6.36 ^{2/} ▲
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ¹	356 ▼	424 (0.000)***	479	588	1,064	2.99 ^{2/} ▼
หมวดเวชภัณฑ์และคำปรึกษาพยาบาล ¹	93 ▼	123 (0.010)**	154	202	480	5.14 ^{2/} ▲
หมวดการเดินทาง ¹	967 ▼	1,278 (0.000)***	1,704	2,674	5,256	5.43 ^{2/} ▼
หมวดการสื่อสาร ¹	328 ▼	407 (0.000)***	491	616	1,012	3.09 ^{2/} ▼
หมวดการศึกษา ¹	101 ▼	135 (0.003)**	178	224	350	3.48 ^{2/} ▼
หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ¹	124 ▼	178 (0.000)***	205	268	483	3.90 ^{2/} ▲
หมวดการจัดงานพิเศษ ¹	71 ▼	97 (0.330)	140 (0.035)*	162	231	3.23 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เมื่อพิจารณาระดับภาค ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ากลุ่มครัวเรือนฐานรากตามปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านมีผลดังนี้

“สัดส่วนคนทำงานหารายได้ อาจไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานรากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นสัดส่วนคนทำงานหารายได้ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุด คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่าง 2.7 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิง 2.1 เท่า และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ 1.5 เท่า

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในทุกตัวแปรที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 32 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ขอนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.690▲	3.250 (0.000)***	2.826	2.548	2.228	1.47 ^{1/} ▼
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	0.939▲	0.701 (0.000)***	0.482	0.344	0.251	2.73 ^{1/} ▼
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.914▲	0.863 (0.043)*	0.787	0.594	0.481	1.51 ^{1/} ▼
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.210▲	1.881 (0.000)***	1.669	1.469	1.271	1.50 ^{1/} ▼
อัตราพึ่งพิง ¹	1.040▲	0.903 (0.000)***	0.693	0.504	0.385	2.06 ^{1/} ▼
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.507▲	0.520 (0.093)	0.571 (0.000)***	0.636	0.720	1.42 ^{2/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“สัดส่วนครัวเรือนที่เป็น
เจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้
นอกระบบ หนี้สินเฉลี่ยต่อ
ครัวเรือน และมูลค่า
ทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน
ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัว
เรือนฐานรากในภาคตะวันออก
เฉยทีเดียว”

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคตะวันออกเฉยเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งเกือบทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ ยกเว้น สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ขณะที่มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และสัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้นอกระบบ ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

หากพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ต่างถึง 6.95 เท่า รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 5.28 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออมที่ 2.62 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคตะวันออกเฉยเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ในทุกตัวแปรมีความต่างน้อยกว่าภาพรวมของทั่วประเทศ

ตาราง 33 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคตะวันออกเฉยเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ^๑	0.390	0.374 (0.285) ▲	0.411 (0.150)	0.497 (0.000)***	0.690	1.77 ^{2/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ^๒	0.103	0.080 (0.009)** ▲	0.069	0.061	0.039	2.62 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ^๒	0.030	0.028 (0.606) ▼	0.027 (0.590)	0.026 (0.417)	0.022 (0.061)	1.38 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ^๒	0.465	0.569 (0.000)*** ▲	0.55	0.488	0.280	1.66 ^{1/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ตาราง 33 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน¹	9,076 ▼	13,038 (0.000)***	15,767	20,745	47,911	5.28 ^{2/} ▼
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน¹	12,221 ▲	13,483 (0.000)***	14,365	17,156	27,994	2.29 ^{2/} ▼
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน¹	78,370 ▲	100,228 (0.299)	87,359 (0.144)	120,226 (0.000)***	545,383	6.95 ^{2/} ▼
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน¹	1,306,044 ▲	1,275,497 (0.584)	1,469,643 (0.011)*	1,703,771	2,768,451	2.12 ^{2/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“สัดส่วนครัวเรือน
ที่หัวหน้าครัวเรือน
จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
ไม่ได้บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ ทำงานในภาคเกษตร โดยทั้งสองตัวแปรสูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับ ประเทศ

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของหัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ขณะที่ สัดส่วนของหัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่าง ครัวเรือนฐานราก และควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตรต่างกัน 3.99 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าต่างกัน 2.5 เท่า ซึ่งความต่างทั้งสองตัวแปรต่ำกว่า ระดับประเทศที่ 6.92 และ 3.67 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 34 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถม ศึกษาหรือต่ำกว่า ¹	0.849	0.836 (0.264)	0.799 (0.000)***	0.693	0.339	2.50 ^{1/} ▼
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้า ครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ¹	0.827	0.718 (0.000)***	0.625	0.459	0.207	3.99 ^{1/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“สัดส่วนของครัวเรือนที่
ดื่มน้ำไม่สะอาด และ สัดส่วน
ของครัวเรือนที่ไม่ใช้
อินเทอร์เน็ต ไม่ได้บ่งบอกความ
เป็นครัวเรือนฐานรากใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”*

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งทั้งสองตัวแปรมีความน้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในภาพรวมทั่วประเทศ โดยทั้งสองตัวแปรไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและครัวเรือนที่ไม่ใช่ครัวเรือนฐานราก

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มครัวเรือนที่ไม่ใช่ครัวเรือนฐานรากที่ดื่มน้ำไม่สะอาดมีความต่างถึง 4.7 เท่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน 2.27 เท่า

ตาราง 35 ด้านลักษณะของครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ครัวโศล 2	ครัวโศล 3	ครัวโศล 4	ครัวโศล 5	ครัวโศล 5 /ครัวโศล1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด ^c	0.152 ▼	0.141 (0.328)	0.110 (0.000)***	0.076	0.032	4.70 ^{1/} ▼
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ^c	0.395 ▼	0.409 (0.341)	0.435 (0.006)**	0.362	0.174	2.27 ^{1/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ครัวเรือนที่ 1/ครัวเรือนที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ครัวเรือนที่ 5/ครัวเรือนที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“ค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร
และเครื่องดื่ม (ไม่
แอลกอฮอล์) หมวด
ยาสูบ หมวด ยานยนต์
และอื่นๆ หมวดเครื่อง
นุ่งห่มและรองเท้า หมวด
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล
หมวดเวชภัณฑ์และค่า
รักษาพยาบาล และ
หมวดการศึกษา ไม่ได้
บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”*

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดยานยนต์และอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการสื่อสาร หมวดการศึกษา หมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา และหมวดการจัดงานพิเศษ ซึ่งการใช้จ่ายเกือบทุกหมวดมีความน้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ ยกเว้นหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และหมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกหมวดค่าใช้จ่ายมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและครัวเรือนที่ไม่ใช่ครัวเรือนฐานรากที่ 2 ยกเว้น หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถ์และอื่น ๆ หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล และหมวดการศึกษาที่ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและครัวเรือนที่ไม่ใช่ครัวเรือนฐานราก

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่าค่าใช้จ่ายในหมวดการ
เดินทาง ที่มีความต่างมากที่สุดถึง 5.12 เท่า รองลงมาคือเวชภัณฑ์และคำรักษาพยาบาลที่ 3.6
เท่า และหมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ที่ 3.48 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่ม
ครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในด้านค่าใช้จ่ายในหมวดต่างๆเกือบทุกหมวดที่น้อยกว่าภาพรวม
ทั่วประเทศ ยกเว้น หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และหมวดการจัดงานพิเศษ ที่มีความแตกต่าง
มากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 36 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มี แอลกอฮอล์) ¹	5,957 ▲	6,122 (0.055)	6,274 (0.000)**	6,606	7,427	1.24 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ¹	52 ▼	71 (0.025)*	100	101	181	3.48 ^{2/} ▲
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และ อื่น ๆ ¹	49 ▼	55 (0.202)	62 (0.016)*	65	67	1.37 ^{2/} ▼
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ¹	2,527 ▼	2,783 (0.001)**	2,976	3,482	4,957	1.96 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ¹	203 ▲	224 (0.158)	258 (0.0005)***	308	678	3.33 ^{2/} ▼
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ¹	443 ▲	457 (0.230)	495 (0.0008)***	588	1,010	2.28 ^{2/} ▼
หมวดเวชภัณฑ์และคำรักษา พยาบาล ¹	117 ▼	118 (0.875)	142 (0.053)	182 (0.000)***	420	3.60 ^{2/} ▼
หมวดการเดินทาง ¹	1,220 ▼	1,658 (0.024)*	1,855	2,898	6,248	5.12 ^{2/} ▼
หมวดการสื่อสาร ¹	361 ▼	407 (0.000)***	444	570	948	2.63 ^{2/} ▼
หมวดการศึกษา ¹	108 ▼	114 (0.466)	134 (0.003)*	160	238	2.20 ^{2/} ▼
หมวดการบันเทิง การอ่านและ กิจกรรมทางศาสนา ¹	200 ▲	239 (0.000)***	265	293	491	2.46 ^{2/} ▼
หมวดการจัดงานพิเศษ ¹	89 ▼	193 (0.025)*	150	199	262	2.94 ^{2/} ▼

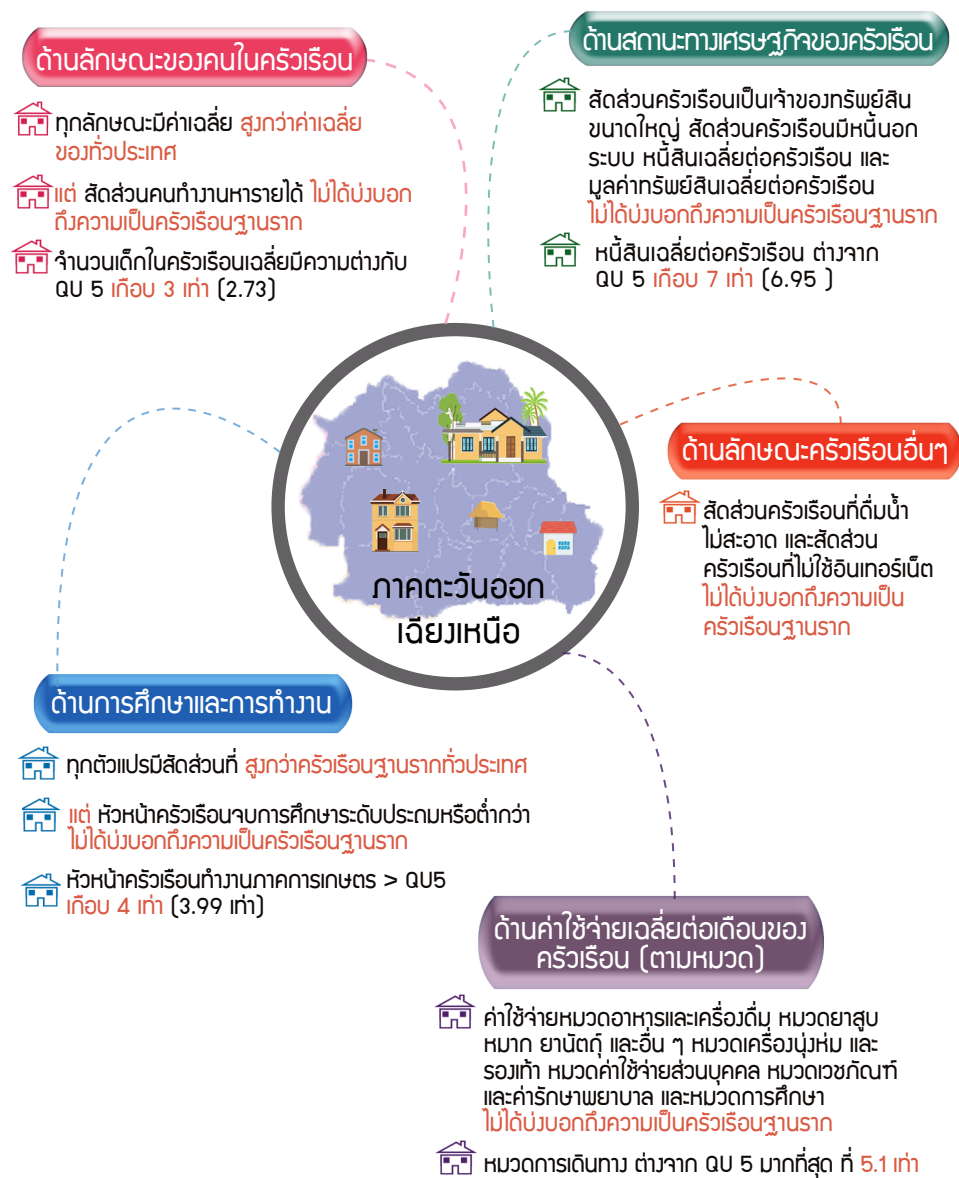
หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ภาพ 38 สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2562

ภาคใต้

เมื่อพิจารณาระดับภาค ในส่วนของภาคใต้ พบว่ากลุ่มครัวเรือนฐานรากตามปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านมีผลดังนี้

*“จำนวนสมาชิก
ในครัวเรือน
ที่เป็นผู้สูงอายุ ไม่ได้
บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคใต้”*

ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ อัตราพึ่งพิง (สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กและผู้สูงอายุต่อจำนวนผู้อยู่ในวัยแรงงาน) สัดส่วนคนทำงานหารายได้ และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ซึ่งตัวแปรขนาดครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน มีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุด คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็กเฉลี่ยของครัวเรือนฐานรากมีความต่างถึง 5.2 เท่า รองลงมาคืออัตราพึ่งพิง 2.7 เท่า และความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน 2 เท่า

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาคใต้ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในเกือบทุกตัวแปรที่มากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ ยกเว้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ และอัตราพึ่งพิงที่มีความแตกต่างน้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 37 ด้านลักษณะของคนในครัวเรือน ของภาคใต้

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะของคนในครัวเรือน						
ขนาดครัวเรือน ¹	3.788▲	3.192(0.000)***	2.830	2.467	2.102	1.80 ^{1/} ▲
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเด็ก ¹	1.141▲	0.653(0.000)***	0.466	0.341	0.220	5.20 ^{1/} ▼
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้สูงอายุ ¹	0.645▼	0.675(0.330)	0.564(0.0007)***	0.437	0.436	1.48 ^{1/} ▼
ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกต่อห้องนอน ¹	2.395▲	1.960(0.000)***	1.674	1.437	1.198	1.99 ^{1/} ▲
อัตราพึ่งพิง ¹	0.949▼	0.702(0.000)***	0.521	0.397	0.348	2.73 ^{1/} ▼
สัดส่วนคนทำงานหารายได้ ¹	0.429▼	0.520(0.000)***	0.616	0.711	0.751	1.75 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“สัดส่วนครัวเรือนที่
ไม่มีการออม และ
สัดส่วนครัวเรือน
ที่ได้รับเงินจากคนนอก
ครัวเรือน (ญาติ)
ไม่ได้บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคใต้”

ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคใต้ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งตัวแปรสัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีค่าที่สูงกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกตัวแปรมีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้น ตัวแปรสัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม และสัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ที่ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือนฐานราก เนื่องจากไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2

หากพิจารณารายตัวแปรตามความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า ความต่างสูงสุดคือ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่างถึง 10.64 เท่า รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่ 5.71 เท่า และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ 4.48 เท่า

เป็นที่สังเกตว่าภาคใต้ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนในควินไทล์ที่ 5 ในบางตัวแปรมีความต่างมากกว่าภาพรวมของทั่วประเทศ ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ (ทั่วประเทศต่าง 1.73 เท่า แต่ภาคใต้ต่าง 3.19 เท่า) หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ทั่วประเทศต่าง 7.21 เท่า แต่ภาคใต้ต่าง 10.64 เท่า) และมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ทั่วประเทศต่าง 3.54 เท่า แต่ภาคใต้ต่าง 4.48 เท่า)

ตาราง 38 ด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ของภาคใต้

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 / ควินไทล์ 1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน						
สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขนาดใหญ่ ¹	0.203 ▼	0.305 (0.000)***	0.305	0.395	0.427	2.10 ^{2/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีการออม ¹	0.056 ▼	0.051 (0.534)	0.043 (0.116)	0.040 (0.055)	0.01 (0.000)***	1.40 ^{1/} ▼
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ ¹	0.109 ▲	0.076 (0.002)**	0.060	0.046	0.034	3.19 ^{1/} ▲
สัดส่วนครัวเรือนที่ได้รับเงินจากคนนอกครัวเรือน (ญาติ) ¹	0.270 ▼	0.290 (0.171)	0.271 (0.442)	0.195 (0.000)***	0.124	2.17 ^{1/} ▼
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ¹	10,180 ▲	15,229 (0.000)***	19,747	25,538	58,149	5.71 ^{2/} ▼
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ¹	12,472 ▲	14,783 (0.000)***	17,499	20,863	33,335	2.67 ^{2/} ▼
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ¹	40,768 ▼	69,097 (0.000)***	101,770	136,064	434,060	10.64 ^{2/} ▲
มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ¹	832,492 ▼	1,112,252 (0.008)**	1,393,109	1,865,230	3,733,747	4.48 ^{2/} ▲

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
 1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
 t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
 ▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“สัดส่วนครัวเรือนที่
หัวหน้าครัวเรือนจบการ
ศึกษาระดับประถมศึกษา
หรือต่ำกว่า ไม่ได้บ่งบอก
ความเป็นครัวเรือน
ฐานรากในภาคใต้”*

ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคใต้ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า และสัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานใน ภาคเกษตร โดยทั้งสองตัวแปรมีค่าที่น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากในระดับ ประเทศ

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือน ทำงานในภาคเกษตร มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและ ควินไทล์ที่ 2 ขณะที่ตัวแปรสัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการ ศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือน ฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานราก และ ควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่ทำงานในภาคเกษตร ต่างกัน 3.41 เท่า และสัดส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนที่จบการ ศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่าต่างกัน 2.88 เท่า ซึ่งความต่างทั้ง สองตัวแปรต่ำกว่าระดับประเทศที่ 6.92 และ 3.67 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 39 ด้านการศึกษาและการทำงาน ของภาคใต้

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือนฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
การศึกษาและการทำงาน						
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ¹	0.656	0.667 (0.532)	0.592 (0.000)***	0.475	0.227	2.88 ^{1/}
สัดส่วนของครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนทำงานในภาคเกษตร ²	0.661	0.530 (0.000)***	0.408	0.287	0.194	3.41 ^{1/}

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 * 0.05

1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)

t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square

▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

*“สัดส่วนของครัวเรือนที่
ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต
ไม่ได้บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคใต้”*

ด้านลักษณะครัวเรือนอื่น ๆ ของภาคใต้ ประกอบด้วย สัดส่วนครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด ซึ่งมีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากใน ระดับประเทศ และสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าน้อย กว่าครัวเรือนฐานรากในระดับประเทศ

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาด มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ขณะที่ตัวแปร สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ได้บ่งบอกความเป็นครัวเรือน ฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือนฐานรากและ ควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5 พบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่ดื่มน้ำไม่สะอาดมีความต่าง 3.78 เท่า และ สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน 3.41 เท่า ซึ่งความต่าง ทั้งสองตัวแปรต่ำกว่าระดับประเทศที่ 7.06 และ 4.87 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 40 ด้านลักษณะครัวเรือนอื่นๆ ของภาคใต้

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ลักษณะครัวเรือนอื่นๆ						
สัดส่วนของครัวเรือนที่ดื่ม น้ำไม่สะอาด ^c	0.219 ▲	0.143 (0.000)***	0.099	0.078	0.058	3.78 ^{1/} ▼
สัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ใช้ อินเทอร์เน็ต ^c	0.344 ▼	0.320 (0.192)	0.278 (0.000)***	0.187	0.101	3.41 ^{1/} ▼

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

“ค่าใช้จ่ายหมวดเครื่อง
ดื่มแอลกอฮอล์ หมวด
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
หมวดการศึกษา และ
หมวดยาสูบ/หมาก/
ยานัตถุ์และอื่น ๆ ไม่ได้
บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก
ในภาคใต้”

ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)
ของภาคใต้ ประกอบด้วย หมวดอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุ์และอื่น ๆ หมวดเกี่ยวกับที่
อยู่อาศัย หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล
หมวดเวชภัณฑ์และคำรักษาพยาบาล หมวดการเดินทาง หมวดการ
สื่อสาร หมวดการศึกษา หมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทาง
ศาสนา ซึ่งการใช้จ่ายเกือบทุกหมวดมีค่าสูงกว่าครัวเรือนฐานรากใน
ระดับประเทศ ยกเว้นหมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และหมวดการ
บันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา

อย่างไรก็ตาม เกือบทุกหมวดค่าใช้จ่ายมีความแตกต่าง
ระหว่างครัวเรือนฐานรากและควินไทล์ที่ 2 ยกเว้นหมวดเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า หมวดการศึกษา และ
หมวดยาสูบ/หมาก/ยานัตถุ์และอื่นๆ ที่ไม่ได้บ่งบอกความเป็น
ครัวเรือนฐานราก เนื่องจาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างครัวเรือน
ฐานรากและควินไทล์ที่ 2

เมื่อพิจารณาความต่างกับครัวเรือนในกลุ่มควินไทล์ที่ 5
พบว่า หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์มีความต่างมากที่สุดถึง 8.4 เท่า
รองลงมาคือหมวดการบันเทิงการอ่านและกิจกรรมทางศาสนา
ที่ 5.34 เท่า และหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ที่ 4.64 เท่า

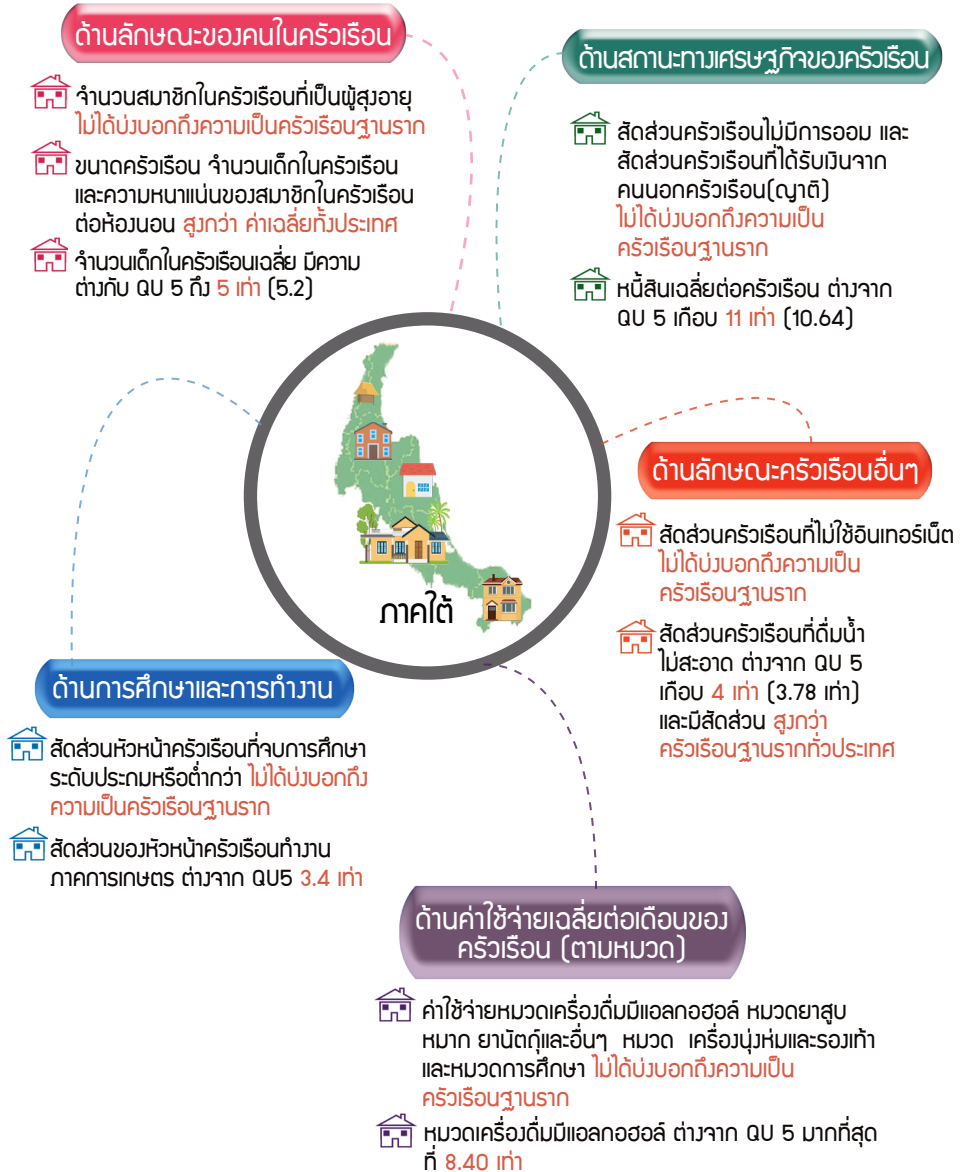
เป็นที่สังเกตว่าภาคใต้ มีความแตกต่างของครัวเรือนฐานรากกับกลุ่มครัวเรือนใน
ควินไทล์ที่ 5 ในด้านค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ เกือบทุกหมวดที่น้อยกว่าภาพรวมทั่วประเทศ
ยกเว้น หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า และหมวดการบันเทิง
การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา ที่มีความแตกต่างมากกว่าภาพรวมทั่วประเทศ

ตาราง 41 ด้านค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด) ของภาคใต้

ปัจจัย	กลุ่มครัวเรือน ฐานราก	ควินไทล์ 2	ควินไทล์ 3	ควินไทล์ 4	ควินไทล์ 5	ควินไทล์ 5 /ควินไทล์1 (เท่า)
	ค่าเฉลี่ย/สัดส่วน					
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ตามหมวด)						
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) ^t	5,930 ▲	6,294 (0.0011)**	6,796	7,172	8,128	1.37 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ^t	17 ▼	28 (0.145)	45 (0.0011)**	51	143	8.40 ^{2/} ▲
หมวดยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และอื่น ๆ ^t	63 ▲	72 (0.230)	76 (0.151)	81 (0.049)*	95	1.51 ^{2/} ▼
หมวดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ^t	2,605 ▲	3,030 (0.000)***	3,540	4,260	6,275	2.41 ^{2/} ▼
หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ^t	244 ▲	313 (0.011)*	410	504	1,132	4.64 ^{2/} ▲
หมวดค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ^t	469 ▲	529 (0.002)**	622	729	1,273	2.71 ^{2/} ▼
หมวดเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล ^t	151 ▲	172 (0.000)***	219	281	629	4.17 ^{2/} ▼
หมวดการเดินทาง ^t	1,569 ▲	2,207 (0.000)***	2,880	3,608	7,086	4.52 ^{2/} ▼
หมวดการสื่อสาร ^t	406 ▲	534 (0.000)***	667	795	1,110	2.73 ^{2/} ▼
หมวดการศึกษา ^t	176 ▲	184 (0.664)	247 (0.0005)***	310	404	2.30 ^{2/} ▼
หมวดการบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ^t	82 ▼	127 (0.000)***	177	237	436	5.34 ^{2/} ▲
หมวดการจัดงานพิเศษ ^t	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

หมายเหตุ : กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ *** 0.001 , ** 0.01 , * 0.05
1/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 1/ควินไทล์ที่ 5 (เท่า) , 2/ หมายถึง ควินไทล์ที่ 5/ควินไทล์ที่ 1 (เท่า)
t หมายถึง ใช้สถิติ t , c หมายถึง ใช้สถิติ chi-square
N/A หมายถึง Not Applicable
▲ หมายถึง สูงกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ ▼ หมายถึง น้อยกว่าครัวเรือนฐานรากทั่วประเทศ

ภาพ 39 สรุปลักษณะสำคัญครัวเรือนฐานราก 5 ด้าน ภาคใต้ พ.ศ.2562

A teal-colored hexagon with a white border, centered on a white background.

ກາລຟນວກ

ตาราง ผ1 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและพื้นที่ พ.ศ. 2552 – 2562

พื้นที่	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดิน 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5	ครัวเรือนที่มีที่ดินมากกว่า 5
ภาค	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
กรุงเทพฯและ 3 จังหวัด	1.7	34.1	15.1	2.2	30.4	14.7	1.5	33.4	14.6	2.4	42.2	21.9	2.4	43.1	21.1	2.0	43.4	21.3
ภาคกลาง	10.5	21.7	19.4	14.0	19.2	19.7	11.0	25.0	19.8	15.3	22.6	21.6	14.2	23.1	22.0	16.2	24.6	22.6
ภาคเหนือ	24.3	12.8	19.7	23.6	12.9	19.7	23.8	11.5	19.6	23.7	8.8	17.9	24.9	9.3	18.0	24.5	9.1	17.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53.8	17.0	32.5	51.2	19.4	32.4	53.3	15.3	32.4	45.0	13.6	25.9	45.1	13.2	26.1	42.3	12.5	25.6
ภาคใต้	9.7	14.4	13.3	9.0	18.1	13.5	10.4	14.8	13.6	13.6	12.8	12.7	13.4	11.3	12.8	15.0	10.4	12.8
เขตการปกครอง	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ในเขตเทศบาล	11.5	59.8	33.1	15.6	60.7	36.2	17.1	58.1	36.1	25.1	71.1	47.5	24.7	69.2	46.7	24.4	69.2	46.7
นอกเขตเทศบาล	88.5	40.2	66.9	84.4	39.3	63.8	82.9	41.9	63.9	74.9	28.9	52.5	75.3	30.8	53.3	75.6	30.8	53.3

ตาราง ผ2 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2552 - 2562

ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว	แบบครัวเรือนเดี่ยว	เดี่ยว 5 คนขึ้นไป	แบบครอบครัว
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักริชาการ/บริหาร เสมียน พนักงาน	8.8	50.4	26.3	8.7	45.6	24.9	11.3	45.3	25.8	7.8	50.1	25.5	8.0	49.2	26.6	7.4	50.3	26.6
ผู้ประกอบการธุรกิจของ ตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร	9.2	21.8	18.4	9.5	19.9	17.0	8.6	19.3	16.6	10.0	18.3	17.6	9.8	17.0	16.8	9.2	18.8	16.9
ผู้ถือครองทำการเกษตร	41.8	9.9	22.5	32.6	13.8	21.5	35.7	12.3	22.4	30.6	6.4	16.3	26.6	5.6	14.3	24.5	4.9	13.1
ผู้ปฏิบัติงานในสายการ ผลิต/ก่อสร้าง คนงาน เกษตร คนทั่วไป	16.7	5.7	15.0	17.5	7.0	15.4	13.4	10.1	14.4	19.9	12.3	20.1	19.8	13.1	19.5	18.8	11.3	19.4
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงาน ในเชิงเศรษฐกิจ	23.5	12.2	17.8	31.7	13.7	21.2	31.0	13.0	20.8	31.7	12.9	20.5	35.8	15.1	22.8	40.1	14.7	24.0

ตาราง ผ3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือนและโครงสร้างทั่วไปของครัวเรือน พ.ศ. 2552 – 2562

โครงสร้างทั่วไป ของครัวเรือน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว	ครัวเรือนเดี่ยว 5 ผู้ใหญ่ รวมครัวเรือน เดี่ยว
สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	4.01	2.66	3.31	3.89	2.54	3.17	3.76	2.37	3.04	3.63	3.15	2.88	3.60	2.24	2.84	3.45	2.99	2.72
เด็กในครัวเรือนเฉลี่ย	1.21	0.34	0.92	1.13	0.27	0.65	1.04	0.24	0.59	0.96	0.19	0.50	0.92	0.19	0.49	0.84	0.16	0.45
สมาชิกที่อยู่ในวัยกำลัง แรงงานเฉลี่ย	2.13	1.97	2.07	2.07	1.88	1.99	1.99	1.78	1.92	1.91	1.70	1.83	1.86	1.64	1.77	1.71	1.46	1.63
ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปโดยเฉลี่ย	0.67	0.34	0.59	0.69	0.39	0.53	0.73	0.35	0.53	0.75	0.38	0.55	0.82	0.42	0.59	0.87	0.47	0.66
สมาชิกในครัวเรือนที่ทำงาน หารรายได้โดยเฉลี่ย	1.99	1.75	1.91	1.89	1.70	1.82	1.85	1.63	1.77	1.77	1.56	1.69	1.74	1.50	1.65	1.59	1.41	1.56
สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ทำงาน หารรายได้โดยเฉลี่ย	0.81	0.57	0.75	0.89	0.58	0.71	0.88	0.51	0.68	0.91	0.52	0.69	1.74	0.72	1.14	1.78	0.68	1.15
สมาชิกในครัวเรือนกำลังเรียน หนังสือโดยเฉลี่ย	1.11	0.48	0.93	1.02	0.39	0.67	0.97	0.35	0.64	0.92	0.28	0.55	0.89	0.28	0.54	0.84	0.21	0.50

ตาราง ผ4 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน พ.ศ. 2552 – 2562

ลักษณะทางประชากร ของหัวหน้าครัวเรือน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5	แบบสหกรณ์ 5	แบบ 5	แบบ 5
เพศของหัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ชาย	71.4	65.6	67.1	67.0	67.4	66.3	66.2	63.0	64.1	64.3	63.1	63.0	63.6	62.9	61.7	63.1	61.8	61.1
หญิง	28.6	34.4	32.9	33.0	32.6	33.7	33.8	37.0	35.9	35.7	36.9	37.0	36.4	37.1	38.3	36.9	38.2	38.9
สถานภาพสมรสของ หัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
โสด	2.7	15.7	7.4	3.0	16.1	8.2	3.0	20.1	9.7	3.9	22.7	11.7	3.6	23.7	11.5	3.9	23.9	12.3
สมรส	75.2	67.4	70.7	72.5	66.6	69.1	72.5	63.4	67.2	70.8	61.5	65.3	72.0	58.6	64.1	69.7	58.2	62.6
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	22.1	16.9	21.9	24.5	17.3	22.7	24.5	16.4	23.1	25.3	15.8	23.0	24.4	17.7	24.4	26.4	17.9	25.1
ระดับการศึกษาสูงสุดของ หัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ประถมศึกษา/ต่ำกว่าประถมศึกษา	79.8	31.6	64.2	79.0	32.6	63.8	78.0	28.4	28.7	77.9	22.0	57.4	77.4	22.1	57.2	76.1	20.8	56.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	5.2	11.3	9.5	5.3	11.0	9.4	4.9	10.3	10.4	6.1	10.4	10.6	6.8	10.8	10.7	7.6	10.6	11.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.2	10.1	6.3	2.9	9.6	6.7	3.3	12.1	12.7	3.8	11.9	8.6	4.3	12.9	8.9	4.4	13.5	9.3
อนุปริญญา	1.0	14.4	6.0	0.7	12.1	5.5	1.0	12.6	12.3	1.4	15.2	6.7	1.3	14.7	7.0	1.6	14.9	6.7
อุดมศึกษา	0.3	31.2	8.2	0.5	33.0	8.7	0.6	35.4	35.8	0.7	39.4	11.3	0.7	38.6	11.1	0.9	39.2	11.5
อื่นๆ	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.3	0.1	0.0	0.3
ไม่ทราบ/ไม่ระบุ	11.5	1.4	5.8	11.4	1.6	5.8	12.1	1.1	0.0	10.0	1.1	5.2	9.2	0.8	4.8	9.3	1.0	4.9

ตาราง ผ5 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน พ.ศ. 2552 – 2562

ลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท ไม่มี ไฟฟ้า	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้ไม่ถึง 5 ชั่วโมง	ครัวเรือน ประเภท มีไฟฟ้า ใช้เกิน 5 ชั่วโมง
การมีงานทำของหัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เป็นผู้มีงานทำ	76.2	83.9	79.8	71.6	82.0	77.3	71.1	83.3	76.7	69.8	81.8	75.7	68.3	78.2	73.4	63.9	79.7	72.1
เป็นผู้ไม่ทำงานหารายได้	23.8	16.1	20.2	28.4	18.0	22.7	28.9	16.7	23.3	30.1	18.2	24.2	31.7	21.8	26.6	36.1	20.3	27.9
สถานภาพการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
นายจ้างและการรวมกลุ่ม	4.6	11.7	6.9	2.4	11.1	5.3	3.7	9.7	5.7	2.7	9.4	4.8	2.0	8.9	4.2	2.8	7.9	4.1
ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	73.1	27.8	51.2	71.3	31.7	51.8	70.8	29.2	51.0	69.1	21.6	46.2	70.9	22.5	46.6	68.9	23.4	45.8
ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	4.5	1.4	2.9	4.0	1.5	2.7	5.3	1.5	3.0	4.6	0.8	2.6	5.3	0.7	2.6	4.8	0.9	2.6
ลูกจ้างรัฐบาล	1.5	22.8	9.2	2.1	23.6	9.8	2.2	20.9	9.0	2.3	21.3	9.0	2.3	19.1	8.6	2.6	20.0	8.7
ลูกจ้างเอกชน/รัฐวิสาหกิจ	16.4	36.2	29.8	20.2	32.1	30.4	18.0	38.6	31.3	21.3	46.9	37.4	19.6	48.8	38.0	21.0	47.7	38.7
ลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ทำงานนอกภาคเกษตร	41.6	87.1	66.0	27.8	80.7	57.9	23.8	83.1	56.7	28.1	90.4	65.1	26.7	90.7	64.6	27.0	91.3	65.4
ทำงานในภาคเกษตร	58.4	12.9	34.0	72.2	19.3	42.1	76.2	16.9	43.3	71.9	9.6	34.9	73.3	9.3	35.4	73.0	8.7	34.6

ตาราง ผ6 ร้อยละของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของรายได้ พ.ศ. 2552 – 2562

ประเภทของรายได้	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	บรรณฐานเฉลี่ยรายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด	รายได้ 5 ที่สุด
ส่วนแบ่งของรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	6.2	48.4	100.0	6.6	48.4	100.0	6.1	46.6	100.0	7.1	44.3	100.0	7.3	44.8	100.0	7.9	42.6	100.0
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
รายได้ประจำ	96.4	99.0	98.3	96.5	99.0	98.4	97.0	99.0	98.6	97.2	99.1	98.5	96.5	99.3	98.7	97.4	99.1	98.8
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	62.3	89.2	83.8	64.5	90.5	84.8	63.2	90.6	85.6	67.5	89.6	85.1	67.0	89.9	84.9	68.2	89.4	84.7
รายได้จากการทำงาน	44.4	78.1	72.0	44.2	78.3	71.9	40.1	80.7	73.8	46.0	78.9	73.0	44.7	77.3	71.8	43.9	77.3	71.1
ค่าจ้างและเงินเดือน	22.0	46.2	40.3	25.0	42.0	38.5	27.4	45.8	40.8	26.1	50.3	44.5	25.4	50.4	45.1	24.2	50.4	44.9
กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ	6.5	23.2	20.3	5.4	24.3	20.1	-6.5	22.9	18.4	3.5	21.5	18.9	6.2	20.2	18.1	7.8	20.2	18.1
กำไรสุทธิจากการทำเกษตร	15.9	8.6	11.4	13.8	12.1	13.4	19.2	12.0	14.5	16.4	7.1	9.6	13.0	6.8	8.6	11.9	6.7	8.1
เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ	17.5	8.7	10.2	19.9	8.8	10.9	22.8	7.9	10.5	21.0	8.3	10.6	22.0	10.2	11.6	24.1	10.6	12.8
รายได้จากทรัพย์สิน	0.3	2.4	1.6	0.3	3.4	2.0	0.3	2.0	1.3	0.5	2.4	1.5	0.3	2.3	1.4	0.3	1.4	0.9
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	34.1	9.9	14.5	32.0	8.7	13.6	33.7	8.5	13.0	29.7	9.5	13.4	29.5	9.4	13.8	29.2	9.7	14.1
รายได้ไม่ประจำ (ที่เป็นตัวเงิน)	3.6	1.0	1.7	3.6	0.9	1.6	3.1	1.0	1.4	2.8	0.9	1.5	3.5	0.7	1.3	2.6	0.9	1.2

ตาราง ผ7 ร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2552 – 2562

ประเภทของค่าใช้จ่าย	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5
ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	10.0	38.6	100.0	11.5	37.2	100.0	11.2	36.5	100.0	11.5	35.9	100.0	11.1	36.6	100.0	11.5	35.3	100.0
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	92.9	84.0	87.9	93.7	83.4	88.0	93.3	83.6	88.1	93.0	82.6	87.1	92.2	83.0	87.0	92.9	81.4	86.5
อาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	49.7	27.5	36.5	51.3	24.7	36.9	48.9	28.0	37.2	50.5	27.2	37.4	30.5	38.3	38.3	49.8	28.6	38.0
เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	1.3	1.5	1.6	0.6	0.6	0.6	1.2	1.1	1.2	0.6	0.8	0.8	1.3	1.4	1.4	0.6	0.7	0.7
ยาสูบ หมาก ยานัตถ์ และ อื่นๆ	0.9	0.5	0.8	0.7	0.4	0.6	0.7	0.4	0.7	0.6	0.3	0.5	0.4	0.7	0.7	0.5	0.3	0.5
ที่อยู่อาศัย	20.8	24.9	22.9	20.6	25.6	23.2	20.9	23.0	21.8	22.0	25.1	23.4	24.5	23.4	23.4	23.2	25.4	24.3
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	2.6	3.3	2.9	2.6	4.1	3.2	2.6	3.5	2.9	2.3	3.9	2.9	3.2	2.5	2.5	1.7	3.6	2.6
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	3.4	3.4	3.3	3.3	4.1	3.7	3.4	3.5	3.4	3.5	4.5	4.0	3.5	3.4	3.4	3.9	4.6	4.2
เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	1.8	2.7	2.2	1.2	2.4	1.7	1.2	2.0	1.7	1.2	2.2	1.6	2.3	1.8	1.8	1.1	2.0	1.5
การเดินทาง	11.9	25.6	20.1	12.7	28.6	21.5	14.3	29.4	22.7	12.6	26.9	21.1	25.3	20.0	20.0	11.9	26.2	20.0
การสื่อสาร	2.7	4.0	3.6	2.6	4.1	3.6	2.7	3.9	3.5	2.9	4.2	3.8	3.9	3.9	3.9	3.4	4.4	4.2
การศึกษา	1.6	2.9	2.4	1.3	2.2	1.8	1.3	2.2	1.9	1.2	2.5	1.9	2.6	2.0	2.0	1.2	1.9	1.7
การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา	1.7	2.6	2.3	1.4	2.2	1.9	1.7	2.2	2.0	1.6	2.0	1.8	1.9	1.8	1.8	1.5	1.8	1.6
การจ้างงานพิเศษ	1.6	1.2	1.5	1.7	1.0	1.3	1.1	0.9	1.1	1.0	0.5	0.8	0.5	0.8	0.8	1.1	0.4	0.7
ค่าใช้จ่ายไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	7.1	16.0	12.1	6.8	19.8	13.5	6.7	16.4	11.9	7.0	17.4	12.9	7.8	17.0	13.0	7.1	18.6	13.5

ตาราง ผ8 ทรัพย์สินทั้งหมดของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของทรัพย์สิน พ.ศ. 2552 – 2562

ประเภทของทรัพย์สิน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	ครัวเรือนชั้นฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนกลาง	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1	ครัวเรือนชั้น 1
มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด (ล้านบาท)	1,925,926	8,406,442	17,702,439	2,345,721	10,281,706	23,165,660	3,044,003	12,733,208	30,063,612	4,333,102	16,589,144	36,399,830	4,474,139	14,344,842	36,540,927	4,504,077	14,212,543	35,807,988
มูลค่าบ้าน พื้น และสิ่งปลูกสร้าง	1,737,409	6,911,440	16,207,436	2,087,530	8,353,311	19,326,951	2,550,936	8,777,986	22,373,072	3,698,718	11,877,604	28,709,290	3,859,661	9,802,297	27,681,105	3,908,089	9,991,804	27,235,545
ใช้เป็นที่อยู่อาศัย	848,465	4,896,992	10,168,008	1,090,986	5,675,830	11,960,300	1,262,435	5,486,998	12,641,170	1,601,235	7,684,720	16,831,501	1,679,424	7,238,993	17,113,448	1,801,481	7,417,293	17,423,549
ใช้ประกอบธุรกิจของครัวเรือนและอื่นๆ	888,944	2,014,448	6,039,429	996,544	2,677,481	7,366,650	1,288,501	3,290,988	9,731,902	2,097,483	4,192,884	11,877,789	2,180,237	2,563,304	10,567,657	2,106,608	2,574,511	9,811,997
มูลค่ายานพาหนะทุกประเภท (ยกเว้นจักรยาน)	188,517	1,495,002	1,495,002	258,192	1,928,395	3,838,710	328,315	2,054,938	4,549,418	399,101	2,371,398	4,549,418	430,293	2,270,170	5,235,491	420,289	2,197,043	5,197,999
มูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อการออม	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	164,752	1,900,283	3,141,123	235,282	2,340,143	3,141,123	184,185	2,272,375	3,624,332	175,699	2,023,696	3,374,444
สินทรัพย์ทางการเงิน	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	115,898	1,434,075	2,328,259	175,250	1,838,178	2,328,259	145,322	1,767,415	2,807,289	140,027	1,656,189	2,703,412
สินทรัพย์ทางการเงินเพื่อการลงทุน	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1,494	158,119	174,823	2,383	163,354	174,823	910	233,402	266,075	936	119,356	137,752
สินทรัพย์อื่นๆ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	47,361	308,089	638,041	57,650	338,610	638,041	37,954	271,558	550,968	34,736	248,151	533,281

หมายเหตุ : N/A เนื่องจาก ข้อมูลที่เก็บจากแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเชิงกลุ่ม

ตาราง ผ9 ร้อยละของหนี้สินของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของหนี้สิน พ.ศ. 2552 – 2562

ประเภทของหนี้สิน	2552			2554			2556			2558			2560			2562		
	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน	เบรหนี้สินครัวเรือน	คินหนี้สินที่ 5	บรหนี้สินครัวเรือน
สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ร้อยละ)	64.5	59.3	60.9	59.5	56.7	55.8	55.7	54.9	53.8	53.4	51.1	49.1	56.9	51.1	50.7	49.5	47.6	45.2
ครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ครัวเรือน)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
มีหนี้ในระบบอย่างเดียว	78.9	89.1	82.4	83.5	93.1	87.5	90.2	94.7	91.7	89.5	95.0	91.4	88.5	95.3	90.0	91.6	93.3	91.8
มีหนี้ในระบบอย่างเดียว	9.3	4.3	7.9	7.3	3.6	6.1	5.5	2.5	4.6	6.2	2.4	4.9	6.4	2.5	5.8	4.8	3.2	4.7
มีหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ	11.8	6.6	9.7	9.2	3.3	6.4	4.3	2.8	3.7	4.3	2.6	3.7	5.1	2.2	4.2	3.6	3.5	3.5
มูลค่าหนี้สินทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ครัวเรือน)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ใช้ซื้อ/เช่าบ้าน และ/หรือที่ดิน	7.5	43.7	34.3	10.0	43.0	34.0	8.5	48.6	36.8	7.6	43.5	32.4	6.8	48.8	36.3	6.8	46.6	35.2
ใช้ในการศึกษา	2.0	2.5	2.6	2.4	1.8	2.0	1.3	1.0	1.5	1.4	1.0	1.2	1.7	1.2	1.6	1.4	1.0	1.4
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน	27.5	28.5	30.8	32.2	37.3	37.8	35.4	33.0	36.7	34.0	38.6	41.4	33.2	37.3	39.0	35.8	34.9	37.2
ใช้ในการทำธุรกิจ (ที่ไม่ใช่การเกษตร)	8.6	18.3	16.3	9.1	11.2	10.3	7.8	11.6	10.5	6.5	11.4	10.2	8.3	8.4	8.5	9.9	12.8	11.0
ใช้ในการทำการเกษตร	52.2	5.5	14.2	43.9	5.3	14.4	44.5	5.0	13.5	50.1	4.9	14.3	49.0	3.8	14.0	45.3	4.2	14.6
อื่นๆ เช่น หนี้จากการค้า หนี้ค่าปรับ ฯลฯ	2.1	1.5	1.8	2.4	1.4	1.5	2.5	0.8	1.0	0.4	0.5	0.5	1.0	0.5	0.6	0.8	0.5	0.6

ตาราง ผ10 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และประเภทของสวัสดิการภาครัฐ พ.ศ. 2552 - 2562

[illegible]

หมายเหตุ : N/A เนื่องจาก ไม่มีข้อคำถามในแบบสอบถาม

ตาราง ผ11 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และจังหวัด พ.ศ. 2552 – 2562

จังหวัด	2552		2554		2556		2558		2560		2562	
	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5
กรุงเทพมหานคร	2.5	48.2	3.7	46.4	2.4	49.3	2.5	44.8	3.1	38.8	1.6	44.3
สมุทรปราการ	1.9	32.7	1.1	23.5	2.6	36.1	2.3	21.3	2.6	29.0	2.6	24.8
นนทบุรี	1.3	53.9	0.8	51.4	0.7	39.7	1.6	42.1	3.4	34.6	2.1	40.6
ปทุมธานี	2.2	29.0	3.2	19.3	0.8	39.5	1.2	23.1	2.2	32.6	2.5	42.5
พระนครศรีอยุธยา	5.4	33.3	7.4	22.5	5.5	30.2	10.5	23.5	12.4	19.8	12.8	22.5
อ่างทอง	14.5	25.7	14.6	20.0	17.4	21.1	27.2	15.1	29.4	14.2	28.5	15.6
ลพบุรี	14.1	20.1	19.5	12.1	15.2	17.5	21.6	14.8	28.3	8.4	25.6	13.9
สิงห์บุรี	7.2	21.8	14.9	21.7	8.4	23.0	23.4	14.7	25.7	11.6	21.3	14.8
ชัยนาท	17.7	18.1	23.3	15.6	17.6	16.8	32.4	13.5	38.2	11.1	32.6	12.5
สระบุรี	5.5	25.9	7.5	21.9	10.0	30.1	12.7	22.1	11.3	21.1	10.6	23.7
ชลบุรี	1.9	40.2	3.6	32.5	0.6	52.6	3.7	38.5	5.3	24.4	4.4	41.9
ระยอง	7.0	25.6	9.3	25.2	4.9	39.5	6.1	35.2	7.6	23.9	5.5	34.4
จันทบุรี	13.5	17.8	16.2	20.8	14.0	18.6	16.4	19.3	21.1	20.3	12.3	18.7
ตราด	18.9	13.7	14.1	20.2	16.6	18.8	17.0	19.2	16.9	14.1	20.1	13.8
ฉะเชิงเทรา	11.8	21.2	5.9	22.0	4.0	35.4	9.6	17.8	9.9	18.4	8.5	19.1
ปราจีนบุรี	7.9	20.7	10.4	29.4	16.9	25.2	12.1	18.3	20.2	12.4	17.5	22.6
นครนายก	10.4	15.2	11.9	13.9	14.8	20.6	15.3	16.8	19.3	9.7	18.3	13.8
สระแก้ว	28.8	13.1	34.3	12.4	27.0	18.0	26.9	16.9	38.9	8.4	34.4	13.1
นครราชสีมา	20.6	16.4	23.4	14.6	28.5	13.6	26.7	14.1	32.2	11.4	33.0	12.0
บุรีรัมย์	43.3	8.0	40.8	10.3	43.1	5.8	45.6	10.1	51.0	4.3	46.8	5.8

ตาราง ผ11 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และจังหวัด พ.ศ. 2552 – 2562 (ต่อ)

จังหวัด	2552		2554		2556		2558		2560		2562	
	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5	ครัวเรือน ประเภท 5
สุรินทร์	47.3	5.7	38.5	10.9	28.6	10.1	33.7	8.2	51.2	5.2	37.9	9.4
ศรีสะเกษ	51.3	4.0	46.5	6.1	44.7	7.5	40.1	5.7	52.5	3.5	51.1	6.8
อุบลราชธานี	18.7	10.9	22.0	15.2	27.0	11.1	31.3	10.6	36.2	11.7	32.8	8.2
ยโสธร	43.8	8.7	38.6	10.0	38.7	5.2	41.2	8.3	45.0	5.2	29.1	9.9
ชัยภูมิ	36.8	7.4	35.5	8.4	34.7	8.5	31.8	14.5	31.0	12.0	32.3	8.4
อำนาจเจริญ	34.9	8.9	33.1	10.3	39.9	6.8	39.2	7.9	52.7	3.9	30.9	9.7
บึงกาฬ	N/A	N/A	N/A	N/A	20.5	6.2	28.2	13.4	36.5	5.2	25.6	7.6
หนองบัวลำภู	35.8	5.7	38.5	10.2	47.4	3.6	29.6	9.6	47.5	7.1	40.2	7.7
ขอนแก่น	18.2	17.4	19.1	10.5	16.3	11.0	25.0	14.7	23.5	10.4	13.8	15.9
อุดรธานี	32.9	11.1	30.1	17.5	30.3	13.1	36.8	10.1	43.3	6.6	28.5	9.3
เลย	34.8	9.0	29.3	11.4	33.8	5.1	43.4	9.0	44.0	4.9	30.9	12.1
หนองคาย	29.0	10.3	30.8	12.0	27.8	8.6	33.5	9.6	35.4	7.1	29.9	11.7
มหาสารคาม	25.8	16.9	18.6	13.9	22.2	12.7	29.1	10.4	38.1	6.9	23.0	11.8
ร้อยเอ็ด	32.6	7.7	21.2	14.2	25.7	12.5	32.2	11.3	42.2	7.0	30.2	7.6
กาฬสินธุ์	51.0	5.6	43.1	10.5	55.0	4.8	54.3	4.0	60.4	4.0	43.3	7.8
สกลนคร	33.0	12.6	42.5	12.0	41.5	7.4	39.9	6.9	48.1	6.2	33.9	6.5
นครพนม	40.0	6.9	45.5	8.4	40.4	5.5	45.7	6.2	61.3	5.5	40.0	10.8
มุกดาหาร	33.0	10.8	34.3	10.8	47.6	8.5	44.8	10.3	46.0	4.2	39.0	11.2
เชียงใหม่	16.9	17.8	14.5	17.4	28.3	7.5	19.4	9.8	25.0	8.9	24.1	10.4
ลำพูน	14.4	17.5	21.2	14.9	16.5	16.7	17.6	21.3	18.9	12.4	16.9	10.5

ตาราง ผ11 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และจังหวัด พ.ศ. 2552 – 2562 (ต่อ)

จังหวัด	2552		2554		2556		2558		2560		2562	
	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวเรือนที่ 5
ลำปาง	32.3	11.9	20.0	14.9	23.1	11.6	30.7	12.7	35.7	10.2	25.3	14.1
อุตรดิตถ์	21.6	10.4	27.4	15.3	26.0	11.1	31.3	11.2	35.0	9.6	30.6	14.3
แพร่	25.5	8.3	19.0	13.2	24.1	12.3	27.0	13.6	36.0	8.6	25.9	10.8
น่าน	31.9	14.7	34.4	11.5	33.4	11.3	38.3	8.2	46.8	7.3	36.8	8.8
พะเยา	25.6	9.3	20.9	9.2	26.5	8.2	35.1	6.8	47.0	6.0	35.9	6.5
เชียงราย	37.3	9.7	29.8	11.9	28.8	7.2	38.4	4.8	39.1	2.8	29.9	6.5
แม่ฮ่องสอน	57.3	7.2	63.5	6.0	70.5	6.4	50.9	9.4	61.1	7.7	54.3	8.5
นครสวรรค์	18.2	12.6	20.2	14.5	22.7	14.7	17.7	10.5	30.3	8.9	24.6	11.1
อุทัยธานี	23.8	15.4	24.2	14.6	22.1	16.7	30.3	9.8	36.4	12.7	25.9	12.8
กำแพงเพชร	17.5	12.3	15.4	12.2	14.5	9.8	21.0	3.1	32.4	4.4	21.3	3.9
ตาก	30.3	6.0	42.0	9.2	35.7	11.7	33.9	12.2	49.2	5.0	38.5	11.0
สุโขทัย	28.5	14.2	21.9	13.1	20.0	19.3	27.2	10.6	35.4	10.1	27.6	12.6
พิษณุโลก	25.6	12.6	22.9	12.9	15.3	20.2	29.9	9.5	31.0	8.1	30.5	13.6
พิจิตร	7.3	19.9	20.4	12.7	11.7	15.8	20.4	10.2	31.3	6.8	23.0	13.2
เพชรบูรณ์	26.5	13.2	32.3	9.8	19.2	7.7	19.1	10.5	25.1	7.9	27.9	9.3
ราชบุรี	15.4	19.6	19.5	16.3	17.5	17.9	21.3	11.2	16.2	16.8	18.3	17.5
กาญจนบุรี	15.5	13.6	32.0	11.0	18.0	15.7	31.9	11.4	28.4	8.5	28.7	11.2
สุพรรณบุรี	15.8	12.6	17.6	11.2	12.3	11.0	26.3	6.7	20.8	6.8	26.2	6.6
นครปฐม	2.0	33.8	8.7	23.8	4.4	29.8	3.7	27.2	10.9	11.5	3.6	28.7
สมุทรสาคร	2.3	18.7	4.9	16.6	2.1	18.3	2.9	16.7	3.5	12.5	4.7	15.6

ตาราง ผ11 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มครัวเรือน และจังหวัด พ.ศ. 2552 – 2562 (ต่อ)

จังหวัด	2552		2554		2556		2558		2560		2562	
	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5	ครัวเรือนฐานราก	ครัวใหม่ 5
สมุทรสงคราม	12.3	12.0	22.2	10.4	20.6	10.2	18.0	8.3	10.0	13.5	12.1	14.9
เพชรบุรี	10.3	10.7	9.6	15.6	14.2	15.0	13.7	17.0	20.2	12.2	11.8	17.9
ประจวบคีรีขันธ์	21.1	15.2	24.5	15.7	16.2	20.1	20.6	20.0	22.1	11.3	18.2	18.0
นครศรีธรรมราช	15.4	16.3	17.3	23.6	16.0	19.0	25.4	12.7	26.1	12.3	24.8	16.1
กระบี่	11.3	19.3	7.1	34.4	12.2	18.9	14.0	21.7	16.6	13.5	17.8	14.9
พังงา	8.6	22.2	7.4	26.8	10.4	19.1	17.7	21.5	22.4	10.6	18.7	13.7
ภูเก็ต	0.9	55.8	1.2	44.2	0.4	41.5	2.4	40.0	3.2	30.8	3.4	36.4
สุราษฎร์ธานี	2.5	30.5	5.1	40.0	3.0	38.1	9.4	29.1	15.0	18.7	10.1	20.3
ระนอง	15.1	19.0	14.9	24.7	16.5	20.4	23.6	13.4	29.4	11.2	28.4	12.7
ชุมพร	5.3	26.2	4.9	29.5	8.2	21.0	17.0	19.7	18.1	14.5	15.5	20.6
สงขลา	6.9	29.6	5.3	31.3	5.6	25.8	9.6	31.5	13.7	16.0	17.8	18.9
สตูล	14.9	14.8	11.9	11.7	16.5	15.3	30.9	9.4	39.3	6.4	34.1	11.1
ตรัง	11.5	20.3	7.5	30.6	13.7	19.7	24.9	13.4	27.6	7.7	23.4	14.4
พัทลุง	14.9	17.6	11.6	27.4	15.8	13.4	26.2	11.2	31.7	7.4	28.9	9.1
ปัตตานี	43.5	8.8	39.0	7.7	41.5	12.6	46.3	4.6	58.2	5.1	50.1	7.0
ยะลา	14.0	19.7	10.1	25.0	16.0	18.5	31.0	9.3	35.1	3.9	29.7	7.3
นราธิวาส	47.3	5.2	40.3	8.6	47.8	7.8	55.2	10.7	70.7	4.7	55.0	7.5

หมายเหตุ : N/A เนื่องจาก ยังไม่มีการจัดตั้งเป็นจังหวัดบึงกาฬ

บรรณานุกรม

- กอบศักดิ์ ภูตระกูล.(2556).*คุณภาพของการเจริญเติบโตจากมิติของการกระจายรายได้: ปัญหาและทางออก*. ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นจากhttps://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/SymposiumDocument/Paper4_2556.pdf
- ฉวีวรรณ กาบขาว, และธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล. (2561).*ปัจจัยกำหนดความเป็นไปได้ในการก่อกำหนดครัวเรือน*. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2 (หน้า 934-945). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- นิตยา ปะอินทร์, และปรีชา วิจิตรธรรมรส. (2562).*ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการออมของครัวเรือนจนเปรียบเทียบกับครัวเรือนรวย*. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2019” (หน้า 845-854). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วรชิต รุ่งพรหมประทาน. (2561). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจในประเทศไทย*. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ รายจ่าย การออมหนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจก่อกำหนดและความต้องการกู้ยืมของครัวเรือนเกษตรกร*. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3oUc2LN>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *ภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรกรปีเพาะปลูก 2556/57*. สืบค้นจาก <https://bit.ly/2LVRuno>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ความยากจนหลายมิติ*. สืบค้นจาก <http://www.nesdc.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2562*, สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม, 1-2.
- องอาจ รุกขวัฒนกุล. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชนในพื้นที่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย มุกดาหาร แม่สอด*. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- A. E. A. Fadipe, A. H. Adenuga, A. Lawa. (2014). *Analysis of income determinants among rural Households in Kwara State, Nigeria*. Trakia Journal of Sciences, (4), 400-404.
- Asrol, A., & Ahmad, H. (2018). *Analysis of factors that affect poverty in Indonesia.,* 39(45), 14. from Revista ESPACIOS .

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Biyase M., & Zwane, T.t. (2018). *An Empirical Analysis of the Determinants of Poverty and Household Welfare in South Africa*. The Journal of developing Area., 52(1), 116-130, from ResearchGate.
- Källestål, C., Zelaya, E.B., Peña R., Pérez W., Contreras M., Persson L.A., et al. (2019). Predicting poverty. *Data mining approaches to the health and demographic surveillance system in Cuatro Santos, Nicaragua*. International journal for Equity in Health, 165(18), from National Center for Biotechnology information.
- Majeed, M.T., & Malik, M.N. (2014). *Determinants of Household Poverty: Empirical Evidence from Pakistan*. Munich Personal Repec Archive paper.
- Maloma, I. (2016). *The Socioeconomic Determinants of Household Poverty Status in a low-income settlement in south Africa*. International Journal of Social Sciences and Humanity Studies, 8(2), 123-131.
- Ranathunga, S.P.B., & Gibson, J. (2015). *The factors determine household-poverty in the estate sector in Sri Lanka*. Global Business and Economics Research Journal, 4(1), 17-30.
- Teka, A.M., Woldu, G.T., & Fre, Z. (2019). *Status and determinants of poverty and income inequality in pastoral and agro-pastoral communities: Household-based evidence from Afar Regional State, Ethiopia*. World Development Perspectives, 15, 1-16. from ELSVIER.
- Tuyen, T.Q. (2015). *Socio-Economic Determinants of Household Income among Ethnic Minorities in the North-West Mountains, Vietnam*. Croatian Economic Survey, 17(1), 139-159.

www.nso.go.th